<**MÂNA**
INVIZIBILĂ
a lui Dumnezeu

MANA INVIZIBILĂ

A LUI DUMNEZEU

RCSprouI

Editura MULTIMEDIA Arad

Apariţia acestei lucrări a fost posibilă
datorită generozităţii organizaţiei ROMANIAN CHRISTIAN ENTERPRISES (R.CJE.)
Traducere: Camelia Novac
Tehnoredactare computerizată: Călin Chendea
Editare şi copertă: Horea Vârtaci
ISBN: 973-9278-24-8
Editura Multimedia, Arad, 1999

EDITURA:
MULTIMEDIA, ARAD Str. C. Brâncuşi 87 Tel. 057-289271

Cuprins

Introducere

De prea multe ori, în acest veac al scepticismului religios, nu vedem mâna lui Dumnezeu în momentele de bucurie şi în încercările din viaţa noastră. Pentru că nu-L putem vedea, considerăm în mod greşit că multe lucruri se petrec datorită coincidenţei; noi nu-L simţim pe Dumnezeu implicându-Se în . treburile omeneşti şi privim la trecutul, prezentul şi viitorul acestei lumi întrebând: "Dar dacă...?"

însă aşa cum scrie R. C. Sproul în lucrarea sa: Nu există nici un "dar dacă?" în Dumnezeu. El nu aruncă zaruri! Nici nu trebuie să aştepte să vadă în ce parte o vom lua noi... El *ştie* exact viitorul pentru că El hotărăşte viitorul după cum a hotărât şi trecutul. El este un Dumnezeu a cărui providenţă se împlineşte cu minuţiozitate.

Examinând dilema problemei referitoare la providenţa lui Dumnezeu, Dr. Sproul subliniază implicarea lui Dumnezeu în fiecare aspect al vieţii pe pământ. El scrie nu numai din punct de vedere doctrinar, ci şi din perspectiva experienţei concrete a oamenilor inclusiv a celor ale căror vieţi şi zbateri apar pe paginile Scripturilor. Făcând lucrul acesta el dovedeşte esenţa doctrinei providenţei: Dumnezeu este pentru noi, este de partea noastră. Apoi el întăreşte ideea cu întrebarea apostolului Pavel: "Dacă Dumnezeu este pentru nqi cine va fi împotriva noastră?"

Când recunoaştem şi acceptăm providenţa lui Dumnezeu putem să înfruntăm viaţa cu curaj şi perseverenţă chiar şi atunci când avem de a face cu durerea, mâhnirea sau necazul. Providenţa lui Dumnezeu e adăpostul, scutul şi răsplata noastră veşnică deoarece Dumnezeul care conduce cerurile este acelaşi cu Cel care se ocupă de cele mai mici detalii ale vieţii noastre.

Providenţa dură

Tocmai îmi trăsesem maşina în garaj şi ieşeam afară, când s-a deschis uşa la bucătărie şi a apărut fiica mea Sherrie. Faţa ei era pământie şi avea o privire îngrozită. S-a aruncat în braţele mele murmurând cuvintele: "O, tată! Bebeluşul meu e mort!"

Am ţinut-o la piept în timp ce ea nu se mai oprea din suspinat. Era însărcinată în luna a noua şi tocmai se întorsese de la doctorul ei care o consultase. El nu a putut auzi nici o bătaie a inimii copilaşului şi i-a explicat fiicei mele cât a putut de blând ce însemna acest lucru: copilul îi murise în pântec.

A doua zi dimineaţă Sherrie s-a dus la spital. Doctorul i-a provocat contracţiile şi ea a început să aibă dureri de naştere trebuind totuşi să dea naştere copilului. Metodele medicale în astfel de cazuri sunt aceleaşi ca şi în cazul unei naşteri normale. Aşa că, atuncixând copilul - o fetiţă frumoasă - s-a născut, ea a fost spălată, măsurată, cântărită şi luate amprentele picioruşelor ei. Apoi copilul a fost înmânat mamei. Sherrie a legănat bebeluşul câteva momente apoi i 1-a dat soţului ei. După câteva momente mi s-a permis să-mi ţin şi eu nepoata în braţe. în timp ce o ţineam am fost copleşit de această incredibilă legătură dintre viaţă şi moarte. Acest copil era perfect din toate punctele de vedere însă nu respira. Fetiţei i s-a dat numele Alicia şi a fost îngropată în mod obişnuit, la serviciul funerar participând familia noastră şi pastoral bisericii noastre. Am stat pe marginea mormântului şi am plâns toţi încredinţându-i trupul pământului şi sufletul ei Tatălui ceresc.

Orice femeie care a avut o astfel de experienţă ştie câtă durere aduce unei inimi. Cine poate trece printr-o astfel de încercare fără să strige spre cer şi să întrebe "De ce?" E normal

să întrebi unde este Dumnezeu în astfel de situaţii. în circumstanţe ca acestea durerea umană se întâlneşte cu providenţa divină.
Această carte este o încercare de a înfăţişa problemele şi întrebările legate de providenţa lui Dumnezeu.
Autorul intenţionează să urmărească aspecte legate de providenţa lui Dumnezeu nu numai din punct de vedere doctrinar, ci mai ales din perspectiva experienţelor acelor oameni ale căror vieţi şi lupte apar pe paginile Bibliei. Unul din acei oameni a fost regele Da vid.

închinându-se în fafa providenţei lul Dumnezeu

Conştiinţa lui David a fost zguduită de cuvintele arzătoare ale profetului Natan: "Tu eşti omul acesta." înainte ca aceste cuvinte să fie rostite nu şi-a dat seama că tocmai asculta o pildă despre sine însuşi, o relatare profetică care avea ca ţintă însăşi conştiinţa regelui. Era o simplă istorioară.

"Domnul a trimis pe Natan la David şi Natan a venit Ja el şi i-a zis: într-o cetate erau doi oameni, unul bogat şi altul sărac. Bogatul avea foarte multe oi şi foarte mulţi boi. Săracu] n-avea nimic decât o mieluşea pe care o cumpărase, o hrănea şi o creştea la el împreună cu copiii lui, ea mânca din aceeaşi bucată de pâine cu el, bea din acelaşi pahar cu el, dormea la sânul lui şi o privea ca pe fata lui. A venit un călător la omul acela bogat. Şi bogatul nu s-a îndurat să se atingă de oile sale, de boii lui, ca să pregătească un prânz călătorului care venise la el ci, a luat oaia săracului şi a gătit-o pentru omul care venise la el. David s-a aprins foarte tare de mânie împotriva omului acestuia şi i-a zis lui Natan: "Viu este Domnul că omul care a făcut lucrul acesta este vrednic de moarte. Şi să dea înapoi patru miei pentru că a săvârşit fapta aceasta şi n-a avut milă." Şi Natan a zis lui David: "Tu eşti omul acesta!" (2 Sam. 12; 1-7)

Ochii lui David s-au deschis de îndată ce a înţeles adevărul despre el însuşi, adevăr ce s-a străduit să-1 ascundă. Acesta era

David, cel care era cunoscut ca fiind om după inima lui Dumnezeu. Acesta era eroul Israelului şi cel mai mare luptător al acestui popor. El era ilustrul rege a lui Israel, autorul psalmilor. Şi iată că David a intrat în rândul celor căzuţi. Căderea sa a fost mare şi a rămas pentru posteritate.
Căderea lui David a început cu un simplu gând, un gând născut din poftă în momentul când privirea sa s-a oprit asupra unei femei frumoase care tocmai se scălda.
El nu a plănuit să comită adulter dar a fost suficient o clipă de neveghere pentru ca gândul păcătos să devină pasiune şi David şi-a abandonat conştiinţa şi şi-a împietrit inima. Biblia vorbeşte despre întunericul care se ascunde în inima fiecărui om.
"într-o după amiază spre seară, David s-a sculat de pe pat; şi pe când se plimba pe acoperişul casei împărăteşti a zărit de acolo o femeie care se scălda şi care era foarte frumoasă la chip. David a întrebat cine este femeia aceasta şi i-au spus: Este Batşeba, fata lui Elian, nevasta lui Urie, Hetitul şi David a trimis nişte oameni s-o aducă. Ea a venit la el şi el s-a culcat cu ea. După ce s-a curăţat de necurăţia ei, ea s-a întors acasă" (2 Sam. 11:2-4).
David a luat nevasta altui om. Ca şi bogatul din pilda lui Natan, David a luat mieluşeaua unuia din soldaţii săi credincioşi, Urie. Batşeba a rămas însărcinată iar copilul din pântecul ei nu era, într-adevăr nici nu putea fi, al lui Urie.
Evident că pe David 1-a cuprins panica aşa că a pus la cale un complot pentru a-şi acoperi păcatul. A hotărât să-i dăruiască lui Urie o permisie pentru ca el să poată veni acasă pentru o vreme pentru a fi cu nevasta lui. Astfel că, atunci când trebuia să se nască copilul, Urie se va gândi că este al lui.
însă David a subestimat loialitatea lui Urie. El era soldat. Indiferent cât de mult ar fi dorit să fie cu soţia lui, el se simţea însă dator a-1 sluji pe regele său. în loc să meargă acasă după cum plănuise David...
"Urie a dormit la uşa casei regelui, împreună cu toţi slujitorii domnului său. Când i-au spus lui David că: "Urie nu s-a pogorât

acasă la el", David i-a spus iui Urie: "Nu vii tu oare din călătorie? Pentru ce nu te-ai pogorât acasă?" Şi Urie a răspuns lui David: "Chivotul şi Israel şi Iuda locuiesc în corturi, domnul meu loab şi slujitorii domnului meu sunt tăbărâţi în câmp şi eu să intru în casă să mănânc şi să beau şi să mă culc cu nevastă-mea! Viu eşti tu şi viu este sufletul tău că nu voi face lucrul acesta." Atunci David a spus lui Urie: "Mai rămâi şi astăzi aici şi mâine îţi voi da drumul". Şi Urie a rămas în Ierusalim în acea zi şi a doua zi. David 1-a poftit să mănânce şi să bea cu el şi 1-a îmbătat; şi seara Urie a ieşit, s-a culcat cu slujitorii stăpânului său dar nu s-a pogorât acasă" (2 Sam. 11:9-13).
Planul lui David a fost zădărnicit. Cu o disperare crescândă David a mai adăugat un păcat la cel dintâi, completându-şi vina cu un omor. El a scris o scrisoare generalului armatei sale loab al cărei conţinut a fost dezvăluit de Duhul Sfânt omenirii din toate veacurile. David 1-a făcut mesagerul acestei scrisori pe însuşi Urie:
"în scrisoarea aceasta scria: "Puneţi pe Urie în Jocul cel mai greu al luptei şi trageţi-vă înapoi de la el, ca să fie lovit şi să moară! loab, împresurând cetatea, a pus pe Urie în locul în care-1 ştia apărat de ostaşi viteji. Oamenii din cetate au făcut o ieşire şi s-au bătut împotriva lui loab; au căzut mulţi din popor, din slujitorii lui David şi a fost ucis şi Urie, Hetitul" (2 Sam. 11:15-17). Mai târziu loab a trimis un sol la David pentru a-i spune că Urie a fost omorât. David a crezut că acum era în siguranţă. Batşeba a primit şi ea vestea şi a plâns multe zile. Dar n-a durat mult căci David a trimis după ea şi Batşeba a devenit soţia lui şi i-a născut un fiu. Părea că nimeni nu va şti vreodată că acel copil era un copil din adulter.
Insă Dumnezeul oricărei providenţe avea ochii aţintiţi spre David. Secretul regelui n-a scăpat privirii Lui. în concluzie Scriptura zice: "Fapta lui David n-a plăcut Domnului" (2 Sam. 11:27b).
Nemulţumirea divină a fost cea care 1-a împins pe Natan să meargă la David. David a ascultat cuvintele profetului şi a

fost zdrobit în inima lui. După declaraţia plină de curaj că David era omul din pildă, Dumnezeu a rostit întreaga acuzaţie împotriva lui David prin profetul Natan:
"Tu eşti omul acesta! Aşa vorbeşte Domnul, Dumnezeul lui Israel: Eu te-am uns împărat peste Israel şi te-am scăpat din mâna lui Saul; te-am făcut stăpân pe casa stăpânului tău, am pus la sânul tău nevestele stăpânului tău şi ţi-am dat casa lui Israel şi Iuda. Dacă ar fi fost puţin atâta aş mai fi adăugat. Pentru ce dar ai dispreţuit tu cuvântul Domnului, făcând ce este rău înaintea Lui? Ai lovit cu sabia pe Urie, Hetitul; ai luat de nevastă pe nevastă-sa şi pe el l-ai ucis cu sabia fiilor lui Amon. Acum niciodată nu se va depărta sabia din casa ta, pentru că M-ai dispreţuit şi pentru că ai luat de nevastă pe nevasta lui Urie Hetitul. Aşa vorbeşte Domnul: Iată, din casa ta voi ridica nenorocirea împotriva ta şi voi lua, sub ochii tăi, pe nevestele tale şi le voi da altuia care se va culca Cu ele în faţa soarelui acestuia. Căci ai lucrat pe ascuns ; Eu însă voi face lucrul acesta în faţa întregului Israel şi în faţa soarelui" (2 Sam. 12:7-11).
în incriminarea făcută lui David, Dumnezeu i-a reamintit toate binecuvântările pe care acesta le primise din mâna nevăzută a providenţei Lui. Binecuvântarea primită nu era menită a fi urmată de o judecată. însă dreptatea lui Dumnezeu a fost temperată de mila Lui. Dumnezeu putea să-1 pedepsească cu moartea pe David pentru că greşelile comise de el erau considerate păcate de moarte în Israel.
Inima lui David s-a muiat. Răspunsul lui a fost o atitudine de adâncă şi adevărată pocăinţă, remuşcare sinceră pentru jignirea adusă lui Dumnezeu. în psalmul său de căinţă, scris după întâmplarea cu Batşeba, David a strigat: "împotriva Ta, numai împotriva Ta am păcătuit şi am făcut ce este rău înaintea Ta" (Ps. 51:4). Această afirmaţie nu trebuie să fie considerată o exagerare. David nu a păcătuit numai împotriva lui Dumnezeu. El a păcătuit împotriva lui Urie, a Batşebei, a propriei lui familii şi a întregii naţiuni, înşelându-i încrederea în el, ca şi rege. Până la urmă însă orice păcat este împotriva lui Dumnezeu şi numai împotriva Lui deşi îi implică şi pe alţii.

David i-a spus lui Natan înainte de a scrie psalmul de pocăință: "Am păcătuit împotriva Domnului!" (2 Sam.12:13). Mărturisirea de către David a păcatului său, recunoașterea vinovăției lui fără a încerca să se justifice au fost întâmpinate de Dumnezeu cu iertarea Sa:

> "David a zis lui Natan: "Am păcătuit împotriva Domnului" și Natan a zis lui David: "Domnul îți iartă păcatul, nu vei muri. Dar pentru că ai făcut pe vrăjmașii Domnului să-L hulească, săvârșind fapta aceasta, fiul care ți s-a născut, va muri" (2 Sam. 12: 13-14).

Scopul providenței lui Dumnezeu

Dumnezeu i-a acordat lui David iertare pentru păcatele lui. Cu toate că vina eternă pentru păcatul lui David a fost ștearsă, el a primit totuși o pedeapsă temporară pentru păcatul său. Prin Natan, Dumnezeu a anunțat că copilul conceput prin adulter va muri. Ceea ce urmează este un lucru foarte greu de acceptat prin credință, dar care ne ajută să înțelegem mai bine providența lui Dumnezeu: "Și Natan a plecat acasă. Domnul a lovit copilul pe care-l născuse lui David nevasta lui Urie și a fost greu bolnav" (2 Sam. 12:15).

Scriptura ne spune că Domnul a lovit bebelușul cu o boală mortală. Acesta este un cuvânt greu. Unii urmăresc să-L elimine pe Dumnezeu din orice are legătură cu boala sau moartea punând toate aceste tragedii umane pe seama lui Satan.

Creștinismul nu este o religie dualistă conform căreia Dumnezeu și Satan sunt egali și reprezintă două forțe opuse destinate a lupta veșnic una împotriva celeilalte. Dumnezeu este suveran peste întreaga Sa creație, inclusiv peste Satan. Dumnezeu este Domn atât peste moarte, cât și peste viață. El domnește peste durere și boală cu tot atâta autoritate, ca și peste prosperitate.

Dumnezeu este implicat în tot ce are de-a face cu boala și moartea. Modul de izbăvire este calea care duce la cruce. Domnul nostru a fost El Însuși încercat de durere și obișnuit

cu suferinţa. Nu, Dumnezeu nu este străin de suferinţa umană şi mai mult chiar, Dumnezeu foloseşte suferinţa în scopul exercitării providenţei Sale. Familia noastră a înţeles acest adevăr atunci când Sherrie şi soţul ei şi-au pierdut copilaşul. Şi David a înţeles aceste lucruri după cum se vede şi din relatarea sa ulterioară:

" David s-a rugat lui Dumnezeu pentru copil şi a postit, şi când a venit acasă, toată noaptea a stat culcat pe pământ. Bătrânii casei au stăruit de el să se scoale de la pământ dar n-a voit şi n-a mâncat nimic cu ei. A şaptea zi, copilul a murit. Slujitorii lui David s-au temut să-i dea de veste că a murit copilul. Căci ziceau : "Când copilul trăia încă, i-am vorbit şi nu ne-a ascultat: cum să îndrăznim să-i spunem "A murit copilul?"Are să se întristeze şi mai mult." David a băgat de seamă că slujitorii lui vorbeau în şoaptă între ei şi a înţeles că murise copilul. El a zis slujitorilor săi:" A murit copilul? "Şi ei au răspuns: "A murit! Atunci David s-a sculat de la pământ. S-a spălat, s-a uns şi şi-a schimbat hainele; apoi s-a dus în casa Domnului şi s-a închinat. întorcându-se acasă, a cerut să i se dea mâncare şi

a mâncat. Slujitorii lui i-au zis: "Ce însemnează ceea ce faci? Când trăia copilul, posteai şi plângeai şi acum, când a murit copilul, te scoli şi mănânci!" El a răspuns: "Când trăia copilul, posteam şi plângeam, căci ziceam: "Cine ştie dacă nu se va îndura Domnul de mine şi dacă nu va trăi copilul? "Acum, când a murit, pentru ce să postesc? Pot să-1 întorc în viaţă? Eu mă voi duce la el dar el nu se va întoarce la mine" (2 Sam. 12:16-23).
Timp de şapte zile David s-a luptat cu Dumnezeu. El s-a rugat, a postit şi n-a vrut să fie mângâiat. Dar când şi-a dat seama că copilul a murit, s-a ridicat, s-a spălat, s-a uns şi s-a dus în casa Domnului să I se închine.
Abia aici îl întâlnim pe David, omul după inima lui Dumnezeu. Aici se vede clar omul care îl întâlnim în Psalmi. Când Dumnezeu a răspuns cu "nu" rugăciunii lui David, el s-a îndreptat imediat spre casa Domnului - nu pentru a se plânge, ci pentru a I se închina. Aici îl vedem pe David trăind înaintea feţei lui Dumnezeu. David a pledat pentru cauza sa înaintea tronului celui Atotputernic şi a pierdut. Totuşi el a fost gata să

David i-a spus lui Natan înainte de a scrie psalmul de pocăinţă: "Am păcătuit împotriva Domnului!" (2 Sam.12:13). Mărturisirea de către David a păcatului său, recunoaşterea vinovăţiei lui fără a încerca să se justifice au fost întâmpinate de Dumnezeu cu iertarea Sa:
"David a zis lui Natan: "Am păcătuit împotriva Domnului" şi Natan a zis lui David: "Domnul îţi iartă păcatul, nu vei muri. Dar pentru că ai făcut pe vrăjmaşii Domnului să-L hulească, săvârşind fapta aceasta, fiul care ţi s-a născut, va muri" (2 Sam. 12: 13-14).

Scopul providenţei lui Dumnezeu

Dumnezeu i-a acordat lui David iertare pentru păcatele lui. Cu toate că vina eternă pentru păcatul lui David a fost ştearsă, el a primit totuşi o pedeapsă temporară pentru păcatul său. Prin Natan, Dumnezeu a anunţat că copilul conceput prin adulter va muri. Ceea ce urmează este un lucru foarte greu de acceptat prin credinţă, dar care ne ajută să înţelegem mai bine providenţa lui Dumnezeu: "Şi Natan a plecat acasă. Domnul a lovit copilul pe care-1 născuse lui David nevasta lui Urie şi a fost greu bolnav" (2 Sam. 12:15).
Scriptura ne spune că Domnul a lovit bebeluşul cu o boală mortală. Acesta este un cuvânt greu. Unii urmăresc să-L elimine pe Dumnezeu din orice are legătură cu boala sau moartea punând toate aceste tragedii umane pe seama lui Satan.
Creştinismul nu este o religie dualistă conform căreia Dumnezeu şi Satan sunt egali şi reprezintă două forţe opuse destinate a lupta veşnic una împotriva celeilalte. Dumnezeu este suveran peste întreaga Sa creaţie, inclusiv peste Satan. Dumnezeu este Domn atât peste moarte, cât şi peste viaţă. El domneşte peste durere şi boală cu tot atâta autoritate, ca şi peste prosperitate.
Dumnezeu este implicat în tot ce are de-a face cu boala şi moartea. Modul de izbăvire este calea care duce la cruce. Domnul nostru a fost El însuşi încercat de durere şi obişnuit

cu suferinţa. Nu, Dumnezeu nu este străin de suferinţa umană şi mai mult chiar, Dumnezeu foloseşte suferinţa în scopul exercitării providenţei Sale. Familia noastră a înţeles acest adevăr atunci când Sherrie şi soţul ei şi-au pierdut copilaşul. Şi David a înţeles aceste lucruri după cum se vede şi din relatarea sa ulterioară:
" David s-a rugat lui Dumnezeu pentru copil şi a postit, şi când a venit acasă, toată noaptea a stat culcat pe pământ. Bătrânii casei au stăruit de el să se scoale de la pământ dar n-a voit şi n-a mâncat nimic cu ei. A şaptea zi, copilul a murit. Slujitorii lui David s-au temut să-i dea de veste că a murit copilul. Căci ziceau : "Când copilul trăia încă, i-am vorbit şi nu ne-a ascultat: cum să îndrăznim să-i spunem "A murit copilul?"Are să se întristeze şi mai mult." David a băgat de seamă că slujitorii lui vorbeau în şoaptă între ei şi a înţeles că murise copilul. El a zis slujitorilor săi:" A murit copilul? "Şi ei au răspuns: "A murit! Atunci David s-a sculat de la pământ. S-a spălat, s-a uns şi şi-a schimbat hainele; apoi s-a dus în casa Domnului şi s-a închinat. întorcându-se acasă, a cerut să i se dea mâncare şi
a mâncat. Slujitorii lui i-au zis: "Ce însemnează ceea ce faci? Când trăia copilul, posteai şi plângeai şi acum, când a murit copilul, te scoli şi mănânci!" El a răspuns: "Când trăia copilul, posteam şi plângeam, căci ziceam: "Cine ştie dacă nu se va îndura Domnul de mine şi dacă nu va trăi copilul? "Acum, când a murit, pentru ce să postesc? Pot să-1 întorc în viaţă? Eu mă voi duce la el dar el nu se va întoarce la mine" (2 Sam. 12:16-23).
Timp de şapte zile David s-a luptat cu Dumnezeu. El s-a rugat, a postit şi n-a vrut să fie mângâiat. Dar când şi-a dat seama că copilul a murit, s-a ridicat, s-a spălat, s-a uns şi s-a dus în casa Domnului să I se închine.
Abia aici îl întâlnim pe David, omul după inima lui Dumnezeu. Aici se vede clar omul care îl întâlnim în Psalmi. Când Dumnezeu a răspuns cu "nu" rugăciunii lui David, el s-a îndreptat

imediat spre casa Domnului - nu pentru a se plânge, ci pentru a I se închina. Aici îl vedem pe David trăind înaintea feţei lui Dumnezeu. David a pledat pentru cauza sa înaintea tronului celui Atotputernic şi a pierdut. Totuşi el a fost gata să

se plece înaintea providenţei lui Dumnezeu şi să-L lase pe Dumnezeu să fie Dumnezeu.
O asemenea supunere faţă de providenţa lui Dumnezeu este greu a fi înţeleasă de către oameni. Slujitorii lui David n-au înţeles-o; atitudinea lui n-a fost înţeleasă de ei. Ei credeau că timpul de jelire ar fi trebuit să fie după moartea copilului şi nu cât timp copilul era viu. Când David a explicat atitudinea lui, el a dat o lecţie despre doctrina providenţei.
David a explicat apoi motivaţia sa pentru post şi rugăciune spunând: "Cine ştie dacă nu se va îndura Domnul de mine şi dacă nu va trăi copilul?" Cuvintele "cine ştie" reprezintă cheia înţelegerii postului său îndelung şi a rugăciunilor sale supărătoare. Cuvântul "cine ştie" ne atrag atenţia asupra părţii " ascunse" a lui Dumnezeu, care rămâne neştiută de noi. David a auzit cuvintele Dumnezeului "cunoscut" însă a sperat că ce a auzit nu-i totul. Când şi-a dat seama că Dumnezeu nu i-a ascuns nici unul din planurile Lui, acest lucru a fost suficient pentru a-1 satisface şi a se supune "nu"-ului lui Dumnezeu. într-un fel, lupta lui David a fost un fel de umbră a agoniei lui Cristos din Gheţimani când Isus a luptat pentru acceptarea voinţei Tatălui, însă la sfârşit a fost gata să bea paharul până la fund.
Dacă noi înţelegem providenţa lui Dumnezeu şi II iubim pe Dumnezeul providenţei, vom fi în stare să ne închinăm Lui aducându-I jertfa de laudă care I se cuvine, atunci când se întâmplă lucruri care aduc durere, mâhnire şi necaz în vieţile noastre. Acest mod de înţelegere a providenţei lui Dumnezeu este vital pentru toţi cei ce se închină lui Dumnezeu.
Este o închinare prin credinţa care îşi are rădăcinile în încredere. David i-a încredinţat lui Dumnezeu viitorul lui şi al fiului său. El şi-a dat seama că nu a auzit tot ce avea să urmeze şi că toate capitolele ulterioare ale vieţii lui vor fi scrise de Dumnezeu.

Mâna nevăzută

Cuvântul "providenţă" aproape că a dispărut din vocabularul creştinului contemporan. Acest cuvânt era odată ceva obişnuit în vorbirea unui creştin.
Scrisorile scrise pentru cei de acasă de către soldaţii din Războiul Civil American erau pline cu referiri la "Providenţă", în ajunul bătăliei soldaţii au scris despre temerile lor şi despre nesiguranţa zilei ce va urma spunând adesea că viaţa lor era în mâna *Providenţei.* Cuvântul *Providenţă era* scris cu majuscule referindu-se nu atât la suveranitatea lui Dumnezeu asupra treburilor oamenilor cât la Dumnezeu însuşi; toţi aveau sentimentul că totul era sub ochii lui Dumnezeu. Termenul "Providenţă" a devenit un titlu al divinităţii. Legătura dintre "acţiunile lui Dumnezeu" şi "fiinţa lui Dumnezeu" era adânc înrădăcinată în convingerea creştinilor din sec. XIX că toate câte se întâmplă au loc în planul suveran şi sub domnia Dumnezeului Atotputernic. Atunci, toţi aveau sentimentul că viaţa întreagă era trăită sub ochii lui Dumnezeu.
în zilele noastre această atitudine s-a schimbat. în cultura în care trăim, gândul providenţei lui Dumnezeu nu îşi mai găseşte locul. Presupunerea care domină zilele noastre este că noi trăim într-un univers închis, ca un mecanism, în care orice se întâmplă se datorează, fie legilor sau forţelor impersonale din univers fie pur şi simplu hazardului, întâmplării. Este veacul secularismului în care se pare că nu mai este loc pentru supranatural sau transcendent. Dumnezeul creştinismului este exilat. Nimeni nu se gândeşte astăzi să boteze un sat sau un oraş "Providenţa" după cum s-a întâmplat odinioară în statul Rhodelsland.

în secolul al XVIII-lea Adam Smith a scris binecunoscuta sa lucrare "The Health of Nations" (Bunăstarea Naţiunilor) în care a căutat să aplice metoda ştiinţifică în studiul acţiunilor inconsecvente ale intreprinderilor economice pentru a descoperi legile care guvernează economia. Smith căuta "mâna nevăzută" a Providenţei. în zilele noastre acea mână este considerată nu doar nevăzută, ci chiar inexistentă. Noi suntem lăsaţi să bâjbâim singuri într-un

univers ostil, ba chiar mai rău, într-unui indiferent. Noi nu mai căutăm mâna nevăzută a Providenţei pentru bunăstarea noastră materială ci mâna vizibilă a , guvernării omeneşti. Cuvântul *providenţă* este prea bogat şi mult prea încărcat cu nuanţe teologice vitale pentru a-i permite să treacă prin vocabularul nostru fără să lase urme. Este un termen cu o semnificaţie istorică seculară, chiar milenară. Este un termen teologic de o mare importanţă, care îşi are rădăcinile în înseşi textul Scripturii la fel de adevărat pentru noi ca şi pentru atâtea generaţii care ne-au precedat.

O problema de încredere

Cuvântul *providenţă* derivă dintr-un prefix şi o rădăcină latinească. Prefixul *pro* înseamnă "înainte" sau "în faţă". Rădăcina cuvântului vine din latinescul *videre* care înseamnă "a vedea". Dacă punem împreună prefixul şi rădăcina iese un cuvânt care înseamnă "a vedea mai dinainte" aşa că noi suntem tentaţi să credem că cuvântul *providenţă* se referă pur şi simplu la cunoaşterea mai dinainte a lui Dumnezeu. Cunoaşterea mai dinainte a lui Dumnezeu nu este epuizată însă de această idee. Providenţă nu este*doar un sinonim pentru cunoaşterea mai dinainte a lui Dumnezeu. Noţiunea de providenţă include mai degrabă o paletă largă de atribute divine pe care intenţionez să le prezint în cele ce urmează.

în primul rând, cuvântul *providenţă* se referă la grija lui Dumnezeu pentru poporul Său sau la ceea ce a pregătit

Dumnezeu pentru poporul Său. Noi folosim cuvântul *provizii* când este vorba de lucrurile pe care noi le adunăm pentru anumite nevoi viitoare.

Nu ştiu ce va aduce ziua de mâine pentru mine sau familia mea aşa că mă pregătesc începând de astăzi pentru mâine.

De exemplu, m-am întâlnit cu avocatul meu pentru a-mi face testamentul având grijă astfel de soţia şi copiii mei în eventualitatea morţii mele.

însă cu toată grija ce o port pentru viitorul familiei mele îmi dau seama că în fond bunăstarea lor este în mâinile lui Dumnezeu.

Eu îl consider ca fiind Marele Purtător de Grijă atât pentru ei, cât şi pentru mine. Iau în serios îndemnul Domnului Isus:

"De aceea vă spun: Nu vă îngrijoraţi de viaţa voastră gândindu-vă ce veţi mânca sau ce veţi bea, nici de trupul vostru, gândindu-vă cu ce vă veţi îmbrăfa. Oare nu este viaţa mai mult decât hrana şi trupul mai mult decât îmbrăcămintea? Uitaţi-vă la păsările cerului: ele nici nu semăna, nici nu seceră şi nici nu strâng nimic în grânare; şi totuşi Tatăl nostru cel ceresc le hrăneşte. Oare nu sunteţi voi cu mult mai de preţ decât ele? Şi apoi, cine dintre noi, chiar îngrijorându-se, poate să adauge măcar un cot la înălţimea lui? Şi de ce vă îngrijoraţi de îmbrăcăminte? Uitaţi-vă cu băgare de seamă cum cresc crinii de pe câmp: ei nici nu torc, nici nu ţes, totuşi vă spun că nici chiar Solomon, în toată slava lui, nu s-a îmbrăcat ca unul din ei. Aşa că, dacă astfel îmbracă Dumnezeu iarba de pe câmp, care astăzi este dar mâine va fi aruncată în cuptor, nu vă va îmbrăca El cu mult mai mult pe voi, puţin credincioşilor? Nu vă îngrijoraţi dar zicând: "Ce vom mânca? "Sau: "Ce vom bea?" Sau: " Cu ce ne vom îmbrăca?" Fiindcă toate aceste lucruri Neamurile le caută. Tatăl vostru cel ceresc ştie că aveţi trebuinţă de ele. Căutaţi mai întâi împărăţia lui Dumnezeu şi neprihănirea Lui şi toate aceste lucruri vi se vor da pe deasupra. Nu vă îngrijoraţi dar de ziua de mâine; căci ziua de mâine se va îngrijora de ea însăşi. Ajunge zilei necazul ei (Mat. 6: 25-34).

Aceste cuvinte ale lui Isus nu interzic administrarea

responsabilă a ceea ce primim de la El. Aceste cuvinte sunt mai degrabă o lecţie despre îngrijorare. Noi nu trebuie să ne zbatem nebuneşte pentru împlinirea nevoilor noastre, îngrijorarea şi neliniştea noastră trebuie să fie potolite de încrederea noastră în providenţa lui Dumnezeu. Crinul nu se îngrijorează.

E o problemă de focalizare a intereselor. Dacă noi ne concentrăm asupra împărăţiei lui Dumnezeu şi asupra neprihănirii Lui, grija noastră pentru nevoile pământeşti va fi împlinită. După cum spunea David: "Am fost tânăr şi am îmbătrânit dar n-am văzut pe cel neprihănit părăsit, nici pe urmaşii lui cerşindu-şi pâinea" (Ps. 37: 25).

Predica de pe Munte a Domnului Isus atrage atenţia asupra providenţei lui Dumnezeu. El vorbeşte despre păsările cerului care sunt hrănite de mâna Providenţei şi insistă asupra

faptului că noi avem mult mai mare valoare ca şi ele. Accentul pe care-1 pune Dumnezeu pe bunăstarea copiilor Lui întrece valoarea tuturor animalelor la un loc. însă grija Sa se revarsă şi peste cei dintâi şi peste cei din urmă. Nu numai că ne ştie numărul firelor de păr din cap, dar nici o vrabie măcar nu cade, fără ca El să observe.
Din cauză că cuvântul *providenţă* îşi are rădăcina în cuvântul latinesc "videre" care înseamnă "a vedea" sau "viziune" suntem tentaţi să-i restrângem aplicaţia sa teologică la simpla observare de către Dumnezeu a activităţii umane. Problema e că El se îngrijeşte de nevoile omeneşti. El nu numai că veghează asupra noastră, ci are grijă de noi.
Grija faţă de noi este inima, miezul providenţei divine. Grija părintească a lui Dumnezeu pentru făpturile Sale este cuprinsă în sensul (înţelesul) cuvântului providenţă. Aceasta înseamnă că Dumnezeu este implicat în treburile omeneşti. El nu este ca şi Dumnezeul lui Aristotel, Forţa Nemişcată, care rămâne distant şi care nu se implică în istoria umană. Dumnezeul biblic nu este nemişcat.
Este o Forţă care se mişcă şi care mişcă şi domneşte peste

treburile omeneşti.
Dumnezeul deismului şi neo-deismului se aseamănă mai mult cu Dumnezeul lui Aristotel, marele ceasornicar, care proiectează şi dă contur unui ceas complicat, îl duce la bun sfârşit şi apoi îl lasă să funcţioneze singur fără să mai aibă nimic de-a face cu el. Acest punct de vedere consideră legile naturii ca funcţionând cumva independent de providenţa divină, fără vreun amestec al divinităţii. Aceste legi sunt fixe şi automate. Dimpotrivă, credinţa creştină priveşte aceste legi ca fiind ale lui Dumnezeu, coordonate de El şi supuse Lui. Ele reflectă modul natural în care Dumnezeu guvernează peste universul Său.

Susţinere divina

Există o legătură între a te îngriji pentru anumite lucruri şi a te îngriji de susţinerea acelor lucruri. Susţinerea sau sprijinul reprezintă ceea ce este necesar pentru a face ca acele lucruri să funcţioneze sau pentru a le menţine vii. Evreii din vechime priveau la binecuvântarea lui Dumnezeu nu numai ca la ceva cu care Dumnezeu îi va binecuvânta, ci cu care îi va şi susţine sau ţine.
Susţinerea divină este legată de conceptul biblic al creaţiei. Cuvintele cu care începe Biblia spun: "La început, Dumnezeu a făcut cerurile şi pământul" (Gen .1:1). Cuvântul ebraic pentru "a făcut" este cuvântul *bara.* Acest cuvânt are înţelesul de susţinere. Ceea ce Dumnezeu creează El şi susţine, păstrează, ţine. El nu numai că creează lucruri din nimic, ci le şi ţine în viaţă.
"După ce a vorbit în vechime părinţilor noştri prin prooroci, în multe rânduri şi în multe chipuri, Dumnezeu, la sfârşitul acestor zile ne-a vorbit prin Fiul, pe care L-a pus moştenitor al tuturor lucrurilor şi prin care a făcut veacurile. El, care este oglindirea slavei Lui şi întipărirea Fiinţei Lui şi care ţine toate lucrurile cu Cuvântul puterii Lui, a făcut curăţirea păcatelor şi a şezut la dreapta Măririi în locurile prea înalte" (Evr .1:1-3).

în acest text Cristos este Cel care *"ţine* toate lucrurile cu Cuvântul puterii Lui."
Mărturisirea de credinţă de laWestminster defineşte providenţa lui Dumnezeu după cum urmează:
"Dumnezeu, Creatorul tuturor lucrurilor ţine, dirijează, stabileşte şi guvernează toate făpturile, acţiunile şi lucrurile de la cel mai mare până la cel mai mic, prin atotînţeleapta şi sfânta Sa providenţă, potrivit infailibilei Sale cunoaşteri mai dinainte şi a sfatului liber şi neschimbător a propriei Lui voinţe, spre slava şi gloria înţelepciunii, puterii, dreptăţii, dumnezeirii şi milei Sale (V/l)."
Această definiţie se referă la câteva aspecte ale providenţei lui Dumnezeu. Noi ne vom ocupa mai în detaliu de aceste aspecte mai târziu. Deocamdată însă ne vom concentra asupra afirmaţiei despre lucrarea Creatorului, mai precis asupra lucrării Sale de susţinere a creaţiei. Observăm că această ţinere sau susţinere are în vedere toate făpturile, acţiunile şi lucrurile, de la cel mai mare până la cel mai mic. Acest lucru se referă la *domeniul* susţinerii providenţei divine care include tot ce există.
Mărturisirea indică faptul că susţinerea providenţială a lui Dumnezeu a tuturor lucrurilor este "prin atotînţeleapta şi sfânta Sa providenţă." Cuvântul *prin* indică mijlocul prin care

Dumnezeu ţine ceea ce susţine. Aici, mijloacele îşi au rădăcinile în înţelepciunea şi sfinţenia Sa. Lucrarea lui Dumnezeu de susţinere a creaţiei Sale îşi are fundamentul în înţelepciunea Sa. Ca şi muritori noi suntem înclinaţi să facem greşeli susţinând anumite lucruri pentru o perioadă mai scurtă sau mai lungă de timp. Dumnezeu nu face greşeli când ţine sau susţine ceva. El susţine ceea ce susţine cu exactitate pantru că El ţine potrivit înţelepciunii Sale desăvârşite.
Lucrarea lui Dumnezeu de susţinere este de asemenea o susţinere sfântă. în ceea ce priveşte termenul de *sfânt,* el se referă atât la maiestatea Sa extraordinară, cât şi la neprihănirea Lui desăvârşită. Nu există vreo lacună de inteligenţă, înţelepciune şi neprihănire în lucrarea Sa de susţinere. Ceea ce

Dumnezeu ţine, El ţine cu credincioşie. Uneori ne întrebăm în legătură cu durata necazului şi a durerii: "O, Doamne cât trebuie să mai suport?" Ne mirăm de ce Dumnezeu permite răului să-şi facă de cap. Totuşi durata oricărui lucru este în mâna Lui şi este sub controlul providenţei Sale potrivit înţelepciunii şi scopului Său sfânt.
Observăm de asemenea că Dumnezeu susţine lucrurile potrivit cunoaşterii Lui mai dinainte, şi care mărturisirea de credinţă de la Westminster ne-o reaminteşte ca fiind infailibilă. Pentru Dumnezeu nu există presupuneri; nu există nimic în viitor pe care El să nu-1 ştie deja. El cunoaşte sfârşitul chiar de la început. Se spune că Dumnezeu cunoaşte probabilităţile însă nu le cunoaşte *cu probabilitate.* Aceasta înseamnă că, dacă L-am întreba pe Dumnezeu despre ceva posibil în viitor, El niciodată nu ne va răspunde: "Depinde".
Din perspectiva noastră, ca şi persoane, noi privim viitorul în termenii posibilităţilor. Avem un plan B, în caz că planul A nu se împlineşte. Unei minţi limitate, evenimentele viitoare apar ca şi posibilităţi. Aceasta pentru că noi suntem fiinţe ale eventualităţilor, dependente de ceva din exteriorul nostru. însă Dumnezeu nu este o Fiinţă dependentă sau a eventualităţilor. El cunoaşte ceea ce cunoaşte în mod absolut. El cunoaşte mai dinainte ceea ce ştie mai dinainte pentru că ceea ce a prevăzut a şi vrut să fie mai dinainte.
Pe noi ne învaţă Scriptura să vorbim despre viitor în termenii de: "Cum va voi Dumnezeu." Dumnezeu însă nu e nevoie să vorbească astfel pentru că El este Dumnezeul care va voi. Dumnezeu ţine toate lucrurile prin sfatul liber şi neschimbător al propriei Lui voinţe. Este important să înţelegem aceasta. Providenţa susţinătoare a lui Dumnezeu este condusă de voinţa Sa, care e total liberă. Nu este legată sau determinată de nici un lucru firesc. Voinţa Lui nu este numai liberă, ci şi neschimbătoare. Nimic nu poate schimba această libertate sau să o oprească deodată. Sfatul Său e veşnic. El are

un plan veşnic, care nu are nici un defect. Sfatul Său este imuabil pentru că El este imuabil în tot ceea ce este El. Omniscienţa Sa nu se schimbă. Omnipotenţa Sa nu slăbeşte, înţelepciunea Lui niciodată nu stă să cumpănească. Nu există schimbări în caracterul şi fiinţa Sa divină.

Cel mai înălţător Dumnezeu posibil

Care este sfârşitul şi scopul faptului că Dumnezeu ţine toate lucrurile? Este pentru lauda slavei Sale. Acesta este un concept greu de acceptat în totalitate deoarece sugerează un fel de egocentrism a lui Dumnezeu iar noi privim egocentrismul ca un păcat. într-adevăr a fi egocentric este un păcat pentru orice fiinţă. Noi, muritorii suntem chemaţi să-L avem pe Dumnezeu în centrul gândirii noastre. Pentru fiinţe ca noi, a-L avea pe Dumnezeu în centru este o virtute iar egocentrismul este un defect. însă pentru Dumnezeu, egocentrismul este pură virtute pentru că îl are pe El însuşi în centru. Pentru noi a-L avea pe Dumnezeu în centru înseamnă să ne aţintim privirile, atenţia noastră la cea mai perfectă Fiinţă. Tot astfel e şi pentru Dumnezeu însuşi.
Deşi ceea ce Dumnezeu face prin providenţa Lui este pentru binele nostru, virtutea Sa cea mai înaltă constă în *însăşi* glorificarea Sa. Susţinerea de către Dumnezeu a creaţiei Lui se reflectă

în slava Sa şi acea slavă sau glorie nu este un viciu divin ci este binele suprem. Dacă Dumnezeu ar fi avut în centru ceva mai puţin decât El însuşi, acel ceva din centru ar fi fost un defect sau q lipsă în El însuşi şi s-ar face ceva mai puţin decât Dumnezeu, fiind nevrednic de închinarea noastră.
Este un paradox extraordinar faptul că grija lui Dumnezeu pentru creaturile Sale şi susţinerea creaţiei Lui sunt şi o manifestare a slavei Sale veşnice. Calvin a făcut o remarcă în legătură cu aceasta, scriind:
"Mai întâi de toate, să-şi amintească cititorul că providenţa aşa cum o vedem noi nu este una prin care Dumnezeirea stă în cer cu
mâinile încrucişate privind la ceea ce se petrece în lume, ci una prin care El a ţinut şi ţine cârma domnind peste toate evenimentele. Prin urmare, providenţa Sa cuprinde nu numai mâna Lui ci şi ochiul Lui. Aceasta însemnând că El nu numai că vede, ci şi hotărăşte ceea ce doreşte să fie făcut (Instituţii, 175)".
în aceste lucrări ale Providenţei se manifestă gloria înţelepciunii, puterii, dreptăţii, bunătăţii şi milei Lui.

Providenţa ca şi gijă

"Avraam s-a sculat dis de dimineaţă..." (Gen. 22:3). Această afirmaţie clară care se referă la timpul când s-a trezit din somn Avraam a fost obiectul multor speculaţii. De ce s-a trezit Avraam atât de devreme în acea zi, când trebuia să facă la comanda lui Dumnezeu un lucru înfricoşător?
Filosoful danez Soren Kierkegaard a scris o carte intitulată "Frică şi Cutremur" în care a întors această propoziţie pe toate feţele, încercând să ghicească de ce s-a trezit patriarhul atât de devreme. A făcut-o pentru că era nerăbdător şi dornic de a fi prompt în a-L asculta pe Dumnezeu în îndeplinirea sarcinii pe care i-o dăduse? Sau pentru că termenii în care i-a spus Dumnezeu ce are de făcut l-au tulburat în aşa măsură încât i-a fost imposibil să doarmă?
Scriptura nu răspunde la aceste întrebări. Bănuiesc totuşi că trezitul devreme al lui Avraam a avut mai mult de-a face cu tulburarea din sufletul său decât cu nerăbdarea de a sluji. El a avut un sentiment comun tuturor oamenilor, iar lucrul pe care Dumnezeu i-a spus să-1 facă ar fi adus groază în sufletul oricărui muritor. Dumnezeu i-a cerut lui Avraam ceea ce Kierkegaard numea "suspendarea temporară a moralităţilor". El i-a poruncit lui Avraam să ucidă, să-şi omoare fiul.
Deşi Cele Zece Porunci nu fuseseră încă date, legea lui Dumnezeu fusese întipărită în inimile oamenilor. Astfel că Avraam a ştiut că uciderea era total opusă legii lui Dumnezeu şi totuşi a auzit cuvintele lui Dumnezeu în mod direct şi clar, cuvinte care contraziceau tot ceea ce ştia el despre caracterul lui Dumnezeu. Cuvinte care făceau parte dintr-unul din cele mai grele teste ale lui Dumnezeu, prin care a fost trecută vreodată o fiinţă umană. Despre acest test citim în Genesa 22:

"După aceste lucruri, Dumnezeu a pus la încercare pe Avram, şi-a zis: "Avraame!" "Iată-mă!" a răspuns el. Dumnezeu i-a zis : "Ia pe fiul tău, pe singurul tău fiu, pe care-1 iubeşti, pe Isaac, du-te în ţara Moria şi adu-1 ardere de tot acolo, pe un munte pe care ţi-1 voi spune"(Gen. 22: 1-2).
Multe lucruri cuprinde acest rezumat succint al unui eveniment aspru din viaţa lui Avraam. Dumnezeu a vrut să-1 testeze; într-adevăr, pentru Avraam a fost cel mai greu test posibil. Până în acest punct viaţa lui Avraam a fost marcată de o extraordinară încredere. Acesta este omul care şi-a părăsit locurile natale şi tot ce avea drag pentru a călători spre o ţară necunoscută la chemarea unui Dumnezeu ciudat şi străin. Acest Dumnezeu i-a făcut o promisiune uimitoare şi a pecetluit această promisiune printr-un legământ sacru. Dumnezeu i-a promis lui Avraam că la bătrâneţe va deveni tatăl unei mari naţiuni şi că urmaşii lui vor fi tot atât de numeroşi ca stelele cerului şi nisipul mării.
Promisiunea i-a fost făcută patriarhului când Sara, soţia lui era în vârstă şi stearpă. Cu toate acestea, Avraam 1-a crezut pe Dumnezeu şi a sperat că, în ciuda aparenţelor, promisiunea se va împlini într-o zi şi moştenitorul său nu va fi slujitorul lui, Eliezer din Damasc, ci un fiu din

carnea lui.
Pentru a fi sigur, Avraam a făcut anumiţi paşi de unul singur pentru a ieşi în calea acestei promisiuni, El a devenit tatăl copilului născut de Agar, roaba soţiei lui. Fiul său s-a numit Ismael, şi nu era copilul promis de Dumnezeu. Şi nici promisiunea nu s-a împlinit mai repede.
Avraam a aşteptat ani de zile pentru ca soţia lui să dea naştere unui copil. Ea a râs chiar şi de ideea de a avea un copil.
Când a rămas însărcinată şi-a amintit de râsul ei, iar copilului i s-a pus numele Isaac, care înseamnă "râs".
Când s-a născut Isaac, Avraam a văzut împlinită în carne şi oase promisiunea lui Dumnezeu.
Visul de neîmplinit s-a împlinit iar sământa legământului promisiunii era vie şi sănătoasă.
Acum însă Avraam a avut de trecut testul testelor

când Dumnezeu i-a cerut să-şi omoare copilul promisiunii.
După această poruncă grea din partea lui Dumnezeu, Avraam s-a trezit foarte devreme.
Naraţiunea biblică continuă cu cuvintele :
"Avraam s-a sculat dis de dimineaţă, a pus şaua pe măgar şi a luat cu el două slugi şi pe fiul său Isaac. A tăiat lemne.pentru arderea de tot şi a pornit spre locul, pe care i-1 spusese Dumnezeu" (Gen. 22:3). '
Detaliile povestirii sunt surprinzătoare. Ni se spune că după ce s-a trezit devreme, Avraam a pus şaua pe măgar. Sunt atât de mirat în legătură cu acest detaliu. Avraam era unul din cei mai bogaţi oameni ai timpului său. El avea nenumăraţi slujitori şi era pe deasupra şi în vârstă. Nu m-aş fi aşteptat ca un astfel de om bogat şi atât de în vârstă să facă treaba unui slujitor. Şi totuşi, Avraam s-a îngrijit de a pune şaua pe măgar chiar el însuşi.
De asemenea, ni se spune că a tăiat lemnele pentru jertfă. Ce s-o fi gândit el în timp ce tăia lemnele? Căuta el uşurare muncind, după cum spune Martin Luther despre el însuşi? Când îl lovea melancolia sau era atacat de depresie el îşi îndrepta atenţia spre îndeplinirea unei munci fizice pentru a-şi lua gândul de la ceea ce-1 tulbura. Poate că aşa s-a întâmplat şi în cazul lui Avraam. Cu fiecare lovitură de topor, durerea ce-1 orbea se revărsa în afară.
Când pregătirile s-au încheiat s-a ridicat şi a plecat spre locul specificat de Dumnezeu. După cum Fiul lui Dumnezeu avea să facă secole mai târziu, tot astfel patriarhul şi-a făcut faţa ca o cremene privind spre muntele cu pricina. în mod sigur că distanţa şi timpul necesar călătoriei au făcut-o cu atât mai dureroasă. N-a fost aşa încât Avraam să poată termina cât mai repede ce avea de făcut. El a avut suficient timp să se gândească la ce-1 aştepta.
Cred că e greu dacă nu imposibil sâ te pui în locul lui Avraam aflat în drum spre muntele Moria. Niciodată n-am trecut printr-o astfel de experienţă, să fiu chemat să-mi ucid

fiul pentru gloria lui Dumnezeu. Timp de trei zile, Avraam a mers alături de fiul său în drum spre Muntele Moria. Isaac nu ştia ce se întâmplă. Scriptura zice că:
"A treia zi, Avraam a ridicat ochii şi a văzut locul de departe. Şi Avraam a zis slugilor sale: "Rămâneţi aici cu măgarul; eu şi băiatul ne vom duce până colo să ne închinăm şi apoi ne vom întoarce la voi" (Gen.22:4-5).
După trei zile de chin, Avraam şi Isaac nu ajunseseră încă la destinaţie. Muntele Moria se vedea dar era încă departe. în acel moment, Avraam a poruncit slugilor să se oprească şi să aştepte până când el şi fiul său se vor întoarce. El le-a spus că merg până la munte pentru a se închina şi se vor întoarce. El a spus: "...ne vom întoarce." Pot doar să bănuiesc de ce a spus Avraam acest lucru. A fost oare expresia unei credinţe depline că, cumva, Dumnezeu va revoca porunca dată lui. A fost o încercare de a ascunde de slujitorii săi şi de Isaac adevăratul motiv pentru care erau acolo? Nu ştiu însă bănuiesc că a crezut ceea ce a spus.
Mai tulburătoare a fost discuţia ce a urmat între Avraam şi fiul său:
"Avraam a luat lemnele pentru arderea de tot, le-a pus în spinarea fiului său, Isaac şi a luat în mână focul şi cuţitul. Şi au mers astfel amândoi împreună. Atunci Isaac, vorbind cu tatăl său Avraam, a zis:

"Tată! " "Ce este, fiule?" i-a răspuns el. Isaac a zis din nou: "Iată focul şi lemnele; dar unde este mielul pentru arderea de tot? "Fiule", a răspuns Avraam, "Dumnezeu însuşi va purta grijă de mielul pentru arderea de tot." Şi au mers amândoi împreună înainte" (Gen.22:6-8).
Isaac a observat că ceva lipsea. El a văzut că aveau lemnul şi focul necesar pentru arderea de tot însă cel mai important element, mielul, lipsea. Cine-şi poate imagina ce i-a trecut lui Avraam prin minte când Isaac i-a pus această întrebare? Ce putea spune? "Tu eşti mielul! Te voi sacrifica." Nu cred. Mai degrabă Avraam a răspuns în limba ebraică *"Jehovah-Jireh* ", care înseamnă "Domnul va purta de grijă."
Acest răspuns a lui Avraam constituie prima referire la providenţa divină pe care o găsim în Biblie. Nu putem şti dacă această siguranţă a lui a fost un act al credinţei din partea **lui** Avraam, o expresie a speranţei lui sau doar o încercare de a masca un răspuns din partea lui Isaac. în orice caz, cu această nădejde, că Domnul va purta de grijă pentru mielul de jertfă, cei doi şi-au continuat drumul spre munte. în sfârşit a sosit şi momentul decisiv:
"Când au ajuns la locul pe care i-1 spusese Dumnezeu, Avraam a zidit acolo un altar şi a aşezat lemnele pe el. A legat pe fiul său Isaac şi 1-a pus pe altar, deasupra lemnelor. Apoi Avraam a întins mâna ca să junghie pe fiul său" (Gen. 22: 9-10).
Desigur că cea mai grea sarcină pe care a avut-o vreodată Avraam a fqst să-şi lege fiul şi să-1 pună pe altar. în acel moment trebuie să-i fi fost clar chiar şi lui Isaac despre ce era vorba. Imaginaţi-vă privirea din ochii lui în timp ce-şi privea tatăl, şocat fiind de ceea ce vedea. Apoi Avraam a ridicat cuţitul deasupra capului, gata să-1 înfigă în inima fiului său. Sunt sigur că în acel moment trebuie să fi închis ochii şi să fi tremurat, neputând să mânuiască cuţitul. în ultimul moment însă s-a auzit vocea lui Jehovah-Jireh, din cer.
"Atunci îngerul Domnului 1-a strigat din ceruri şi a zis: "Avraame! Avraame!" "Iată-mă!" a răspuns el. îngerul a zis :"Să nu pui mâna pe băiat şi să nu-i faci nimic; căci ştiu acum că te temi de Dumnezeu, întrucât n-ai cruţat pe fiul tău, pe singurul tău fiu, pentru Mine". Avraam a ridicat ochii şi a văzut înapoia lui un berbec, încurcat cu coarnele într-un tufiş. Şi Avraam 1-a adus ca ardere de tot în locul fiului său. Avraam a pus locului aceluia numele: "Domnul va purta de grijă". De aceea se zice şi azi:" La muntele unde Domnul va purta de grijă" (Gen. 22: 11-14).
A intervenit providenţa. Dumnezeu i-a strigat lui Avraam să se oprească. A fost dat un înlocuitor, un berbec prins într-un tufiş, prins nu numai de tufiş, ci de însuşi Creatorul tufişului. Avraam a trecut testul testelor şi s-a odihnit plin de siguranţă având certitudinea împlinirii promisiunii lui Dumnezeu. Isaac

avea să trăiască şi să devină tatăl lui Iacov care va da naştere la 12 fii din care se trag cele 12 seminţii ale lui Israel.
Două mii de ani mai târziu istoria înscrie ultimul act al Providenţei divine. Dumnezeu avea să se îngrijească de cea mai mare necesitate a omenirii. El a pregătit un alt Miel, un Miel fără pată care a fost destinat să moară pe un munte numit Calvar . Tradiţia spune că locul unde a murit Isus este acelaşi din Vechiul Testament de pe muntele Moria. Dumnezeu şi-a luat Fiul, singurul Său fiu, Cel pe care-L iubea, Isus şi L-a pus pe altar, pe acel munte. De data aceasta însă nimeni n-a mai strigat: "Opreşte".

Plânsul care s-a auzit în toată lumea

Un bebeluş a plâns. Acel scâncet care i-a ieşit de pe buze a schimbat cursul întregii istorii a omenirii. Toată civilizaţia apuseană şi cea a Europei răsăritene, toate evenimentele din istorie au fost afectate de acest plâns. Doctrina providenţei afirmă că providenţa lui Dumnezeu se întinde asupra tuturor lucrurilor, mari sau mici, uriaşe sau minuscule, infinite sau infime.
Ce a fost cu plânsul care s-a auzit în întreaga lume? Scâncitul cărui copilaş a schimbat destinul planetei Pământ? A fost plânsul unui bebeluş aruncat pe râul Nil.
Copiii lui Israel se bucurau de o situaţie privilegiată în ţinutul Gosen, un mic teritoriu în anticul imperiu egiptean. Şi li se dăduse acest pământ pe vremea când Iosif era prim-ministru al Egiptului şi şi-a chemat tatăl şi fraţii săi se stabilească acolo.
însă lucrurile s-au schimbat. Timpul a trecut şi un nou împărat a venit la putere, care nu-1 cunoştea pe Iosif şi care a dus o nouă politică.
"Peste Egipt s-a ridicat un nou împărat, care nu cunoscuse pe Iosif. El a zis poporului său: "Iată că poporul copiilor lui Israel este mai mare şi mai puternic decât noi. Veniţi să ne arătăm dibaci faţă de el,

ca să nu crească, pentru ca nu cumva, dacă se va întâmpla un război, să se unească şi el cu vrăjmaşii noştri, să ne bată şi să iasă apoi din ţară. Si au pus peste ei ispră vnicei, ca să-i asuprească prin munci grele. Astfel a zidit el cetăţile Pitoni şi Ramses, ca să slujească de hambare lui Faraon. Dar cu cât îl asupreau mai mult, cu atât se înmulţea şi creştea; şi s-au scârbit

de copiii lui Israel. Atunci egiptenii au dus pe copiii lui Israel la o aspră robie. Le-au făcut viaţa amară prin lucrări grele de lut şi cărămizi şi prin tot felul de lucrări de pe câmp: şi în toate muncile acestea pe care-i sileau să le facă, erau fără nici un pic de milă (Exod 1:8-14).
Urmaşii lui Iacov erau acum prizonieri în Egipt, trăind ca sclavi şi funcţionând ca şi forţă de muncă. Pe de o parte, Faraon se bucura de rodul muncii lor, evreii trudind din greu pentru a construi hambare pentru a proteja populaţia de o posibilă foamete. Pe de altă parte, el se temea, după cum se teme orice tiran, de o revoltă din partea lor. Pentru a ţine sub control numărul şi puterea evreilor, noul faraon a dat o poruncă care însemna un fel de genocid restrâns. A poruncit ca fiecare băiat evreu nou născut să fie omorât:
"împăratul Egiptului a poruncit moaşelor evreilor, numite una Şifra şi cealaltă Pua şi le-a zis: "Când veţi împlini slujba de moaşe pe lângă femeile evreilor şi le veţi vedea pe scaunul de naştere, dacă este băiat să-1 omorâţi iar dacă este fată s-o lăsaţi să trăiască" (Exod 1:15-16).
Faraonul n-a vrut ca soldaţii săi să omoare bebeluşii evreilor, ci sarcina a fost încredinţată moaşelor evreilor, cărora li s-a poruncit să-şi omoare propriul neam. însă făcând un act eroic de neascultare, moaşele evreilor au refuzat să ducă la îndeplinire această însărcinare.
"Dar moaşele s-au temut de Dumnezeu şi n-au făcut ce le poruncea împăratul Egiptului: ci au lăsat pe copiii de parte bărbătească să trăiască. împăratul Egiptului a chemat pe moaşe şi le-a zis: " Pentru ce aţi făcut lucrul acesta şi aţi lăsat pe copiii de parte bărbătească să trăiască? Moaşele au răspuns lui Faraon: "Pentru că femeile evreilor nu sunt ca egiptencele; ele sunt vânjoase şi nasc înainte de venirea moaşei." Dumnezeu a făcut bine moaşelor şi poporul s-a înmulţit şi a ajuns foarte mare la număr. Pentru că moaşele se temuseră de Dumnezeu, le-a făcut case. Atunci Faraon a dat următoarea poruncă la tot poporul lui: "Să aruncaţi în râu pe orice băiat care se va naşte şi să lăsaţi toate fetele să trăiască " (Exod 1:17-22).

E interesant de observat faptul că moaşele au căpătat trecere înaintea lui Dumnezeu pentru că s-au împotrivit poruncii lui Faraon. Ele au refuzat să facă ceea ce Dumnezeu interzisese, însă una din femeile evreilor care născuse un fiu a avut o grijă mai deosebită pentru a-şi proteja fiul de porunca lui Faraon.
"Un om din casa lui Le vi luase de nevastă pe o fată a lui Le vi. Femeia aceasta a rămas însărcinată şi a născut un fiu. A văzut că este frumos şi 1-a ascuns trei luni. Nemaiputând să-1 ascundă, a luat un sicriaş de papură, pe care 1-a uns cu lut şi cu smoală; a pus copilul în el şi 1-a aşezat între trestii, pe malul râului. Sora copilului pândea la o depărtare oarecare, ca să vadă ce are să i se întâmple" (Exod 2: 1-4).
Dacă vreodată o mamă şi-a încredinţat copilaşul în mâinile providenţei lui Dumnezeu atunci a fost aceasta! Ea a pus coşuleţul de papură pe apă şi 1-a lăsat să plutească. Această mamă a avut tot atâtea motive să spere că bebeluşul ei va supravieţui câte a avut şi Avraam când 1-a întins pe Isaac pe altar. Până în zilele noastre încă, una din cele mai supărătoare probleme ale ştiinţei este precizarea cu acurateţe a mişcărilor şi a cursului apei curgătoare. Un coş plutind pe apele Nilului putea fi afectat de bolovani ascunşi, ramuri plutitoare sau chiar crocodili. Singura speranţă a acestei mame a fost în mâna nevăzută a lui Dumnezeu, care a făcut râul şi care era stăpân şi peste fluxul şi refluxul apei.
Sora mai mare a copilului a stat pe mal, urmărind de la distanţă sicriaşul. în acel moment, singurii ochi care priveau spre micuţa corăbioară erau ochii surorii şi ai lui Dumnezeu.
Şi iată că un lucru ciudat s-a întâmplat, ceva pe care unii l-ar putea considera o coincidenţă, o întâlnire întâmplătoare. Ochii altcuiva s-au oprit asupra bărcuţei. Faptul pentru care s-au îndreptat acei ochi spre râu a fost o problemă de conjunctură. Poate că a fost plânsul micuţului:
"Fata lui Faraon s-a pogorât la râu să se scalde; şi fetele care o însoţeau se plimbau pe marginea râului. Ea a zărit sicriaşul în

mijlocul trestiilor şi a trimis pe roaba ei să-1 ia. L-a deschis şi a văzut copilul: era un băieţaş care plângea. I-a fost milă de el şi a zis: " Este un copil de al evreilor!" (Exod 2:5-6)
Dacă faptul că fiica lui Faraon s-a întâmplat să fie acolo să vadă bărcuţa plutitoare, chiar atunci şi chiar în acel loc, este o coincidenţă atunci este una din cele mai remarcabile coicindenţe care s-au întâmplat vreodată. Biblia nu spune că ea a auzit copilul plângând în timp ce se pogora la râu. însă când i-a fost adus sicriaşul, copilul plângea, ceea ce mă face să

bănuiesc că acel plâns i-a atras atenţia de la început. în orice caz, copilul a fost descoperit şi i-a stârnit un sentiment de milă fiicei lui Faraon.
Este semnificativ faptul că ea a realizat că acel copil era evreu. Evident că ştia de porunca tatălui său. Ea risca să provoace mânia tatălui său prin faptul că se oprea să-1 ajute pe acest bebeluş evreu neajutorat. Dacă ea ar fi ascultat de porunca tatălui său, ea l-ar fi aruncat în râu şi aici s-ar fi terminat totul, însă acesta nu a fost sfârşitul pentru că femeia a avut milă. Bebeluşul a plâns...
"Atunci sora copilului a zis fetei lui Faraon : "Să mă duc să-ţi dau o doică dintre femeile evreilor, ca să-ţi alăpteze copilul?" "Du-te", i-a zis fata lui Faraon. Şi fata s-a dus şi a chemat pe mama copilului. Fata lui Faraon i-a zis : "Ia copilul acesta, alăptează-mi-1 şi îţi voi plăti." Femeia a luat copilul şi l-a alăptat. Copilul a crescut şi ea l-a dus fetei lui Faraon, şi el i-a fost fiu. I-a pus numele Moise (Scos); "căci", a zis ea, "l-am scos din ape" (Exod 2:7-10).
Evenimentele care se derulează după descoperirea bebeluşului (Exod 2:7-10) sunt tot atât de uimitoare ca şi descoperirea în sine. E clar că sora copilului a văzut cum acesta a fost scos din râu. însă nu a fost atât de sigură că era o salvare; putea să i se pară ca fiind cea mai mare nenorocire. Gândindu-se repede, ea merse Ia fiica lui Faraon şi se oferi să-i caute o doică pentru bebeluş. în acel moment, ea trebuia să fi realizat că fiica Faraonului avea o inimă sensibilă şi nu va omorî copilul.

Când sora bebeluşului se oferi să meargă după o doică, fata lui Faraon i-a spus " Du-te". Astfel că fata o chemă pe mama sa. însăşi mama copilului a fost angajată să aibă grijă de el. Copilaşul i-a fost redat prin mâna Providenţei, folosindu-se de fiica lui Faraon.
Moise nu numai că a fost salvat de fiica lui Faraon, ci a avut privilegiul de a fi crescut la curtea lui Faraon. El a fost educat în învăţătura culturii egiptene, ceea ce a constituit o pregătire esenţială pentru însărcinările pe care avea să le primească de la Dumnezeu mai târziu. El a fost crescut ca şi prinţ, cu toate privilegiile care însoţeau acest rang.

Jucându-ne de-a "Dar daca?"

în acest moment suntem tentaţi să ne lăsăm în voia jocului de-a "Dar dacă?" Dar dacă mama lui Moise n-ar fi reuşit să-1 ascundă trei luni de soldaţii lui Faraon? Dar dacă mama lui Moise nu făcea sicriaşul de papură? Dacă avea o spărtură şi se scufunda? Dar dacă fiica lui Faraon n-ar fi fost acolo chiar în momentul când sicriaşul a fost între trestii? Dar dacă ei nu-i era milă? Dar dacă bebeluşul n-ar fi plâns?
Jocul de-a "Dar dacă?" implică posibilităţile, lucruri care ar fi fost posibil să se întâmple - nu să nu se întâmple. Ele sunt evenimente dependente şi "inutile". Un eveniment necesar sau obligatoriu este acela despre care credem că nu s-ar fi putut întâmpla altfel.
Noi suntem obişnuiţi să gândim că legile fixe ale naturii determină consecinţele anumitor evenimente. Presupunem că, atunci când plouă iarba va fi udă ca şi o consecinţă obligatorie a ploii. în mod normal noi nu vedem acest rezultat al ploii ca şi o eventualitate sau posibilitate. Filozofic gândind, noi nu putem fi siguri că, doar pentru că de fiecare dată când a plouat în trecut iarba a devenit udă, atunci când mâine va ploua, iarba va deveni udă. Putem zice că mâine umezeala de pe iarbă este doar o probabilitate. Aceasta depinde de vreme, dacă plouă

wl

sau dacă udăm noi iarba cu un furtun sau va cădea rouă de dimineaţa. Insă noi presupunem că, dacă va ploua iarba va fi udă ca şi un rezultat obligatoriu. (Supoziţiile filozofice în acest sens au fost cercetate în amănunţime de către filozoful David Hume, care a recunoscut că noi nu avem o înţelegere senzorială directă a legăturilor cauzate, ci mai degrabă observăm legăturile normale şi obişnuite dintre evenimente.)
Problema posibilităţilor are o strânsă legătură cu problema cauzalităţii, de care ne vom ocupa mai târziu. Acum suntem preocupaţi de relaţia dintre probabilităţi sau evenimentele întâmplătoare şi Dumnezeu. Se întâmplă ceva fără ca Dumnezeu să fie implicat? Am spus mai

înainte că Dumnezeu ştie toate probabilităţile însă nu ştie nimic cu probabilitate. La prima vedere această afirmaţie poate părea ca o idee abstractă care ar fi mai bine să fie lăsată în seama filosofilor. însă este important pentru noi să ne gândim puţin la acest lucru dacă urmărim să înţelegem mai profund providenţa lui Dumnezeu. Ne amintim legătura dintre *providenţă* şi cunoaşterea mai dinainte a lui Dumnezeu care intră în domeniul omniscienţei lui Dumnezeu. Omniscienţa lui Dumnezeu este pe deplin confirmată de Scriptură. Să ne gândim de exemplu la Psalmul 139 :

"Doamne, Tu mă cercetezi de aproape şi mă cunoşti, ştii când stau jos şi când mă scol şi de departe îmi pătrunzi gândul. Ştii când umblu şi când mă culc şi cunoşti toate căile mele. Căci numi ajunge cuvântul pe limbă şi Tu, Doamne îl şi cunoşti în totul. Tu mă înconjori pe dinapoi şi pe dinainte, şi-ţi pui mâna peste mine. O ştiinţă atât de minunată este mai pe sus de puterile mele: este prea înaltă ca s-o pot prinde. Unde mă voi duce departe de Duhul Tău şi unde voi fugi departe de Faţa Ta? Dacă mă voi sui în cer, Tu eşti acolo; dacă mă voi culca în locuinţa morţilor, iată-Te şi acolo; dacă voi lua aripile zorilor şi mă voi duce să locuiesc la marginea mării şi acolo mâna Ta mă va călăuzi şi dreapta Ta mă va apuca. Dacă voi zice: "Cel puţin întunericul mă va acoperi şi se va face noapte lumina dimprejurul meu!", iată că nici chiar întunericul nu este întunecos pentru Tine ci noaptea străluceşte ca ziua şi înturericul ca lumina. Tu mi-lai întocmit rărunchii, m-

ai ţesut în pântecele mamei mele. Te laud că sunt o făptură aşa de minunată. Minunate sunt lucrările Tale şi ce bine vede sufletul vede lucrul acesta! Trupul meu nu era ascuns de Tine când am fost făcut într-un loc tainic, ţesut în chip ciudat, ca în adâncimile pământului. Când nu eram decât un plod fără chip, ochii Tăi mă vedeau; şi în cartea Ta erau scrise toate zilele care-mi erau rânduite, mai înainte de a fi fost vreuna din ele. Cât de nepătrunse mi se par gândurile Tale, Dumnezeule şi cât de mare este numărul lor! Dacă le număr sunt mai multe decât boabele de nisip. Când mă trezesc sunt tot cu Tine" (Psalmul 139: 1-18).

Psalmistul spune că noi suntem pe deplin cunoscuţi de Dumnezeu. El ştie ce vom spune înainte de a spune ceva. El are capacitatea de a cunoaşte sfârşitul chiar de la început. Cunoştinţa Sa cuprinde cele mai mici detalii. El nu numai că ştie ce vom spune, ci cunoaşte şi ce am putea spune. El cunoaşte toate posibilităţile. Şi totuşi nu este nimic probabil în cunoştinţa Sa; nu depinde de ceea ce vom face noi. El nu are nevoie să aştepte pentru a vedea în ce parte o vom lua pentru a ştii precis ce vom alege. El cunoaşte viitorul cu precizie pentru că El hotărăşte viitorul.

Dumnezeu n-a fost surprins de faptul că fiica lui Faraon a mers pe malul râului Nil într-o zi esenţială pentru istoria omenirii. N-a fost o surpriză pentru El că bebeluşul a plâns. El a hotărât aceasta şi a hotărât să plângă exact în momentul când a plâns. Dumnezeu nu lasă toate acestea la voia întâmplării.

Noi ne jucăm de-a "Dar dacă?" şi facem speculaţii pe marginea faptului dacă bebeluşul n-ar fi plâns. Noi putem presupune că, dacă bebeluşul n-ar fi plâns, n-ar m-ai fi existat Moise. Dacă n-ar fi fost Moise n-ar mai fi fost incidentul cu rugul aprins. Dacă n-ar fi fost rugul, n-ar fi fost Exodul. Fără Exod, nu mai existau poruncile date pe muntele Sinai. Nu erau legile şi poruncile, nu mai erau nici profeţii. Dacă nu erau profeţii, nu era nici Isus. Nu era Isus, nu mai era nici crucea. Fără cruce n-ar mai fi fost răscumpărare. Fără răscumpărare n-ar mai fi existat creştinismul. Fără creştinism n-ar mai fi fost civilizaţia apuseană aşa cum o cunoaştem astăzi. Şi toate acestea

dacă un bebeluş dintr-un sicriaş de papură n-ar fi plâns exact la momentul potrivit. însă nu există "Dar dacă?" la Dumnezeu. El este un Dumnezeu a cărui providenţă se desfăşoară cu minuţiozitate.

Totul este împotriva noastă?

Adam Smith numea providenţa ca fiind "mâna nevăzută a lui Dumnezeu". Din cauză că noi nu-L vedem pe Dumnezeu, adeseori nu-L recunoaştem ca fiind implicat în treburile omeneşti. Deoarece nu putem pătrunde cu privirea în lumea transcedentală, multe lucruri par să aibă loc din întâmplare, ca şi simple coincidenţe. De asemenea, mai avem tendinţa de a interpreta greşit prezenţa lui Dumnezeu în istorie după cum a fost cazul în viaţa patriarhului Iacov. Iacov a avut la Betel o experienţă care i-a schimbat viaţa, când a avut acea întâlnire neaşteptată cu Dumnezeu:

"Iacov a plecat din Beer-Şeba şi şi-a luat dramul spre Haran. A ajuns într-un loc unde a rămas

peste noapte, căci asfinţise soarele. A luat o piatră de acolo, a pus-o căpătâi şi s-a culcat în locul acela. Şi a visat o scară rezemată de pământ, al cărui vârf ajungea până la cer. îngerii lui Dumnezeu se suiau şi se pogorau pe scara aceea" * (Gen. 28: 10-12).
Semnificaţia scării era că ea constituia legătura sau mijlocul de acces între cer şi pământ. Acest lucru este semnificativ pentru noi deoarece noi trăim într-o vreme când Dumnezeu pare atât de departe şi de neatins. Pare că există o prăpastie de netrecut între domeniul naturalului şi cel al supranaturalului. Noi folosim scări pentru a umple golul între pământ şi locurile de sus.
La experienţa lui Iacov face referire şi Isus atunci când îi spune lui Natanel că va vedea îngerii lui Dumnezeu suindu-se şi coborându-se peste Fiul omului (Ioan 1:51). Isus era întruparea scării lui Iacov, Cel care, întrupându-Se, ne va ajuta să-L vedem pe Dumnezeul nevăzut.

42

Mâna invizibilă a lui Dumnezeu
Gând s-a trezit Iacov a făcut o remarcă importantă. El a spus: "Iacov s-a trezit din somn şi a zis:
"Cu adevărat Domnul este în locul acesta şi eu n-am ştiut." I-a fost frică şi a zis: "Cât de înfricoşat este locul acesta! Aici este casa lui Dumnezeu, aici este poarta cerurilor. Şi Iacov s-a sculat dis de dimineaţă, a luat piatra pe care o pusese căpătâi, a pus-o ca stâlp de aducere aminte şi a turnat untdelemn pe vârful ei. A dat locului acestuia numele Betel; dar mai înainte cetatea se chema Luz"(Gen. 28:16-19).
Ce scenă impresionantă: Iacov şi-a dat seama deodată că Dumnezeu fusese prezent şi el nu şi-a dat seama. El a exclamat că locul acela era deosebit din cauza prezenţei lui Dumnezeu. Acest incident a ajutat la formarea înţelegerii personale a lui Iacov despre Dumnezeu. Din acel moment, Iacov ar fi trebuit să fie în stare a se încrede în promisiunile lui Dumnezeu deoarece în viziunea pe care a avut-o la Betel, Dumnezeu îi spusese: "Iată, Eu sunt cu tine; te voi păzi pretutindeni pe unde vei merge şi te voi aduce înapoi în ţara aceasta; căci nu te voi părăsi, până nu voi împlini ce-ţi spun" (Gen. 28: 15).
Cu toate acestea însă, încrederea lui Iacov în promisiunea lui Dumnezeu a slăbit. El a început să se încreadă mai mult în ceea ce a văzut decât în ceea ce nu a putut vedea; a început saşi pună încrederea în ceea ce izbea ochii mai degrabă. Acest lucru se vede mai clar ca nici unde cu ocazia pierderii fiului său, Iosif, şi a consecinţelor acelui eveniment.
Câţiva ani mai târziu o foamete puternică a lovit Egiptul şi toate popoarele învecinate, inclusiv Canaanul, iar Iacov şi-a trimis fiii după provizii în Egipt. Numai Egiptul avea resurse suficiente de alimente pentru o astfel de criză. Când fiii lui Iacov au ajuns la cuftea lui Faraon în Egipt s-au întâlnit cu primul ministru-fratele lor Iosif pe care nu l-au recunoscut. De când îl vânduseră, el se schimbase. El era îmbrăcat ca şi o persoană regală şi le vorbea printr-un translator. însă Iosif şi-a recunoscut fraţii şi a înţeles fiecare cuvânt pe care-1 spuneau despre ei. Iosif i-a acuzat că erau spioni. Ei l-au rugat spunând:
Totul este împotriva noastră? 43
"Noi, robii tăi suntem doisprezece fraţi, fii ai aceluiaşi om, din ţara Canaan; şi iată, cel mai tânăr este azi cu tatăl nostru iar unul nu mai este în viaţă." Iosif le-a zis: "V-am spus că sunteţi iscoade. Iată cum veţi fi încercaţi. Pe viaţa lui Faraon că nu veţi ieşi de aici până nu va veni fratele vostru cel tânăr! Trimiteţi pe unul din voi să aducă pe fratele vostru iar voi rămâneţi la opreală. Cuvintele voastre vor fi puse astfel la încercare şi voi şti dacă adevărul este cu voi sau nu; altfel pe viaţa lui Faraon că sunteţi nişte iscoade. Şi i-a aruncat pe toţi, trei zile în temniţă" (Gen. 42:13-17).
Iosif ştia că fratele cel mai mic, care fusese lăsat acasă era Beniamin. îi era dor să audă veşti despre tatăl său, Iacov şi să-1 revadă pe Beniamin. De aceea a pus la cale acest test pentru fraţii lui. Apoi, după trei zile Iosif a venit cu o altă propunere:
"A treia zi, Iosif le-a zis: "Faceţi lucrul acesta şi veţi trăi. Eu mă tem de Dumnezeu! Dacă sunteţi oameni de treabă, să rămână unul din fraţii voştri închis în temniţa voastră; iar ceilalţi plecaţi, luaţi grâu ca să vă hrăniţi familiile şi aduceţi-mi pe fratele vostru mai tânăr, pentru ca vorbele voastre să fie puse astfel la încercare şi să scăpaţi de moarte." Şi aşa au făcut" (Gen. 42: 18-20).
Acest plan a provocat o adevărată consternare între fraţi. Deodată le veni în minte înşelăciunea şi trădarea comise împotriva lui Iosif mustrându-i conştiinţa. Ei spuseră unul către altul:

"Da, am fost vinovaţi faţă de fratele nostru; căci am văzut neliniştea sufletului lui, când ne ruga şi nu l-am ascultat. Pentru aceea vine peste noi necazul acesta." Ruben a luat cuvântul şi le-a zis: "Nu vă spuneam eu să nu faceţi o astfel de nelegiuire faţă de băiatul acesta? Dar n-aţi ascultat. Acum iată că ni se cere socoteală pentru sângele lui". Ei nu ştiau că Iosif îi înţelegea căci vorbea cu ei printr-un tălmaci. Iosif a plecat la o parte de la ei ca să plângă. în urmă s-a întors şi le-a vorbit; apoi a luat dintre ei pe Simeon şi a pus să-1 lege cu lanţuri în faţa lor" (Gen. 42 : 21-24).

Ruben, cel mai mare dintre fraţi a presupus că nenorocirea ce s-a abătut asupra lor era o consecinţă a vinei lor. El încerca să înţeleagă mâna nevăzută a Providenţei şi nu a greşit când s-a

gândit că Dumnezeu era implicat în încurcătura lor şi că starea în care se găsesc avea legătură cu păcatul lor din trecut. Ceea ce nu a înţeles el a fost că această "judecată" care se abătea asupra lor era amestecată cu harul lui Dumnezeu. Ruben a văzut judecata însă nu şi harul. înţelegerea sa cu privire la scopul providenţei lui Dumnezeu era incompletă. Ceea ce avea să se întâmple însă nu se ştia, iar Ruben nu se gândea la întorsătura pe care o vor lua lucrurile şi la ceea ce făcea Dumnezeu în acel moment.
încetul cu încetul planul lui Iosif prindea contur. El 1-a reţinut ca ostatic pe Simeon şi a pus proba incriminatorie în sacul celorlalţi fraţi care se îndreptau spre Canaan.

"Iosif a poruncit să li se umple sacii cu grâu, să pună argintul fiecăruia în sacul lui şi să li se dea merinde pentru drum. Şi aşa s-a făcut. Ei şi-au încărcat grâul pe măgari şi au plecat. Unul din ei şi-a deschis sacul ca să dea nutreţ măgarului în locul unde au mers peste noapte. A văzut argintul la gura sacului şi a zis fraţilor săi : "Argintul meu mi s-a dat înapoi şi iată-1 în sacul meu". Atunci li s-a tăiat inima şi au zis unul altuia, tremurând :"Ce ne-a făcut Dumnezeu?" (Gen. 42: 25-28).

Din faptul că au tremurat spunându-şi "Ce ne-a făcut Dumnezeu?" observăm că aceşti oameni aveau idee despre Providenţă însă presupunerile lor erau greşite. Ei ştiau că n-au furat banii. însă dovada incriminatoare era acolo. Ei nu ştiau cine a pus banii acolo însă înţelegeau că acest lucru venea de la Dumnezeu dar nu au înţeles scopul lui Dumnezeu în toate acestea.

Fraţii s-au întors la Iacov şi i-au relatat tot ce li se întâmplase. Reacţia lui Iacov a fost una plină de frică şi de durere nestăpânită:

"Când şi-au golit sacii, iată că legătura cu argintul fiecăruia era în sacul lui. Ei şi tatăl lor au văzut legăturile cu argintul şi s-au temut. Tatăl lor Iacov le-a zis: "Voi mă lipsiţi de copii: Iosif nu mai este, Simeon nu mai este şi voiţi să luaţi şi pe Beniamin. Toate acestea pe mine mă lovesc! "Ruben a zis tatălui său :" Să-mi omori pe amândoi fiii mei dacă nu-ţi voi aduce înapoi pe
Beniamin; dă-1 în mâna mea şi ţi-1 voi aduce înapoi." Iacov a zis : "Fiul meu nu se poate pogorî împreună cu voi; căci fratele lui a murit şi el a rămas singur; dacă s-ar întâmpla vreo nenorocire în călătoria care o faceţi, cu durere îmi veţi pogorî perii mei albi în locuinţa morţilor" (Gen. 42:35-38).

Iacov şi-a vărsat inima zicând cu amărăciune : "Iosif nu mai este, Simeon nu mai este... Toate acestea pe mine mă lovesc." Deşi Iacov trăgea concluzii greşite, el avea toate motivele să creadă că Iosif era mort. El avea dovada morţii acestuia. Probabil că el încă avea haina plină de sânge a lui Iosif, pe care fiii săi i-o trimiseseră acasă, spunându-i cu alte cuvinte că Iosif fusese ucis de un animal sălbatic. Era clar că-şi amintise de spusele fiilor săi:

"Ei au luat atunci haina lui Iosif şi înjunghiind un ţap, i-au muiat haina în sânge. Au trimis tatălui lor haina cea pestriţă, punând să-i spună: "Iată ce am găsit! Vezi dacă este haina fiului tău sau nu". Iacov a cunoscut-o şi a zis : " Este haina fiului meu! O fiară sălbatică 1-a mâncat! Da, Iosif a fost făcut bucăţi!" Şi şi-a rupt hainele şi-a pus un sac pe coapse şi a jelit multă vreme pe fiul său. Toţi fiii şi toate fiicele lui au venit să-1 mângâie; dar el nu voia să primească nici o mângâiere, ci zicea: "Plângând mă voi pogorî la fiul meu în locuinţa morţilor."Şi plângea astfel pe fiul său" (Gen. 37:31-35).

Deci Iacov era sigur că Iosif era mort. în realitate însă el fusese victima unui complot. Au trecut anii şi fraţii lui au continuat să trăiască alături de tatăl lor această minciună. Ei au văzut mâhnirea lui, au văzut plângerea lui. Ani de-a rândul fiecare referire la Iosif necesita continuarea minciunii şi acoperirea păcatului.

Cele doua nivele ale cunoaşterii.

Renumitul filozof Emmanuel Kant, în opera sa *Critica Raţiunii Pure,* argumenta faptul că noi căutăm cunoşterea la două nivele distincte sau în două domenii diferite, cel al *fenomenului* si cel al *noumenalului.* Domeniul fenomenal se

referă la nivelul realităţii pe care îl percepem cu cele cinci simţuri, ceea ce putem vedea, auzi, simţi, mirosi sau gusta. Este domeniul experienţei empirice, cel cercetat de ştiinţele naturale. Domeniul noumenalului, afirmă Kant, este domeniul lui Dumnezeu, al sine-lui, a esenţelor metafizice (lucrurile în ele însele). El afirmă că nici raţiunea pură şi nici cercetarea empirică nu vor putea pătrunde în domeniul noumenalului. Noi nu putem trece de la domeniul fenomenal la cel noumenal cu ajutorul raţiunii sau a cercetării empirice. Kant era agnostic în privinţa posibilităţii de a cunoaşte ceva despre Dumnezeu, despre sine sau esenţă. El credea că cunoaşterea noastră e limitată la domeniul fenomenalului. Pentru Kant domeniul Providenţei este domeniul speculaţiei sau a raţiunii practice. Noi putem trăi "ca şi când" ar exista Dumnezeu din motive practice însă nu putem avea cunoştinţe clare despre Dumnezeu sau Providenţa Sa.
Cu siguranţă că Iacov a tras concluziile pe baza experienţei fenomenale. Dar aceste concluzii trebuie să fie considerate ca fiind rezonabile, date de dovada cu care a trebuit să se confrunte Iacov. El umbla prin vedere, nu prin credinţă. în acest caz specific însă, dovada care era din domeniul fenomenului şi care i s-a pus la dispoziţie 1-a dus în eroare. Concluzia lui a fost greşită. în realitate însă Iosif nu era mort.
El era viu şi era foarte bine, domnind ca prim ministru al Egiptului.
Iacov era convins de asemenea că Simeon era mort - şi din nou greşea. El avea toate motivele să bănuiască, că aceeaşi soartă crudă care-1 lovise pe Iosif, îl lovise acum şi pe Simeon. însă Simeon era în paza protectoare a fratelui său, Iosif. Lui Simeon nu avea de ce să-i fie frică de Iosif. Dar nici Iacov şi nici Simeon nu erau conştienţi de această realitate.
Astfel că Iacov a tras ultima concluzie. în urma disparițiilor lui Iosif şi a lui Simeon, Iacov declară: "Toate acestea pe mine mă lovesc."
Totul este împotriva noastră?

Plângerea lui Iacov seamănă foarte mult cu a noastră în anumite momente din viaţă. El era convins că totul era împotriva lui însă nimic nu putea fi mai departe de adevăr decât această convingere a lui! Adevărul era că toate lucrurile lucrau pentru binele lui. Dumnezeu în Providenţa Sa lucra totul spre binele lui Iacov şi a urmaşilor lui. însă toate aparenţele arătau opusul acestui lucru.
Unul din sloganurile axiomă a credinţei creştine este maxima latină *deus pro nobis,* care înseamnă "Dumnezeu pentru noi." în Noul Testament, apostolul Pavel exclama: "Dacă Dumnezeu este pentru noi, cine va fi împotriva noastră"? (Rom. 8: 31). Faptul că Dumnezeu este pentru noi reprezintă centrul doctrinei providenţei. Dumnezeu a fost pentru Iacov. El îi promisese aceasta cu mulţi ani înainte de a se întoarce fiii lui din Egipt fără Simeon. însă Iacov nu putea înţelege cum era posibil aceasta. Din momentul când el a fost convins că toate lucrurile, inclusiv Dumnezeu lucrau împotriva lui, toate lucrurile conduse de mâna lui Dumnezeu lucrau spre binele lui. Dumnezeu 1-a trimis pe Iosif în Egipt cu un motiv. Acest scop al ui Dumnezeu va apărea în fiecare pagină a istoriei răscumpărării.
După plângerea lui Iacov, Iuda, cel de-al treilea fiu 1-a convins să-i lase pe toţi fiii lui să plece în Egipt după grâne şi să încerce a-1 aduce înapoi pe Simeon. Iuda s-a pus chezaş pentru Beniamin, spunând: "Trimite copilul cu mine, ca să ne sculăm şi să plecăm şi vom trăi şi nu vom muri, tu şi copiii noştri.
Răspund eu pentru el; ai să-1 ceri înapoi din mâna mea. Dacă nu-1 voi aduce înapoi la tine şi dacă nu-1 voi pune înaintea ta, vinovat să fiu faţă de tine pentru totdeauna " (Gen. 43: 8-9).
în cele din urmă Iacov s-a lăsat convins de rugămintea şi chezăşia lui Iuda. S-a lăsat înduplecat, resemnându-se: "Luaţi cu voi argint îndoit şi duceţi înapoi argintul pe care vi-1 puseseră

la gura sacilor: Poate că a fost o greşeală.
Luaţi şi pe fratele vostru, sculaţi-vă şi întoarceţi-vă la omul acela.
Dumnezeul cel Atotputernic să vă facă să căpătaţi trecere înaintea omului aceluia şi să-1 lase să se întoarcă împreună cu voi pe celălalt frate al vostru şi pe Beniamin! Iar eu, dacă trebuie

să fiu lipsit de copiii mei, lipsit să fiu! (Gen. 43: 12-14) Iacov era gata să mai facă un pas prin credinţă. El s-a gândit că ar putea rezulta într-o nenorocire. El a riscat pierderea lui Beniamin. De data aceasta nu i-a părut rău de decizia luată. Fraţii s-au întors în Egipt, au făcut rost de grâne, au obţinut eliberarea lui Simeon şi au descoperit identitatea lui Iosif. Când s-au întors acasă cu Simeon şi Beniamin şi cu vestea bunăstării lui Iosif, ni se spune că "duhul tatălui lor, Iacov s-a înviorat" (Gen. 45: 27). Apoi Iacov a zis : "Destul! Fiul meu Iosif tot mai trăieşte! Vreau să mă duc să-1 văd înainte de moarte "(Gen. 45: 28). '
în final, providenţa lui Dumnezeu a fost suficientă pentru Iacov. Ar trebui să fie de ajuns şi pentru noi. Iacov a avut ocazia să vadă ceva din "mâna ascunsă" a lui Dumnezeu. El nu a văzut întregul plan al Providenţei însă a văzut destul.

Providenţa şi stăpânirea

Providenţa lui Dumnezeu atinge şi sfera politicului în cel puţin două moduri. In primul rând, providenţa lui Dumnezeu are în vedere guvernarea universului. Din moment ce Dumnezeu domneşte peste creaţia Sa, El exercită o anumită autoritate politică cosmică. Deşi Isus a spus lui Pontius Pilat că împărăţia Sa nu e *din* lumea aceasta, acest lucru nu a însemnat că împărăţia Sa nu era *peste* lumea aceasta. Când s-a ridicat la ceruri Cristos a fost încoronat în ceruri ca Rege al regilor şi Domn al domnilor. Cristos este cea mai înaltă autoritate "politică" din cosmos.
Toţi magistraţii pământeşti sunt sub stăpânirea Lui şi trebuie să dea socoteală pentru felul cum îşi exercită autoritatea.
Unul din motivele centrale ale Scripturii este tema revenirii împărăţiei lui Dumnezeu. O împărăţie este un domeniu guvernat de un monarh. Dumnezeu este Monarhul absolut al cosmosului. El nii numai că guvernează peste natură prin legile naturale sau fireşti, dar domneşte şi peste lumea treburilor omeneşti. El face să se nască regate şi imperii şi tot El face ca regatele şi imperiile să cadă. Nici un rege nu este întronat fără ca providenţa lui Dumnezeu să fi fost implicată.
Biblia ne arată clar că stăpânirea este o instituţie umană care a fost instituită de către Dumnezeu. După cum afirma Pavel:
"Oricine să fie supus stăpânirilor celor mai înalte; căci nu este stăpânire care să nu vină de la Dumnezeu. Şi stăpânirile care sunt, au fost rânduite de Dumnezeu. De aceea, cine se împotriveşte stăpânirii, se împotriveşte rânduielii puse de Dumnezeu şi cei ce se împotrivesc îşi vor lua osânda. Dregătorii nu sunt de temut pentru o faptă bună, ci pentru una rea. Vrei dar să nu-ţi fie frică

de stăpânire? Fă binele şi vei avea laudă de la ea. El este slujitorul lui Dumnezeu pentru binele tău. Dar, dacă faci răul, teme-te, căci nu degeaba poartă sabia. El este în slujba lui Dumnezeu, ca să-L răzbune şi să pedepsească pe cel ce face rău" (Rom. 13: 1-4).
în acest pasaj Pavel declară că "stăpânirile care sunt" sunt rânduite de Dumnezeu şi au rolul de a sluji. Atât guvernatorul cât şi pastorul au un rol în această slujire. Unul slujeşte statul, celălalt biserica. Statul şi biserica sunt două instituţii diferite care au două roluri diferite.
Biserica nu are sarcina de a fi statul şi nu este treaba statului să îndeplinească slujba bisericii. Ambele instituţii sunt rânduite de Dumnezeu şi trebuie să fie *sub* stăpânirea lui Dumnezeu.
în sec. al XVIII-lea ideea separării statului de biserică a însemnat un anumit lucru; astăzi înseamnă cu totul altceva. La început, această idee a vrut să sublinieze despărţirea clară a sarcinilor între cele două instituţii şi limitele celor două. în zilele noastre, ideea separării statului de biserică a însemnat despărţirea statului de Dumnezeu. Statul doreşte să fie autonom, să nu fie responsabil faţă de Dumnezeu. Cu alte cuvinte, guvernul, stăpânirea şi-a declarat independenţa faţă de Dumnezeu. Acest lucru nu este ceva nou în istoria omenirii. în Evul Mediu monarhii veneau la putere folosindu-se de dreptul divin al regilor. De obicei, încoronarea era făcută de către biserică. însă au fost câţiva regi care s-au supus de bună voie autorităţii lui Dumnezeu. Chiar şi în Israelul teocratic au fost regi care adeseori au condus fără Dumnezeu.
Obişnuita împotrivire pe care o au liderii pământeşti faţă de domnia lui Dumnezeu peste ei poate fi văzută în Psalmul 2:

"Pentru ce se întărâtă neamurile şi pentru ce cugetă popoarele lucruri deşarte? împăraţii pământului se'răscoală şi domnitorii se sfătuiesc împreună împotriva Domnului şi împotriva Unsului Său, zicând : "Să le rupem legăturile şi să scăpăm de lanţurile lor!" Cel ce sade în ceruri râde, Domnul îşi bate joc de ei. Apoi, în mânia Lui, le vorbeşte şi-i îngrozeşte cu urgia Sa, zicând: "Totuşi, Eu am uns pe împăratul Meu pe Sion, pe muntele Meu cel sfânt."

"Eu voi vesti hotărârea Lui", zice Unsul. Domnul mi-a zis: "Tu eşti Fiul Meu! Astăzi Te-am născut. Cere-Mi şi-Ţi voi da neamurile de moştenire şi marginile pământului în stăpânire! Tu le vei zdrobi cu un toiag de fier şi le vei sfărma ca pe vasul unui olar. Acum dar, împăraţi, purtaţi-vă cu înţelepciune! Luaţi învăţătură, judecătorii pământului! Slujiţi Domnului cu frică şi bucuraţi-vă, tremurând. Daţi cinste Fiului, ca să nu se mânie şi să nu pieriţi pe calea voastră, căci mânia Lui este gata să se aprindă! Ferice de toţi câţi se încred în El" (Ps. 2:1-11).

Psalmul ilustrează o uneltire a conducătorilor acestei lumi. Ei ţin o întrunire extraordinară în care îşi declară independenţa faţă de Dumnezeu. Ei se unesc pentru un consiliu de război şi îşi îndreaptă toate forţele împotriva cerului. Răspunsul lui Dumnezeu este un râs sfânt.

Râsul batjocoritor se transformă însă în mânie în timp ce El avertizează împotriva respingerii domniei Lui şi a Unsului Său. El îi admonestează pe regi pentru nebunia lor, avertizându-i că îi va zdrobi cu un toiag de fier. Ei sunt chemaţi să domnească nu cu aroganţa unei pretinse autonomii, ci cu frică şi cutremur. Această frică şi acest cutremur trebuie să fie motivate de o conştientizare a faptului că puterea lor este o putere delegată. Este una extrinsecă, nu intrinsecă. Toată puterea în cer şi pe pământ i-a fost dată Fiului. Orice putere este subordonată Lui.

Stăpânirea lui Dumnezeu face parte din lucrarea Sa de susţinere sau ţinere a creaţiei Sale. Prima formă de guvernare sau stăpânire pământească a apărut în grădina Edenului:

"Domnul Dumnezeu a zis: "Iată că omul a ajuns ca unul din Noi, cunoscând binele şi răul. Să-1 împiedicăm dar acum ca nu cumva să-şi întindă mâna, să ia şi din pomul vieţii, să mănânce din el şi să trăiască în veci." De aceea Domnul Dumnezeu 1-a izgonit din grădina Edenului, ca să lucreze pământul din care fusese luat. Astfel a izgonit El pe Adam; şi la răsăritul grădinii Edenului a pus nişte heruvimi, cari să învârtească o sabie învăpăiată, ca să păzească drumul care duce la pomul vieţii" (Gen. 3: 22-24).

Sabia învăpăiată de la răsăritul Grădinii Edenului a fost

prima armă de aplicare a legii care a apărut pe pământ.

Teologii au susţinut diferite puncte de vedere cu privire la originea şi scopul stăpânirii sau guvernării pământeşti.

Augustin a susţinut că stăpânirea nu a fost atât de mult un rău necesar cât o necesitate a răului. Cu alte cuvinte, a fost păcatul care, intrând în lume, a făcut necesară apariţia stăpânirii. Stăpânirea este chemată să rezolve conflictele între păcătoşi, să asigure greutăţi şi măsuri drepte într-un mediu în care oamenii sunt înclinaţi să înşele şi să vegheze ca contractele şi înţelegerile să fie respectate acolo unde părţile sunt gata să mintă şi să încalce promisiunile. Stăpânirea este destinată a fi un instrument al dreptăţii care să protejeze pe cei nevinovaţi de furturi şi crime. Păstrarea, menţinerea şi protejarea vieţii reprezintă o responsabilitate majoră pentru stăpânire sau guvernare. Nici unul din lucrurile de mai sus nu ar avea nevoie de atâta supraveghere dacă fiinţele umane nu ar fi atât de păcătoase.

Aquinas spunea că, şi dacă n-ar fi existat păcatul, stăpânirea ar fi fost necesară pentru a împărţi sarcinile de muncă sau responsabilităţile de lucru care ar fi fost în vigoare chiar şi într-o societate sănătoasă moral şi spiritual.

însă atât Augustin cât şi Aquinas au fost de acord că prezenţa răului face necesară stăpânirea umană. Reformatorii sec. al XVI-lea au fost de acord cu această concluzie. Ei au recunoscut că stăpânirea sau guvernul pot deveni foarte corupte însă chiar şi un astfel de guvern este mai bun decât nici unul. O societate nu poate rămâne în picioare mult timp în contextul unei anarhii.

îngerul cu sabia învăpăiată care păzea grădina Edenului a însemnat prezenţa stăpânirii. Intrarea a fost interzisă iar sabia a fost instrumentul dat pentru aplicarea legii. în Romani 13, Pavel vorbeşte despre "sabia" care este dată dregătorilor. Acea putere este dată de Dumnezeu pentru a aplica legea. Este însă şi o datorie încredinţată autorităţilor.

Statului îi este dat dreptul de a folosi sabia. Acest principiu
stă în spatele permisiunii pe care Dumnezeu o dă autorităţilor pământeşti de a pedepsi delicvenţii şi a purta război într-o cauză dreaptă. Sabia este dată pentru a ţine în frâu răufăcătorii şi a promova dreptatea. Dacă o ţară liniştită este atacată de un agresor al fărădelegii, autorităţile au responsabilitatea de a apăra graniţele ţării de un atac. Aceste lucruri pot deveni foarte complicate când e vorba de conflicte şi legi internaţionale.
în studiul său despre război, Thomas Aquinas a susţinut că orice război este rău însă nu implicarea tuturor în război este rea. Pot exista situaţii când folosirea săbiei este justificată. Acest punct de vedere se bazează pe faptul că Dumnezeu este Acela care delegă folosirea săbiei de către liderii pământeşti.
Istoria ne arată clar că de multe ori guvernele pământeşti au abuzat de puterea şi autoritatea date de Dumnezeu. Sabia a fost folosită pentru a vărsa sânge nevinovat; a fost folosită pentru a purta războaie de cucerire şi pentru o asuprire tiranică. Când se întâmplă astfel de lucruri, stăpânirile, cei ce conduc ar trebui să se teamă de sabia lui Dumnezeu. Dumnezeu va judeca poporul şi folosirea necorespunzătoare a săbiei. Cartea Apocalipsei dă un avertisment înspăimântător cu privire la acest punct:
"Şi din Templul care este în cer a ieşit un alt înger, care avea şi el un cosor ascuţit. Şi un alt înger, care avea stăpânire asupra focului, a ieşit din altar şi a strigat cu glas tare către cel ce avea cosorul cel ascuţit: "Pune cosorul cel ascuţit şi culege strugurii viei pământului, căci strugurii ei sunt copţi." Şi îngerul şi-a aruncat cosorul pe pământ, a cules via pământului şi a aruncat strugurii în teascul cel mare al mâniei lui Dumnezeu. Şi teascul a fost călcat în picioare afară din cetate ; şi din teasc a ieşit sânge, până la zăbalele cailor, pe o întindere de o mie şase sute de stadii" (Apoc. 14:17-20).
La începutul Apocalipsei Isus este descris ca având o sabie ieşind din gura Lui. Profeţia cărţii avertizează asupra judecăţii care va veni prin sabia Domnului. îţi Apocalipsa 14 instrumentul prin care se va face judecata este un cosor ascuţit, un fel de sabie (seceră).

Stabilind de partea cui este Dumnezeu

Cum stabilim dacă Dumnezeu este "de partea noastră" într-o dispută? Sunt câteva moduri în care o putem face. Unul din lucrurile pe care le putem face este să privim la rezultatul conflictului. Stonewall Jackson obişnuia să-şi conducă soldaţii în rugăciune înaintea unei bătălii şi să le spună : "Bătălia este a noastră ; rezultatul este al lui Dumnezeu." Jackson a fost corect în presupunerea lui. El a înţeles că Providenţa va hotărî rezultatele. Totuşi, chiar dacă într-un conflict una din părţi câştigă o bătălie sau chiar războiul, aceasta nu este o garanţie că Dumnezeu este de partea celui victorios. După cum vom vedea mai târziu că uneori scopul lui Dumnezeu în cadrul providenţei Lui este ca "partea cea bună" să piardă.
Un alt mod de a stabili de partea cui este Dumnezeu este folosirea corectă şi cu grijă a principiilor biblice ale eticii. Dumnezeu este în cele din urmă întotdeauna de partea neprihănirii. El nu găseşte nici o plăcere în căile celor răi. Deşi pentru o vreme celui rău poate să îi meargă bine şi cel neprihănit să sufere, în final dreptatea divină va face ca cel rău să piardă şi cel neprihănit să-şi primească răsplata. Nedreptatea este ceva real. Se întâmplă în fiecare zi. Cu adevărat, actuala realitate a nedreptăţii va fi îndreptată la judecata finală.
Ne amintim de agnosticismul lui Emmanuel Kant, care susţinea că domeniul invizibil al lui Dumnezeu nu poate fi cunoscut prin cercetare raţională sau empirică. Cu toate acestea, chiar şi Kant a susţinut existenţa lui Dumnezeu din "motive practice". Argumentul său a pornit dintr-o preocupare pentru dreptate şi moralitate. El a abordat această problemă în mod transcedental, punând întrebarea : " Ce este necesar ca moralitatea să aibă sens? " El a susţinut versiunea Regulii de Aur. Kant a privit aceasta ca o necesitate practică pentru societate de a supravieţui şi sigur ar fi fost de acord cu Dostoievski care spunea : "Dacă nu există Dumnezeu toate lucrurile sunt permise ."
Din punctul de vedere al lui Kant, moralitatea ar fi atât

fără sens cât şi de nedorit dacă n-ar exista o dreptate în final. De ce să fie un om drept, neprihănit dacă în cele din urmă pentru o greşeală nu se plăteşte? Din moment ce dreptatea nu învinge întotdeauna în

această lume, Kant susţine necesitatea practică a vieţii după moarte şi chiar mai important a judecăţii după moarte astfel ca balanţa dreptăţii să fie în final echilibrată. La această observaţie a venit replica lui Nietzsche, care în nihilismul lui a afirmat că Dumnezeu e mort şi că existenţa umană nu are nici un sens. Moralitatea devine o chestiune de preferinţă pentru cei puternici.
Argumentul practic al lui Kant a fost un adevărat argument nu providenţial ci în favoarea providenţei. A fost un apel la un Judecător final care să slujească şi ca un ultim Guvernator. Sunt prea multe cazuri de nedreptate în această lume pentru a ne pune încrederea în dreptatea omenească. Isus a făcut aluzie la aceasta în pilda judecătorului nedrept:
"Isus le-a spus o pildă, ca să le arate că trebuie să se roage necurmat şi să nu se lase. El le-a zis: "într-o cetate era un judecător, care de Dumnezeu nu se temea şi de oameni nu se ruşina. în cetatea aceea era şi o văduvă, care venea des la el, şi-i zicea: "Fă-mi dreptate în cearta cu pârâşul meu ." Multă vreme n-a voit să-i facă dreptate. Dar în urmă şi-a zis: "Măcar că de Dumnezeu nu mă tem şi de oameni-nu mă ruşinez, totuşi, pentru că văduva aceasta mă tot necăjeşte, îi voi face dreptate, ca să nu tot vină să-mi bată capul." Domnul a adăugat: "Auziţi ce zice judecătorul nedrept? Şi Dumnezeu nu va face dreptate aleşilor lui, care strigă zi şi noapte către El, măcar că zăboveşte faţă de ei? Vă spun că le va face dreptate în curând. Dar când va veni Fiul omului, va găsi El credinţă pe pământ?" (Luca 18 : 1-8).
Cristos a promis că Dumnezeu va face dreptate. El îşi va apăra şi-şi va răzbuna poporul pentru toate nedreptăţile suferite în această lume. în această pildă deşi dreptatea întârzie, ea nu este refuzată; ea va veni. Este o chemare la încredere în providenţa lui Dumnezeu. Pilda se termină într-un mod care surprinde. Se sfârşeşte cu o întrebare privitoare la credinţă şi la existenţa ei în momentul revenirii lui Cristos.

Poate că ne întrebăm de ce Cristos şi-a sfârşit pilda în acest fel. Se pare că El anticipează faptul că poporul Său se va confrunta cu nedreptăţile şi Isus face apel la credinţa care va putea trece biruitoare prin acele momente când se va confrunta cu nedreptatea umană, încrezătoare în providenţa divină. S-ar putea să fie greu pentru noi să înţelegem providenţa lui Dumnezeu în termeni politici deoarece noi suntem obişnuiţi să facem o distincţie clară între politică şi Dumnezeu. însă teologia este extrem de politică în sensul că ea este podul de legătură între stăpânirea pământească şi cea divină. Politica înseamnă Stăpânire; este arena în care trăim zi de zi. Pe noi ne interesează politica pentru că ceea ce-se întâmplă în acea arenă ne influenţează în mod direct.
De exemplu, americanii trăiesc într-o vreme cu o intruziune extraordinară a guvernului, a stăpânirii în vieţile lor. Pentru că cei care guvernează sunt implicaţi atât de mult în vieţile lor, ei ar putea să se întrebe unde este Dumnezeu în toate acestea. Stăpânirea Sa însă este mai presus de orice partid politic. El nu este un alegător şi totuşi El este Cşl ce are votul hotărâtor în orice alegere a oamenilor. Cine câştigă sau pierde în alegeri o face numai prin intermediul şi datorită providenţei Sale.

Mâna care se vede

Am văzut că stăpânirea providenţei divine se întinde şi peste cele mai mici lucruri. însă stăpânirea providenţială a lui Dumnezeu cuprinde şi cele mai mari evenimente ale istoriei, ridicarea şi prăbuşirea naţiunilor, regi şi guverne.
Am văzut de asemenea că e periculos a face presupuneri că Dumnezeu este de partea noastră. E adevărat că, din moment ce suntem poporul lui Dumnezeu, El este întotdeauna pentru noi, însă acest "pentru noi" trebuie văzut de fiecare dată în sensul lui final, adică Dumnezeu are întotdeauna ultimul cuvânt, în sensul de imediat sau în acel moment, uneori Dumnezeu este împotriva noastră. Paradoxal e faptul că şi atunci când Dumnezeu pare a fi împotriva noastră, El este pentru noi. După cum un tată pedepseşte copilul pe care-1 iubeşte, tot astfel şi Dumnezeu ne zădărniceşte uneori planurile şi lucrează împotriva celor plănuite de noi deoarece El urmăreşte binele nostru final.

Ridicarea şi căderea imperiilor păcătoase

Când presupunem că Dumnezeu este de partea naţiunii noastre, ne asumăm un anumit risc. Această presupunere care este făcută de obicei din şovinism şi nu pe baza unei teologii corecte, porneşte de la cel puţin alte două presupuneri. Prima este că naţiunea noastră este creştină sau sfântă şi se poartă într-un mod pios, religios. Este pură aroganţă să presupui că

naţiunea noastră întotdeauna procedează cum este bine şi este întotdeauna de partea binelui. Problema care se pune este nu cât de mult e Dumnezeu de partea noastră, ci dacă noi suntem de partea lui Dumnezeu (n.ed.- este vorba de SUA)
58
Mâna invizibilă a lui Dumnezeu
Mâna care se vede
59

A doua presupunere, tot atât de periculoasă este că Dumnezeu întotdeauna este de partea celei mai sfinte naţiuni când e vorba de un conflict cu o alta mai puţin sfântă. Biblia este plină cu situaţii când Dumnezeu a folosit naţiuni rele şi ticăloase pentru a pedepsi naţiuni mai puţin rele pentru a împlini scopul providenţei Lui. Aceasta a fost situaţia din cauza căreia profetul Habacuc era împovărat:
"Până când voi striga către Tine, Doamne, fără s-asculţi? Până când mă voi tângui Ţie, fără să dai ajutor? Pentru ce mă laşi să văd nelegiuirea şi Te uiţi la nedreptate? Asuprirea şi silnicia se fac sub ochii mei, se nasc certuri şi se stârneşte gâlceava. De aceea legea este fără putere şi dreptatea nu se vede, căci cel rău biruieşte pe cel neprihănit, de aceea se fac judecăţi nedrepte" (Hab. 1 : 1-4).
Habacuc îşi iubea poporul şi era mâhnit de situaţia în care se găsea. Israel era asuprit de un popor străin şi Habacuc se văita că Dumnezeu nu-i auzea rugăciunea şi refuza să-Şi salveze poporul din starea în care se afla. Mai apoi el continuă exprimându-şi mirarea şi nemulţumirea faţă de atitudinea lui Dumnezeu:
"Doamne, nu eşti Tu din veşnicie, Dumnezeul meu, Sfântul meu? Nu vom muri! Doamne, Tu ai ridicat pe poporul acesta ca să-Ţi împlineşti judecăţile Tale ; Tu, Stânca mea, l-ai ridicat ca să dai prin el pedepsele Tale! Ochii Tăi sunt aşa de curaţi că nu pot să vadă răul şi nu poţi să priveşti nelegiuirea! Cum ai putea privi Tu pe cei mişei şi să taci, când cel rău mănâncă pe cel mai neprihănit decât el?" (Hab. 1:12-13).
Habacuc nu putea să înţeleagă cum se puteau împăca natura sfântă a lui Dumnezeu cu providenţa Sa în aparenţă nedreaptă. El se plângea că Dumnezeu era prea sfânt ca să arunce măcar o privire asupra răutăţii şi totuşi părea că El trecea cu vederea răul evident făcut de duşman. Habacuc şi-a pus întrebarea care se ridică deseori când e vorba de a studia providenţa lui Dumnezeu: "Cum ai putea privi Tu pe cei mişei şi să taci, când cel rău mănâncă pe cel mai neprihănit decât el?"
Nemulţumirea lui era vizavi de faptul că Dumnezeu părea să favorizeze pe cel rău (sau cel puţin pe cel mai rău) faţă de cel neprihănit. Concluzia lui Habacuc a fost că Dumnezeu nu era drept. Profetul s-a retras în turnul său de veghe să aştepte răspunsul lui Dumnezeu. El era hotărât să-L audă pe Dumnezeu dezvinovăţindu-Se în termenii Lui deşi El vorbise mai devreme în termeni care ar fi trebuit să-1 reducă la tăcere pe Habacuc :
"Aruncaţi-vă ochii printre neamuri şi priviţi, uimiţi-vă şi îngroziţi-vă! Căci în zilele voastre voi face o lucrare, pe care n-aţi crede-o dacă v-ar povesti-o cineva! Iată, voi ridica pe haldei, popor turbat şi iute, care străbate întinderi mari de ţări, ca să pună mâna pe locuinţe care nu sunt ale lui. El este grozav şi înfricoşat; numai din el însuşi îi este dreptul şi mărirea lui. Caii lui sunt mai iuţi decât leoparzii, mai sprinteni decât lupii de seară şi călăreţii lui înaintează în galop de departe, zboară vulturul care se repede asupra prăzii" (Hab.l:5-8).
în acest pasaj Dumnezeu recunoaşte că El foloseşte un popor rău (haldeii) pentru a-şi împlini scopul. Acest lucru nu se întâmplă pentru prima dată în istoria poporului evreu, când Dumnezeu se foloseşte de popoare păgâne pentru a-Şi pedepsi propriul popor. Dacă ne uităm în cartea Judecători, întâlnim un pasaj care este des folosit:
" Copiii lui Israel au făcut atunci ce nu plăcea Domnului şi au slujit Baalilor. Au părăsit pe Domnul, Dumnezeul părinţilor lor, care-i scosese din ţara Egiptului şi au mers după alţi dumnezei, dintre dumnezeii popoarelor care-i înconjurau; s-au închinat înaintea lor şi au mâniat pe Domnul. Au părăsit pe Domnul şi au slujit lui Baal şi Astarteelor. Domnul S-a aprins de mânie împotriva lui Israel. El i-a dat în mâinile unor prădători care i-au prădat, i-au vândut în mâinile vrăjmaşilor lor de jur împrejur şi nu s-au mai putut împotrivi vrăjmaşilor lor. Oriunde mergeau mâna Domnului era împotriva lor ca să le facă rău, cum spusese Domnul şi cum le jurase Domnul. Au ajuns astfel într-o mare strâmtoare. Domnul a ridicat judecători, ca să-i izbăvească din mâna celor ce-i prădau" (Jud.2:11-16).
60

Acesta [l] rău înaintea Poporul Isr# popoarele *d*[x], Atunci poptf^J Şi întotde; elibereze, i timp după Dumnezeu. a devenitei*^ mai rău în neascult^ Dumnezeu pentru o vre *vreme* . A<^
binemeritatul corupte, mâinile Pro a înţeles cu' Templul (Hab. 2: 20>
Când 1-a cuprins
"Când aceasta

necazul
Căci eh;
rodul
pieri
bucura
Domnul
cerbilor -
în timp o era în

60

Mâna invizibilă a lui Dumnezeu
Mâna care se vede
61

Acesta este refrenul mult repetat: că Israel a făcut ce este rău înaintea Domnului. Atunci s-a alcătuit un fel de tipar: când poporul Israel făcea ce era rău, Dumnezeu ridica pe unul din popoarele duşmane pentru a-i pedepsi şi a-i duce în robie. Atunci poporul se pocăia şi striga la Dumnezeu să-i elibereze şi întotdeauna Dumnezeu le ridica un judecător care să-i elibereze. Când poporul scăpa din robie se bucura. Dar la scurt timp după aceea ei făceau din nou ce era rău înaintea lui Dumnezeu. Ţinând cont de faptul că tiparul se repeta, un lucru a devenit clar: că Dumnezeu nu va ezita de a folosi un popor şi mai rău pentru a pedepsi pe Israel atunci când poporul cădea în neascultare. Acest lucru trebuia să-1 fi ştiut Habacuc. Dumnezeu putea împuternici un popor rău pentru a-1 folosi pentru o vreme în scopurile Lui însă întotdeauna *doar pentru o vreme* . Aceste popoare rele întotdeauna îşi luau răsplata binemeritată în final. Mari imperii ale lumii au devenit foarte corupte. Toate au căzut, la timpul potrivit, un timp care este în mâinile Providenţei lui Dumnezeu. în cele din urmă Habacuc a înţeles cuvintele propriei lui cărţi: "Domnul însă este în Templul Lui cel sfânt. Tot pământul să tacă înaintea Lui! " (Hab. 2: 20).

Când Dumnezeu S-a revelat pe Sine lui Habacuc, pe profet 1-a cuprins groaza:

"Când am auzit... lucrul acesta mi s-a cutremurat trupul; la vestea aceasta mi se înfioară buzele, îmi intră putrezirea în oase, şi-mi tremură genunchii. Căci aş putea oare aştepta în tăcere ziua necazului, ziua când asupritorul va merge împotriva poporului? Căci chiar dacă smochinul nu va înflori, viţa nu va da nici un rod, rodul măslinului va lipsi şi câmpiile nu vor da hrană, oile vor pieri din staule şi nu vor mai fi boi în grajduri, eu tot mă voi bucura în Domnul, mă voi bucura în Dumnezeul mântuirii mele! Domnul Dumnezeu este tăria mea; El îmi face picioarele ca ale cerbilor şi mă face să merg pe înălţimile mele" (Hab. 3:16-19).

în timp ce Habacuc îşi exprima nemulţumirea, Dumnezeu era în Templul Său cel sfânt. Pământul n-a putut sta tăcut
înaintea Lui. Habacuc n-a putut tăcea înaintea Lui. Când Dumnezeu S-a descoperit proorocului, acesta s-a cutremurat de groază. Totuşi, în urma acestei groaze, s-a înfiripat o încredere nouă în providenţa lui Dumnezeu. Habacuc a învăţat care era miezul credinţei, că indiferent ce-ar veni, oricât de dezastruos ar părea în acel moment, ai motive să te bucuri şi să ai încredere. Cel care-şi pune încrederea în Providenţă, picioarele lui vor fi ca ale cerbilor, fiind în siguranţă în locuri înalte şi periculoase.

Căderea Babilonului

Faptul că Dumnezeu domneşte peste cei puternici se poate vedea poate cel mai bine în relatarea lui Daniel despre căderea lui Belşaţar, împăratul Babilonului. întâmplarea cu ospăţul lui Belşaţar cuprinde un incident în care mâna nevăzută a lui Dumnezeu devine vizibilă în sensul literal al cuvântului:

"împăratul Belşaţar a făcut un mare ospăţ celor o mie de mai mari ai lui şi a băut vin înaintea lor. Şi în cheful vinului a poruncit să aducă vasele de aur şi de argint, pe care le luase tatăl său Nebucadneţar din Templul de la Ierusalim, ca să bea cu ele împăratul şi mai marii lui, nevestele şi ţiitoarele lui. Au adus îndată vasele de aur," care fuseseră luate din Templu, din casa lui Dumnezeu din Ierusalim şi au băut din ele împăratul şi mai marii lui, nevestele şi ţiitoarele lui. Au băut vin şi au lăudat pe dumnezeii de aur, de argint, de aramă şi de fier, de lemn şi de piatră" (Dan.5:l-4).

Oraşul antic Babilon era una din minunile lumii. Era considerată o cetate de necucerit, fiind înconjurată de ziduri extraordinar de înalte şi groase. Oraşul era destul de bogat şi prosper pentru a putea ţine piept oricărui asediu din partea popoarelor duşmane. Părerile sunt împărţite când e vorba de cum a fost învins oraşul şi cine era împăratul pe care Daniel îl numeşte Belşaţar.

Istoricii Xenopol, Herodot şi Iosif Flaviu au fost de acord că perşii au cucerit Babilonul în timpul unui ospăţ destrăbălat

găzduit de împăratul Babilonului. Ei spun că perşii au putut intra în oraş făcând un stăvilar fluviului Eufrat astfel că soldaţii au intrat printr-o conductă pe sub ziduri. Armatele perşilor n-au putut distruge zidurile sau să le escaladeze, astfel că ei au găsit o cale de intrare în oraş pe sub ele. Faptul că Belşaţar găzduia marele ospăţ chiar atunci ne arată cât de în siguranţă se simţea.
Nu era ceva neobişnuit pentru marii împăraţi orientali să organizeze festinuri uriaşe cu sute de invitaţi; mulţimea de invitaţi erau un semn al bogăţiei şi puterii împărăteşti. Cu această ocazie Belşaţar a poruncit să fie aduse vasele sacre ale evreilor în sala de petrecere pentru a se bea vin din ele. Pentru poporul evreu acest lucru era o insultă deosebită adusă Dumnezeului lui Israel, un act de blasfemie. Gestul lui Belşaţar a dovedit profunda lui aroganţă.
După toate probabilităţile băutul vinului nu era ceva întâmplător, ci era un act religios al păgânilor în care zeităţile păgâne erau slăvite "închinându-se" în cinstea lor. Acest lucru era o insultă în plus adusă lui Dumnezeu. în timpul petrecerii, aroganţa lui Belşaţar a fost oprită de un eveniment uimitor :
"în clipa aceea, s-au arătat degetele unei mâini de om şi au scris în faţa sfeşnicului, pe tencuiala zidului palatului împărătesc, împăratul a văzut această bucată de mână care a scris. Atunci împăratul a îngălbenit şi gândurile atât l-au tulburat că i s-au desfăcut încheieturile şoldurilor şi genunchii i s-au izbit unul de altul" (Dan. 5:5-6).
Liniştea şi calmul lui Belşaţar au dispărut la ceea ce s-a desfăşurat înaintea ochilor lui. Fără îndoială, el a sesizat că era martorul unui fenomen supranatural. Faţa împăratului s-a îngălbenit şi a fost lovit în conştiinţa sa. Biblia spune că genunchii lui s-au lovit unul de altul de groază. îngrozit, Belşaţar a chemat diferiţi ghicitori pentru a-i descifra scrierea care îl obseda.
"împăratul a strigat în gura mare să i se aducă cititorii în stele, Haldeii şi ghicitorii. Apoi împăratul a luat cuvântul şi a zis

înţelepţilor Babilonului:" Oricine va putea citi scrisoarea aceasta şi mi-o va tâlcui, va fi îmbrăcat cu purpură, va purta un lănţişor de aur la gât şi va avea locul al treilea în cârmuirea împărăţiei." Toţi înţelepţii împăratului au intrat dar n-au putut nici să citească scrisoarea şi nici s-o tâlcuiască împăratului .Din pricina aceasta împăratul Bel şaţar s-a înspăimântat foarte tare, faţa i s-a îngălbenit şi mai marii lui au rămas încremeniţi" (Dan. 5:7-9).
Este semnificativ faptul că toate cele trei grupuri de înţelepţi erau păgâni. N-a fost chemat Daniel sau vreun alt lider dintre evrei. Numai după ce înţelepţii păgâni au eşuat, neputând interpreta scrierea, a fost chemat Daniel. împăratul a oferit o recompensă exagerată celui care va putea citi mesajul, acest lucru indicând adânca lui disperare.
împărăteasa a fost cea care a sugerat ca să fie chemat Daniel pentru a putea tălmăci cuvintele de pe zid. Probabil că aceasta era împărăteasa-mamă şi nu soţia lui Belşaţar (nevestele lui sunt menţionate ca fiind în sala ospăţului). Dacă aceasta era văduva lui Nebucadneţar, atunci ea cunoştea multe despre cunoştinţa şi darurile profetice ale lui Daniel. în urma sugestiei împărătesei fu chemat Daniel.
"Atunci Daniel a fost adus înaintea împăratului. împăratul a luat cuvântul şi a zis lui Daniel: "Tu eşti Daniel acela, unul din prinşii de război ai lui Iuda, pe care i-a adus aici din Iuda, tatăl meu, împăratul. Am aflat despre tine că ai în tine duhul dumnezeilor, şi că la tine se găsesc lumini, pricepere şi o înţelepciune nemaipomenită. Au adus înaintea mea pe cititorii în stele, ca să citească scrierea aceasta şi să mi-o tâlcuiască; dar n-au putut să tâlcuiască aceste cuvinte. Am aflat că tu poţi să tâlcuieşti şi să dezlegi întrebări grele; acum, dacă vei putea să citeşti scrierea aceasta şi să mi-o tâlcuieşti vei fi îmbrăcat cu purpură, vei purta un lănţişor de aur la gât şi vei avea locul al treilea în cârmuirea împărăţiei" (Dan. 5:13-16).
Daniel n-a fost impresionat de cuvintele măgulitoare ale lui Belşaţar. El a refuzat recompensa împăratului amintindu-i de întâlnirea pe care o avusese tatăl său cu Dumnezeu.

"împărate, Dumnezeul cel Prea înalt dăduse tatălui tău Nebucadneţar: împărăţie, mărime, slavă şi strălucire; şi din pricina mărimii pe care i-o dăduse, toate popoarele, neamurile, oamenii de toate limbile se temeau şi tremurau înaintea lui. Căci împăratul omora pe cine voia şi lăsa cu viaţă pe cine voia; înălţa pe cine voia şi scobora pe cine voia. Dar când i s-a îngâmfat inima şi i s-a împietrit duhul până la mândrie a fost aruncat de pe scaunul lui împărătesc şi a fost despuiat de slava lui; a fost izgonit

din mijlocul copiilor oamenilor, inima i s-a făcut ca a fiarelor şi a locuit la un loc cu măgarii sălbatici; i-au dat să mănânce iarbă ca la boi şi trupul i-a fost udat cu rouă cerului, până când a recunoscut că Dumnezeul cel Prea înalt stăpâneşte peste împărăţia oamenilor şi că o dă cui vrea" (Dan. 5: 18-21).
Acest comentariu al lui Daniel se termină cu avertizarea făcută lui Belşaţar că chiar împăratul Babilonului este supus Providenţei lui Dumnezeu, Cel care domneşte peste toţi oamenii şi alege pe cine vrea ca să domnească. Apoi Daniel îi transmite lui Belşaţar cuvintele acuzatoare ale lui Dumnezeu înainte de a începe să-i tălmăcească scrierea de pe zid :
"Dar tu, Belşaţar, fiul lui, nu ţi-ai smerit inima, măcar că ai ştiut toate aceste lucruri. Ci te-ai înălţat împotriva Domnului cerurilor; , vasele din casa Lui au fost aduse înaintea ta şi aţi băut vin cu ele, tu şi mai marii tăi, nevestele tale şi ţiitoarele tale; ai lăudat pe d-zeii de aur, de aramă, de fier, de lemn şi de piatră, care nici nu văd, nici n-aud şi nici nu pricep nimic şi n-ai slăvit pe Dumnezeu în mâna căruia este suflarea ta şi toate căile tale! De aceea a trimis El acest cap de mână, care a scris scrierea aceasta" (Dan. 5: 22-24).
Daniel a explicat împăratului că scrierea de pe perete venea din mâna lui Dumnezeu. Cuvintele erau într-adevăr o acuzaţie divină. Motivul pentru care a fost scris acest mesaj divin era că : "n-ai slăvit pe Dumnezeu în mâna căruia este suflarea ta şi toate căile tale". Daniel i-a reamintit lui Belşaţar că aceeaşi mână care îl ţine în viaţă a scris şi pe perete.
Poate că ne mirăm de asprimea acestei acuzaţii. La urma urmei, Belşaţar nu era evreu. Cum să aştepţi ca el să-L cunoască pe Dumnezeul lui Israel? Răspunsul e că el era vinovat de două

ori. O dată pentru că Dumnezeu S-a revelat pe Sine în natură. După cum scrie şi Pavel în Romani 1, că nimeni nu se poate dezvinovăţi sau să ignore faptul acesta. Şi a doua oară pentru că Belşaţar avea cunoştinţă de Dumnezeu pentru că Acesta se descoperise familiei sale. Belşaţar nu putea spune că nu a ştiut. Apoi Daniel a tălmăcit misteriosul mesaj : "Iată însă scrierea care a fost scrisă:
"MENE, MENE, TEKEL, UPHARSIN" Şi iată tâlcuirea acestor cuvinte: Numărat, numărat, cântărit şi împărţit. Şi iată tâlcuirea acestor cuvinte. Numărat, înseamnă că Dumnezeu ţi-a numărat zilele domniei şi i le-a pus capăt. Cântărit, înseamnă că ai fost cântărit în cumpănă şi ai fost găsit uşor! împărţit, înseamnă că împărăţia ta va fi împărţită şi dată Mezilor şi Perşilor!" îndată, Belşaţar a dat poruncă şi au îmbrăcat pe Daniel cu purpură, i-au pus un lănţişor de aur la gât şi au dat de ştire că va avea locul al treilea în cârmuirea împărăţiei" (Dan. 5:25-29).
Belşaţar a fost cântărit şi a fost găsit uşor în cântarul divin. El era deficient din punct de vedere moral. împărăţia lui trebuia să fie destrămată. Gloria Babilonului era pe sfârşite fiind cucerit de un alt popor. Textul spune că "chiar în noaptea aceea, Belşaţar, împăratul Haldeilor a fost omorât."
De la acest incident în istoria biblică s-a născut expresia "e scris pe perete!" A rămas până astăzi, anticipând dezastrul şi siguranţa înfrângerii iminente sau a judecăţii. în cazul lui Belşaţar, scrierea de pe perete a arătat zădărnicia victoriei când mâna *invizibilă* a Providenţei a devenit *vizibilă,* însă ca şi mână a judecăţii.

Taina providenţei şi a concursului de împrejurări

Termenul *confluenţă* se referă la "curgerea împreună" a două sau mai multe cursuri de râuri. Derivă din rădăcina latină care înseamnă a curge "cu". Dar poate fi interpretat şi pornind de la sinonimul său "concurrence" - întâlnire, unire sau coincidenţă. Ideile sau evenimentele se întâlnesc sau se unesc atunci când ele cad de acord să meargă împreună în acelaşi timp.
Cuvântul *confluenţă* sau întâlnire este foarte important pentru noi în înţelegerea doctrinei despre providenţa lui Dumnezeu, deoarece un aspect al doctrinei providenţei îl constituie doctrina coincidenţei sau a confluenţei.
învăţătura despre coincidenţă se referă la evenimentele istorice în care rolul Providenţei a fost jucat de oameni. Aceasta înseamnă că în timp ce acţionează oamenii, Dumnezeu acţionează în ei şi prin ei.
Mărturisirea de credinţă de la Westminster declară :
"Dumnezeu din veşnicie a făcut, prin atotînţelepciunea şi sfinţenia sfatului voinţei Lui, şi a hotărât în mod imuabil şi liber toate lucrurile; cu toate acestea, Dumnezeu nu este nici autor al păcatului şi nici violenţa nu este pusă la îndemâna făpturilor Sale; şi nici nu le este luată libertatea sau posibilitatea cauzelor secundare, ci mai degrabă stabilite."

în această Mărturisire sunt cuprinse câteva concepte foarte importante. Primul se referă la ceea ce se numeşte "biblicul apriori", axioma conform căreia Dumnezeu nu are nimic a face cu păcatul. Aceasta înseamnă că El nici nu comite vreun păcat şi nici nu-şi constrânge făpturile Lui să păcătuiască. în acelaşi

timp, Mărturisirea declară că Dumnezeu hotărăşte tot ce se întâmplă. El predestinează faptele fiecărei fiinţe omeneşti însă nu violează voinţa făpturilor Sale, sau anulează cauzele secundare.

Cea mai controversata taina

Iată că intrăm din plin în probabil cel mai controversat mister al credinţei creştine. Acest mister are în centru întrepătrunderea dintre lucrarea providenţială a Creatorului şi acţiunile făpturilor Sale. înainte de a încerca să abordăm acest subiect trebuie mai întâi să facem o distincţie foarte importantă : între un mister şi o contradicţie.

Este uşor să defineşti o contradicţie. Ea se explică prin regulile clasice ale logicii. Legea non-contradicţiei spune că A nu poate fi A şi non A în acelaşi timp şi în aceeaşi relaţie. Aceasta înseamnă că ceva nu poate fi ceea ce este şi să nu fie ceea ce este în acelaşi timp şi în acelaşi sens. Pot să fiu tată şi fiu în acelaşi timp însă nu în acelaşi relaţie. Un copac poate fi o plantă şi o sursă de umbră în aceeaşi timp. însă nu poate să fie un copac şi să nu fie un copac în acelaşi timp şi în acelaşi sens.

A spune că Dumnezeu e suveran şi omul e liber nu este o contradicţie în termeni. A spune că Dumnezeu este suveran şi că omul este independent este o contradicţie. Dacă Dumnezeu este suveran, omul nu poate fi independent (el îşi este lege lui însuşi). Dacă omul este independent, Dumnezeu n-ar mai fi suveran. Aceste două concepte se resping reciproc. A pune împreună un Dumnezeu suveran şi o fiinţă independentă este ca şi cum ai pune împreună o forţă irezistibilă şi un obiect fix, neclintit.

Să luăm în considerare ideea unui obiect fix coexistând cu un obiect care exercită o forţă irezistibilă. Suntem în faţa întrebării clasice: "Ce se întâmplă când o forţă irezistibilă întâlneşte un obiect fix?"

Nu putem fi neutri. Dacă obiectul fix se mişcă, atunci nu mai poate fi considerat fix. Dacă nu se mişcă, atunci forţa irezistibilă nu este irezistibilă. Nu există o altă alternativă.

Este important să observăm că ideea unui obiect fix în ea însăşi este un concept posibil din punct de vedere raţional. Tot astfel şi ideea unei forţe irezistibile. Ceea ce este imposibil este ideea coexistenţei acestor două lucruri.

La fel este şi cu ideea suveranităţii divine şi a independenţei omului.

Fiecare din aceste două concepte luate separat constituie o idee posibilă din punct de vedere raţional. Conceptul suveranităţii divine nu se contrazice pe sine şi nici cel al independenţei omului.

Ceea ce se contrazice pe sine este ideea coexistenţei celor două concepte. Dacă unul din ele este adevărat atunci în mod automat celălalt nu este adevărat.

Acest exerciţiu al posibilităţii raţionale a fost destul de uşor. Dificultatea apare atunci când schimbăm un pic termenii. Cuvântul independenţă sau autonomie înseamnă libertatea absolută. Cineva cum este Dumnezeu poate fi atât suveran, cât şi independent. Aceasta înseamnă că este posibil pentru o fiinţă să fie absolut liberă şi absolut suverană. Aceste două caracteristici pot coexista într-o fiinţă, însă nu pot coexista în *două fiinţe.*

Este important să înţelegem că există un concept despre libertate, care nu corespunde cu autonomia sau independenţa. Aceasta înseamnă că ne putem gândi la o fiinţă cu o libertate limitată. Adevărata problemă apare atunci când încercăm să potrivim relaţia dintre suveranitatea divină şi libertate umană. Atunci se pare că suveranitatea aparţine neapărat lui Dumnezeu. De asemenea, se pare că libertatea ţine neapărat de ideea de moralitate. Dacă omul este considerat responsabil pentru faptele sale, trebuie ca el să aibă un anumit grad de libertate. Nu e necesar ca acea libertate să fie absolută. Dacă o făptură are o anumită

libertate, însă limitată, atunci ea este responsabilă de

faptele sale indiferent de gradul de libertate.

Conceptele de suveranitate divină şi libertate umană limitată nu se exclud reciproc. Noi ştim din Scriptură că omul nu este suveran. Suveranitatea lui Dumnezeu transcende libertatea umană şi stăpâneşte peste ea. Noi suntem liberi doar atât cât permite Dumnezeu.

Deşi aceste distincţii aduc ceva lumină în problema relaţiei dintre providenţa lui Dumnezeu şi faptele oamenilor, ele nu o rezolvă. încă ne punem întrebarea cum poate un om să fie liber în cadrul providenţei lui Dumnezeu. Dacă Dumnezeu predestinează şi hotărăşte tot ce se întâmplă, cum afectează aceasta acţiunile volitive ale oamenilor?

Un mod prin care i se dă răspuns în mod frecvent acestei întrebări este făcând apel la voia permisivă a lui Dumnezeu. Trebuie însă să facem distincţia între "voia decretivă" sau hotărâtoare a lui Dumnezeu prin care El în mod suveran face să se întâmple ceea ce El hotărăşte şi "voia permisivă" a lui Dumnezeu care lasă loc acţiunilor morale ale făpturilor Sale. Uneori, această soluţie simplifică problema nepermis de mult. Dacă Dumnezeu este omnipotent atunci El are puterea de a împiedica orice eveniment care se întâmplă, ca să nu se întâmple. Dacă eu vreau să păcătuiesc în această după-masă, Dumnezeu are *puterea* să mă împiedice să păcătuiesc dacă El vrea. El are şi *dreptul* să mă împiedice să păcătuiesc din moment ce El e suveran. Dacă El îmi "permite" să păcătuiesc, acest lucru nu înseamnă că El aprobă păcatul meu sau îşi dă permisiunea în sensul că îl consideră îndreptăţit sau legitim. El poate să lase păcatul să aibă loc fără să intervină pentru a-1 opri. Aceasta este voia Lui permisivă. El lasă să se întâmple, însă ceea ce El permite să se întâmple El doreşte să permită. Din moment ce El ar fi putut să oprească ceva şi a decis să nu o facă, Dumnezeu îşi foloseşte permisiunea după buna Sa plăcere. într-un fel El decide ceea ce se întâmplă, altfel nu s-ar fi întâmplat.

Noi putem aplica acest raţionament nu numai acţiunilor
morale ale făpturilor, ci şi dorinţelor din inima omului care dau naştere la aceste fapte. Dorinţa omului de a păcătui este şi ea sub controlul suveran al lui Dumnezeu. Nu pot nici măcar să doresc să păcătuiesc dacă Dumnezeu în providenţa Lui nu "permite" acest lucru şi nu-1 va permite dacă nu este în concordanţă cu dorinţa şi voia Lui. Cu alte cuvinte, nu pot nici măcar să păcătuiesc dacă nu este stabilit într-un fel de Dumnezeu. Ne vom ocupa mai mult de această problemă mai târziu, acum însă vom face doar nişte observaţii.

Cuvintele cheie aici sunt cele folosite de Augustin când considera că Dumnezeu, *într-un fel,* hotărăşte tot ce se întâmplă. Când spune "într-un fel" Augustin încearcă să păstreze misterul relaţiei dintre suveranitatea divină şi responsabilitatea umană. Faptul că aici avem de-a face cu un mister este de neevitat. Am văzut că este imposibil pentru două forţe contradictorii să lucreze împreună, însă nu şi pentru lucruri misterioase. Este o mare diferenţă între un mister şi o contradicţie. Cele două nu înseamnă acelaşi lucru, deşi s-ar putea să aibe unele lucruri în comun. Ceea ce într-adevăr au în comun aceste două e neputinţa noastră de a le înţelege. Un mister este ceva care-i adevărat şi care noi nu-1 înţelegem. Observaţi că nu am zis că un mister este ceva ce noi *nu putem* înţelege. Sunt multe exemple în istoria omenirii când ceea ce înainte era un mister, nu a mai fost. A spune că un mister actual nu se poate rezolva presupune din partea noastră atingerea culmei cunoştinţei adică omniscienţa.

Una din axiomele de bază ale teologiei este incomprehensibilitatea lui Dumnezeu. Ceea ce este mărginit nu poate cuprinde ceea ce este infinit. Chiar şi în cer vor fi anumite aspecte cu privire la Dumnezeu pe care nu le vom putea înţelege. Chiar şi când vom avea trupuri cereşti încă vom fi mărginiţi, încă vom fi făpturi. Biblia ne dă motive să credem că în cer noi vom înţelege mult mai multe lucruri decât înţelegem acum dar chiar şi atunci cunoştinţa noastră va fi limitată.

Am văzut că punctul de legătură între mister şi contradicţie este faptul că nu le înţelegem pe nici una dintre ele. O contradicţie este în esenţă ceva ce nu e clar. Este de neînţeles pentru că *nu poate* fi înţeles. Nici măcar Dumnezeu nu poate înţelege o contradicţie. Chiar Dumnezeu nu poate să fie şi să nu fie Dumnezeu în acelaşi timp şi în aceeaşi relaţie. Există destul loc în creştinism pentru paradox şi mister, însă nu şi pentru contradicţii.

Dumnezeu înţelege toate misterele şi toate paradoxurile, însă nu înţelege contradicţiile.

Nu este potrivit să numeşti pur şi simplu o contradicţie serioasă ca fiind mister. Contradicţia falsifică ceea ce se pretinde a fi adevărat; misterele nu fac acest lucru. Deci, deoarece noi nu putem înţelege cum poate fi Dumnezeu suveran şi omul independent în acelaşi timp, noi nu îndrăznim să numim ambele concepte ca fiind "un mister". Aceste două afirmaţii puse împreună sunt mai mult decât un mister, alcătuiesc o contradicţie. Cel puţin una din ele trebuie să fie falsă.

Biserica a avut grijă de-a lungul istoriei să se ferească de contradicţii. De exemplu, doctrina Trinităţii este un mister dar nu o contradicţie. A spune că Dumnezeu este *în esenţă* unul singur şi totuşi trei ca persoană nu este o contradicţie. Este raţional. Dacă însă biserica afirma că Dumnezeu este unul în esenţă şi în acelaşi timp trei în esenţă sau unul ca persoană şi în acelaşi timp trei ca persoană atunci această formulare ar fi fost contradictorie şi deci ceva fals. Dar biserica nu spune acest lucru. Nu afirmă că Dumnezeu este unul în A şi trei în A. Ci mai degrabă zice că El este Unul în A şi trei în B. Cum poate o fiinţă să fie Una în esenţă şi trei ca persoană este dincolo de capacitatea noastră de a înţelege. Rămâne un mister pentru noi, nu însă o contradicţie.

M-am oprit asupra acestui punct deoarece este în joc integritatea credinţei biblice.-în veacul acesta caracterizat de iraţional, chiar şi creştinii adevăraţi sunt prinşi în această confuzie şi aduc jigniri adevăratului creştinism. Doctrina

providenţei lui Dumnezeu, în ceea ce priveşte confluenţa sau coincidenţa este plină de mistere. Dacă aceste mistere se transformă în contradicţii, atunci ceva trebuie să meargă. Sperăm însă să nu fie natura caracterului lui Dumnezeu cea care va fi discutată.

în zilele noastre este atacată însăşi natura lui Dumnezeu. Acest atac nu vine numai din partea scepticilor ci şi de pe buzele şi peniţele evanghelicilor. împreună cu corupţia înţelegerii noastre de bază a naturii şi caracterului lui Dumnezeu vine întotdeauna şi corupţia doctrinei Providenţei divine. în râvna noastră de a proteja demnitatea omului şi motivaţia responsabilităţii sale morale, noi trebuie să ne păzim împotriva denaturării cunoaşterii pe care o avem despre Dumnezeu, astfel încât să nu murdărim însăşi esenţa şi caracterul Său.

Haina pestriţă a lui Iosif, un profil al coincidentei

Doctrina coincidenţei o întâlnim în diferite situaţii din sfânta Scriptură. De exemplu o întâlnim în ceea ce a făcut Iuda, a cărui înşelăciune a dus la trădare şi mai apoi la execuţia lui Cristos. Fapta lui rea a fost o împlinire a profeţiei, el devenind instrumentul uman prin care Isus a fost dat în mâinile neamurilor să fie judecat.

Ar putea Iuda să stea în picioare la Judecata de Apoi şi să ceară o răsplată pentru contribuţia sa la răscumpărare? N-ar putea el spune : "Fără mine, Vinerea mare ar fi Vinerea cea cu ghinion?" A încercat Iuda să se justifice pentru fapta sa ticăloasă din cauză că Dumnezeu a folosit-o pentru răscumpărare? Dacă ar fi făcut-o, n-ar fi avut nici o şansă. Deşi Dumnezeu, în providenţa Sa salvatoare, a făcut ca totul să lucreze spre bine, aceasta nu-1 dezvinovăţeşte pe Iuda.

Acelaşi lucru poate fi spus şi despre Faraon. Dacă nu era inima împietrită a lui Faraon n-ar fi existat nici un Exod.

A pretins el vreo răsplată în ceruri pentru contribuţia sa la Exod?

Marile planuri ale coincidenţei

Puteau haldeii, care aţâţaţi de Satan au furat cămilele lui Iov, să pretindă ceva în schimb

pentru că au avut de jucat un rol în cea mai grea încercare din viaţa lui Iov[9] Povestea lui Iov este o dramă cu un număr mare de personaje : Iov, sabeenii, haldeii, Satan şi Dumnezeu. Cine 1-a lovit pe Iov?

Haina pestriţă a lui Iosif: un profil al coincidenţei

Toţi împreună, antrenaţi în marele plan al coincidenţei.

Să ne gândim la partea de vină a haldeilor. N-am putea oare să-i auzim în boxa acuzaţilor la judecata lui Dumnezeu, învinovăţindu-1 pe Satan pentru atacul lor împotriva lui Iov? "Diavolul ne-a împins s-o facem" s-ar scuza ei. Apoi toată atenţia este îndreptată spre diavol, care se scuză şi el : "Dumnezeu m-a pus s-o fac". Acest tip de pasă a răspunderii l-am întâlnit prima dată în grădina Eden, când Adam a învinovăţit-o pe Eva pentru păcatul lui şi Eva a dat vina pe şarpe. Şarpele n-a mai avut pe cine învinovăţi decât pe Dumnezeu.

în realitate însă, Satan nu i-a constrâns pe haldei să fure animalele lui Iov. N-a fost aşa ca şi când haldeii erau curaţi din punct de vedere moral, nevinovaţi şi deodată s-au trezit împinşi, împotriva voinţei lor să fure de la Iov. Ei erau de meserie hoţi de animale. Dumnezeu a pus un zid ocrotitor în jurul lui Iov, pentru a-1 proteja de atacurile oamenilor şi ale lui Satan. Când acest zid ocrotitor a fost dat la o parte, Satan a prins momentul să dea drumul atacului său împotriva lui Iov. El s-a folosit de dorinţele ticăloase ale haldeilor, care fără îndoială că râvneau de mult la turmele lui Iov. Scopul lui Dumnezeu în încercarea lui Iov a fost să-1 apere pe acesta de calomniile lui Satan şi pentru a-Şi arăta puterea şi slava. Scopul lui Satan era să-L batjocorească pe Dumnezeu şi să dovedească că omul, lăsat singur îl slujeşte mai degrabă pe Satan decât pe Dumnezeu. Haldeii aveau propriul lor plan şi interes. Ei erau interesaţi de turme şi de profitul ce-1 puteau avea de pe urma acestora. Avem deci mai mulţi jucători, cu diferite motive, lucrând toţi împreună pentru împlinirea voii lui Dumnezeu. Această conlucrare este un mister al coincidenţei.

Probabil că cel mai clar exemplu de coincidenţă din Scriptură se găseşte în istoria lui Iosif. Problemele lui Iosif au început încă din tinereţea lui, când nu avea decât 17 ani. Deoarece el era copilul făcut la bătrânetele lui Iacov, acesta a devenit favoritul patriarhului. Acest lucru a stârnit gelozia şi mânia fraţilor lui Iosif. Ura lor a fost şi mai mare atunci când Iosif le-a povestit misteriosul vis:

"Israel iubea pe Iosif mai mult decât pe toţi ceilalţi fii ai săi pentru că îl născuse la bătrâneţă; şi i-a făcut o haină pestriţă. Fraţii lui au văzut că tatăl lor îl iubea mai multe decât pe ei toţi şi au început să-1 urască. Nu puteau să-i spună nici o vorbă prietenească. Iosif a visat un vis şi 1-a istorisit fraţilor săi, care l-au urât şi mai mult. El le-a zis: "Ia ascultaţi ce vis am visat! Noi eram la legatul snopilor în mijlocul câmpului; şi iată că snopul meu s-a ridicat şi a stătut în picioare, iar snopii voştri l-au înconjurat şi s-au aruncat cu faţa la pământ înaintea lui." Fraţii lui i-au zis: "Doar n-ai să împărăteşti tu peste noi? Doar n-ai să ne cârmuieşti tu pe noi?" Şi l-au urât şi mai mult din pricina visurilor lui şi din pricina cuvintelor lui. Iosif a mai visat un alt vis şi 1-a istorisit fraţilor săi. El a zis: "Am visat un alt vis! Soarele, luna şi unsprezece stele se aruncau cu faţa la pământ înaintea mea." L-a istorisit tatălui său şi fraţilor săi. Tatăl său 1-a mustrat şi i-a zis: "Ce înseamnă visul acesta, pe care l-ai visat? Nu cumva vom veni, eu, mama ta şi fraţii tăi, să ne aruncăm cu faţa la pământ înaintea ta?" Fraţii săi au început să-1 pizmuiască; dar tatăl său a ţinut minte lucrurile acestea. Fraţii lui Iosif se duseseră la Sihem, ca să pască oile tatălui lor. Israel a zis lui Iosif: "Fraţii tăi pasc oile la Sihem! Vino, căci vreau să te trimit la ei." "Iată-mă, sunt gata", a răspuns el" (Gen. 37: 3-13).

în timp ce Iacov era supărat din cauza visurilor lui Iosif, fraţii lui erau mai mult decât supăraţi. Ei începuseră deja să comploteze înlăturarea lui din mijlocul lor :

"Ei l-au zărit de departe şi până să se apropie de ei, s-au sfătuit să-1 omoare. Ei au zis unul către altul: "Iată că vine făuritorul de visuri! Veniţi acum să-1 omoram şi să-1 aruncăm într-una din aceste gropi; vom spune că l-a mâncat o fiară sălbatică şi vom vedea ce se va alege din visurile lui." Ruben a auzit lucrul aceste şi l-a scos din mâinile lor. El a zis: " Să nu-i luăm viaţa!" Ruben le-a zis: "Să nu vărsaţi sânge; ci mai bine aruncaţi-1 în groapa aceasta care este pustie şi nu puneţi mâna pe el." Căci avea de gând să-1 scape din mâinile lor şi să-1 aducă înapoi la tatăl său" (Gen. 37: 18-22).

Când a auzit planul fraţilor săi de a-1 ucide pe Iosif, Ruben a intervenit, sugerând un alt plan. El i-a sfătuit să nu-1 ucidă pe loc ci să-1 lase să moară într-o groapă. Ruben se gândea să se întoarcă pe ascuns la Iosif şi să-1 scape. însă acest plan a fost uitat când s-a ivit o altă alternativă: trecerea unei caravane spre Egipt.

"Când a ajuns Iosif la fraţii săi, aceştia l-au dezbrăcat de haina lui, de haina cea pestriţă, pe care o avea pe el. L-au luat şi l-au aruncat în groapă. Groapa aceasta era goală: nu era apă în ea. Apoi au şezut să mănânce. Ridicându-şi

ochii au văzut o ceată de ismaeliţi venind din Galaad; cămilele lor erau încărcat cu tămâie, cu leac alinător şi smirnă, pe care le duceau în Egipt. Atunci Iuda a zis fraţilor săi: "ce vom câştiga să ucidem pe fratele nostru şi să-i ascundem sângele? Veniţi mai bine să-1 vindem ismaeliţilor şi să nu punem mâna pe el, căci este fratele nostru, carne din carnea noastră." Şi fraţii lui l-au ascultat. La trecerea negustorilor madianiţi au tras şi au scos afară pe Iosif din groapă şi l-au vândut cu douăzeci de sicii de argint Ismaeliţilor, care l-au dus în Egipt" (Gen. 37: 23-28).

Iosif a fost vândut ca rob ismaeliţilor, care la rândul lor 1-au vândut lui Potifar, un mare dregător la curtea lui Faraon, însă în exil şi sclavie Iosif s-a purtat bine, câştigând laudele stăpânului său pentru slujirea lui extraordinară. Apoi'Iosif a fost acuzat pe nedrept de către nevasta lui Potifar atunci când el a respins avansurile ei. Femeia, simţindu-se dispreţuită a dorit să se răzbune şi astfel soţul ei 1-a aruncat pe Iosif în închisoare, unde a stat trei ani. El era într-o ţară străină, departe de ţara unde Dumnezeul părinţilor săi era adorat. Nu putem să nu ne mirăm cum şi-a putut el păstra integritatea credinţei lui în toţi acei ani. însă a făcut-o. Credinţa lui a fost cea care 1-a ajutat să reziste invitaţiilor păcătoase ale nevestei lui Potifar.

"De îndată ce Potifar 1-a pus mai mare peste casa lui şi peste tot ce avea, Domnul a binecuvântat casa egipteanului, din pricina lui Iosif; şi binecuvântarea Domnului a fost peste tot ce avea el, fie acasă, fie la câmp. Egipteanul a lăsat pe mâinile lui Iosif tot ce avea şi n-avea altă grijă decât să mănânce şi să bea. Dar Iosif era

frumos la statură şi plăcut la chip. După câtăva vreme s-a întâmplat că nevasta stăpânului său a pus ochii pe Iosif şi a zis: "Culcă-te cu mine!" El n-a voit şi a zis nevestei stăpânului său : "vezi că stăpânul meu nu-mi cere socoteală de nimic din casă şi mi-a dat pe mână tot ce are. El nu este mai mare decât mine în casa aceasta şi nu mi-a oprit nimic afară de tine, pentru că eşti nevasta lui. Cum aş putea să fac eu un rău atât de mare şi să păcătuiesc împotriva lui Dumnezeu?" (Gen. 39: 5-9)

Una din caracteristicile Vechiului Testament este că prezintă eroii credinţei cu toate lipsurile lor, aşa cum sunt. însă cred că avem nevoie de un microscop să-i găsim vreun cusur lui Iosif. El dă dovadă de un caracter eristic de-a lungul întregii sale vieţi.

Când a refuzat să cedeze avansurilor soţiei lui Potifar, el i-a spus că nu putea păcătui împotriva stăpânului său înşelându-i încrederea pe care acesta o avea în el. Dar mai presus de aceasta nu putea să păcătuiască împotriva lui Dumnezeu. Din cauză că a ascultat de Dumnezeu a ajuns în închisoare. Acolo s-a împrietenit cu tovarăşii lui de temniţă.

"A luat pe Iosif şi il-a aruncat în temniţă în locul unde erau înehişi întemniţaţii împăratului; şi astfel Iosif a stat acolo în temniţă. Domnul a fost cu Iosif şi şi-a întins bunătatea peste el. L-a făcut că capete trecere înaintea mai marelui temniţei. Şi mai marele temniţei a pus sub privegherea lui pe toţi întemniţaţii care erau în temniţă. Şi nimic nu se făcea acolo decât prin el. Mai marele temniţei nu se mai îngrijea de nimic din ce avea Iosif în mână, pentru că Domnul era cu el. Şi Domnul îi dădea izbândă în tot ce făcea" (Gen. 39 :20-23).

Chiar şi în temniţă Iosif a excelat. El a fost un model de prizonier şi a câştigat încrederea temnicerului. Un element remarcabil al timpului petrecut de el în închisoare a fost că Dumnezeu era acolo cu el, sprijinindu-1 cu îndurarea Lui. Iosif a fost părăsit de fraţii lui, de Potifar, însă nu de Dumnezeu. Şi prietenii care şi-i i-a făcut Iosif în temniţă l-au dezamăgit:

"Ei i-au răspuns :"Am visat un vis şi nu este nimeni care să-1

tălmăcească." Iosif le-a zis: "Tălmăcirile sunt ale lui Dumnezeu. Istorisiţi-mi dar visul vostru." Mai marele paharnicilor şi-a istorisit lui Iosif visul şi i-a zis: "în visul meu se făcea că înaintea mea era o viţă. Viţa aceasta avea trei mlădiţe. Când a început să dea lăstari, i s-a deschis floarea şi ciorchinele au făcut struguri copţi. Paharul lui Faraon era în mâna mea. Eu am luat strugurii, i-am stors în paharul lui Faraon şi am pus paharul în mâna lui Faraon." Iosif i-a zis : "Iată tălmăcirea visului. Cele trei mlădiţe sunt trei zile. Peste trei zile Faraon te va scoate din temniţă, te va pune iarăşi în slujba ta şi vei pune iarăşi paharul în mâna lui Faraon, cum obişnuiai mai înainte, când erai paharnicul lui. Dar adu-ţi aminte şi de mine când vei fi fericit şi arată rogu-te bunătate pentru mine la Faraon şi scoate-mă din casa aceasta. Căci am fost luat cu sila din ţara evreilor şi chiar aici n-am făcut nimic ca să fiu aruncat în temniţă" (Gen. 40: 8-15).

După ce Iosif i-a tălmăcit visul mai marelui paharnicilor, acesta a fost reangajat în slujba lui Faraon, însă uită de Iosif. După multă vreme Faraon însuşi a avut un vis pe care nimeni nu 1-a putut tălmăci. Şi atunci, în cele din urmă mai marele paharnicilor îşi aminti de Iosif. După ce acesta tălmăci cu succes visul lui Faraon, Iosif a fost înălţat fiind al doilea după faraon în Egipt. Toate acestea s-au întâmplat pentru a pregăti terenul în vederea întâlnirii lui Iosif cu fraţii lui. Când drama a ajuns la punctul ei culminant şi a fost dezvăluită identitatea liii Iosif, fraţii lui s-au îngrozit temându-se de răzbunarea lui:

"Când au văzut fraţii lui Iosif că tatăl lor a murit, au zis: "Dacă va prinde Iosif ură pe noi şi ne va întoarce răul pe care i l-am făcut?" Şi au trimis să spună lui Iosif: "Tatăl tău a dat porunca aceasta înainte de moarte: "Aşa să vorbiţi

lui Iosif: "Oh! Iartă nelegiuirea fraţilor tăi şi păcatul lor, căci ţi-au lacut rău! "Iartă acum păcatul robilor Dumnezeului tatălui tău!" Iosif a plâns când a auzit cuvintele acestea. Fraţii lui au venit şi s-au aruncat ei înşişi cu faţa la pământ înaintea lui şi i-au zis: "Suntem robii tăi." Iosif le-a zis: "Fiţi fără teamă; căci sunt eu oare în locul lui Dumnezeu? Voi, negreşit v-aţi gândit să-mi faceţi rău; dar Dumnezeu a schimbat răul în bine, ca să împlinească ceea ce se vede azi, şi anume să scape viaţa unui popor în mare număr" (Gen. 50:15-20).

Scopul cel mai înalt al lui Dumnezeu este învăluit în misterele coincidenţei

Iosif şi-a iertat fraţii potrivit dorinţelor tatălui său. El nu le-a minimalizat vina ci şi-a concentrat atenţia asupra scopului mai important al lui Dumnezeu în situaţia dată. El a zis : "voi negreşit v-aţi gândit să-mi faceţi rău dar Dumnezeu a schimbat răul în bine, ca să împlinească ceea ce se vede azi, şi anume, să scape viaţa unui popor în mare număr." Aceasta este esenţa doctrinei biblice despre coincidenţă. Dumnezeu în providenţa Sa a fost implicat în toate lucrurile din viaţa lui Iosif. Mâna Lui a lucrat ca Iosif să fie dus în Egipt. Acest lucru însă nu-i dezvinovăţeşte pe fraţii lui de fapta lor ticăloasă, dar Dumnezeu S-a folosit de faptele lor rele pentru a-Şi duce la îndeplinire planul Său.

Iosif a accentuat diferenţa dintre intenţia lui Dumnezeu şi cea a fraţilor săi. Intenţia fiecărui om este la îndemâna personalităţii şi voinţei fiecărui om. Acţiunile voluntare implică intenţionalitate. Acţiunea bătăilor inimii mele este o acţiune involuntară; deşi doresc ca inima mea să bată, ea nu bate pentru că eu intenţionez acest lucru. în contrast însă, acţiunile noastre morale sunt făcute cu un motiv, cu o intenţie. Ele sunt acţiuni care au fost făcute intenţionat. Oh, noi avem însă prevederi în lege în cazul "accidentelor". Acea parte de vinovăţie se întinde tot atât de mult cât a fost şi intenţia. Probabil că nu am intenţionat să ne izbim maşina în maşina altcuiva însă am intenţionat să conducem cu viteza cu care am condus. Dacă am lovit o altă maşină în timp ce acceleram, suntem responsabili de neglijenţa noastră.

Intenţiile lui Dumnezeu sunt întotdeauna bune. El a intenţionat ca Iosif să fie vândut ca sclav; scopul Lui a fost însă sfânt. Mijloacele prin care şi-a atins scopul au fost dorinţele rele ale fiinţelor create de El. Intenţia lor a fost diferită de cea a lui Dumnezeu. Ei au intenţionat să facă rău şi au făcut. Ei au fost responsabili deci pentru răul făcut.

Am văzut deja cum plânsetul unui copil a schimbat cursul istoriei. După cum Dumnezeu în providenţa Sa a avut grijă de bebeluşul Moise, tot astfel El a fost în controlul tuturor lucrurilor care s-au întâmplat în viaţa lui Iosif. Aici este misterul coincidenţei providenţiale. Deoarece Dumnezeu a avut o intenţie bună cu el, slujitorul Său Iosif a fost victima invidiei şi geloziei fraţilor săi.

Evenimentele din viaţa lui Iosif s-au desfăşurat după cum au fost scrise. Ele au avut loc până la urmă din cauza intenţiei perfecte a lui Dumnezeu. Orice a intenţionat Dumnezeu să se întâmple, s-a întâmplat, în contextul misterului coincidenţei.

Cauze principale şi secundare

Noi suntem fiinţe curioase şi ne place să punem tot felul de întrebări. întrebăm: Când? Unde? Cine? Ce? Dar probabil că cele mai folosite întrebări sunt: Cum? şi De ce? întrebările cu *De ce?* ne conduc în cele din urmă la întrebări abstracte. Se spune că putem epuiza cunoştinţele oricărei persoane într-un domeniu punându-i şapte întrebări în şir, care să înceapă cu "De ce?" Mai devreme sau mai târziu vom ajunge la răspunsul simplu "Pentru că....."

Putem sonda providenţa lui Dumnezeu la diferite nivele însă la un moment dat ne vom lovi de "De ce? " şi *"Cum?'* la care nu vom putea răspunde. Vedeţi că există coincidenţă între acţiunile lui Dumnezeu şi cele ale fiinţelor umane însă nu ştim sigur cum şi de ce se întâlnesc. Problema coincidenţei ne aruncă într-un labirint al *cauzalităţii,* unul din subiectele cele mai complexe cu care ne confruntăm. Putem face o multitudine de distincţii în sfera cauzalităţii, cum ar fi de exemplu cele descrise ca şi cauze exterioare : cauze finale, cauze active (care produc un efect imediat), cauze materiale şi altele de felul acestora. Această clasificare este de folos însă nu este completă. O altă distincţie importantă este cea între *cauzalitatea primară* şi

cauzalitatea secundară. Mărturisirea de credinţă de la Westmister face această distincţie când afirmă că :
Dumnezeu din veşnicie a făcut, prin atotînţelepciunea şi sfinţenia sfatului voinţei Lui şi a hotărât în mod liber şi imuabil toate lucrurile, cu toate acestea însă, Dumnezeu nu este nici autor al

păcatului şi nici violenţa nu este pusă la îndemâna făpturilor Sale şi nici nu le este luată libertatea sau posibilitatea *cauzelor secundare,* ci mai degrabă stabilite. (III/I).
Mai apoi citim:
Deşi în relaţie cu cunoaşterea mai dinainte şi porunca lui Dumnezeu, *Cauza Primară,* toate lucrurile se petrec imuabil şi infailibil; totuşi prin aceeaşi providenţă, El porunceşte să aibă loc, potrivit naturii *cauzelor secundare,* neapărat, de bună voie sau întâmplător.
Diferenţa între cauzele principale şi cauzele secundare îşi are rădăcinile în climatul filozofic al sec. XVIII, în perioada când a fost redactată Mărturisirea de credinţă de la Westminster. Filozofii acestui veac erau preocupaţi de implicaţiile stârnite de revoluţia Coperniciană şi începutul unei noi ere a ştiinţei, încrederea în Providenţă începea să pălească în lumina noilor descoperiri ale legii naturale. Una din întrebările arzătoare era: ce legătură era între Dumnezeu şi natură?
Filozoful şi matematicianul francez Rene Descartes a luptat cu problema cauzalităţii în special când a fost vorba de a se raporta la minte şi materie, gând şi faptă. Ne întrebăm cum a fost posibil ca acţiunile fizice să dea naştere la idei, iar gândurile să se transforme în fapte. El înţelegea materia ca ceva ce se extinde. Materia, spunea el, are greutate şi o întindere măsurabilă. Dar gândul, cât e de mare? Cât cântăreşte un gând?
în cercetările sale despre cauzalitate, Descartes a privit de asemenea cum gândurile devin fapte, iar faptele dau naştere la gânduri. Pentru a ilustra cercetările lui Descartes, daţi-mi voie să vă introduc în studiul meu. Scriu această carte pe un calculator portabil. Mă gândesc ce cuvinte vreau să scriu, apoi degetele mele ating literele de pe tastatură şi cuvintele apar pe ecran. Introducerea textului pe computer pe care o fac în acest moment este o activitate fizică. Eu nu stau pur şi simplu în faţa tastaturii gândind iar gândurile apar în mod miraculos pe ecran.
Este necesară o acţiune fizică pentru a transforma gândurile

în cuvinte care să apară pe ecran. Cu puţin timp înainte, cineva a intrat în cameră şi mi-a întrerupt gândurile. Când am văzut persoana, acea privire care este o percepţie empirică ce implică simţurile mele fizice, mi-a schimbat gândurile. în acest moment, Descartes ar întreba: Cum aşa? Cum poate o idee să stimuleze degetele să scrie şi cum poate acţiunea fizică a unei persoane să determine schimbarea gândurilor?
Descartes a răspuns la aceste întrebări dezvoltând o teorie numită *interdependenţă.* El s-a gândit că transferul de la gând la faptă şi de la faptă la gând a avut loc la un moment dat într-un loc specific: într-o glandă de la baza creierului. El a ales ideea de "punct" deoarece un punct în matematică este ceva care e suspendat între fizic şi mintal, între întins şi restrâns. Un punct ocupă spaţiu dar nu are o măsură definită.
Cercetările lui Descartes au fost continuate de către elevii săi, reprezentanţi ai Şcoli Carteziene. Doi dintre ei, Malebranche şi Geulincx au dezvoltat o teorie numită *ocazionalism.* Ca ocazionalişti, ei erau preocupaţi în mod special de lăsarea unui loc pentru Dumnezeu în legătura cauzală a universului. Ei susţineau că nu există cauzalitate secundară (cauză-efect). Aceasta înseamnă că nu există o legătură cauzală directă între lucrurile acestei lumi. Dar în schimb, orice acţiuni sau relaţii între lucruri se datorează intervenţiei directe a lui Dumnezeu. Când pun mâna pe o lopată, gândul ce-1 am cu privire la ce trebuie să fac nu face să se şi întâmple acest lucru. Şi nici ridicarea mâinilor mele în care am lopata nu reprezintă o cauză directă. Aceste acţiuni, care par să exercite putere cauzală sunt doar ocazii în care Dumnezeu intervine pentru a se întâmpla ceva, spuneau ocazionaliştii. Dumnezeu ridică lopata, nu eu. Această acţiune divină a cauzalităţii nu se vede, dar e reală.
Alţi filozofi ai acestui veac au luat-o pe un alt drum. Leibnitz de exemplu, a dezvoltat un

sistem complicat de *monadologie* (o monadă este definită ca fiind o entitate restrânsă, indivizibilă şi indestructibilă, care constituie

elementul de bază al universului şi un microcosm al lui) prin care a încercat să demonstreze că există o interacţiune între lucruri care a fost pusă în mişcare din veşnicie *de către Dumnezeu.* Leibnitz vorbea despre "legea armoniei prestabilite" care prezintă relaţiile cauzale evidente în natură, ca fiind programate de Dumnezeu din veşnicie.

Aceste teorii diferite una faţă de cealaltă ne conduc, până la urmă la scepticismul lui David Hume ale cărui teorii au fost o provocare pentru multe din presupunerile legate de legea cauzalităţii. El susţinea că nu putem şti ce se întâmplă cu adevărat deoarece nu putem niciodată percepe în mod direct cauzele. Ceea ce experimentăm noi sunt relaţiile obişnuite ale evenimentelor apropiate, noi "citim printre rânduri" şi legăm aceste evenimente prin legături cauzale. El a arătat acest lucru în diferite moduri. Unul a fost folosirea analogiei jocului de biliard.

Ce se întâmplă într-un joc de biliard? Bilele sunt împrăştiate pe masa de biliard. Avem un băţ de biliard, o bilă pe care trebuie s-o lovim şi bilele care trebuie introduse în buzunarele mesei de biliard. Scopul jocului este de a "determina" anumite bile să intre în anumite buzunare ale mesei de biliard. Luăm băţul, ţintim bila şi apoi exercităm o forţă fizică pentru a mişca băţul. Vârful băţului loveşte bila care se rostogoleşte la rândul ei şi loveşte bila care trebuie introdusă în buzunarul mesei. Dacă lovitura a fost bună atunci bila se va rostogoli în buzunarul mesei de biliard.

Dacă analizăm aceste acţiuni trebuie să aducem în discuţie anumite legi ştiinţifice. Una din aceste legi este legea inerţiei, care afirmă că obiectele în repaus tind să rămână astfel până o forţă exterioară acţionează asupra lor. Tot astfel, obiectele în mişcare tind să rămână în mişcare până când intervine o forţă din afară.

La începutul jocului băţul şi bilele de biliard sunt în repaus. Mişcarea produsă de corpul nostru este forţa exterioară care face ca băţul de biliard să se mişte. Mişcarea băţului de biliard
transmite mişcare şi bilei în repaus, determinând-o să se mişte iar forţa bilei în mişcare transmite mişcare celeilalte bile în repaos pe care o loveşte, determinând-o să se mişte. De-a lungul acestui proces presupunem că stăpânim aplicaţia legilor care au legătură cu forţa ce pune în mişcare bilele. Luăm în considerare vectorii, unghiurile, rotaţia, viteza etc, ca şi factori care intră în joc. însă Hume afirmă că noi nu ştim precis dacă aceste forţe într-adevăr există. Ele pot fi doar nişte aparenţe exterioare înşelătoare care ascund un ocazionalism ascuns sau . un fel de armonie prestabilită. Presupunem că aceste forţe sunt reale şi sunt stabilite cu o deosebită precizie sau în termenii a ceea ce Hume numea "probabilitatea *câtuluF.*

Un alt exemplu al analizelor sceptice ale lui Hume este legătura între ploaie şi iarba udă. Vedem că plouă şi imediat după ploaie observăm că iarba e udă. Presupunem că există o legătură cauzală între căderea ploii şi umezeala ierbii. Hume spunea că ceea ce ştim sigur este faptul că noi observăm evenimente care sunt asociate, adică unul este urmat imediat de celălalt. Deoarece vedem astfel de lucruri întâmplându-se cu regularitate considerăm că este o "legătură obişnuită" între ele. Aceasta nu demonstrează însă că de fapt ploaia este cea care udă iarba. Probabil că există un duh care are obiceiul de a uda iarba ori de câte ori plouă. Toate acestea pot părea ca fiind prostii, însă Hume s-a gândit la ceva serios. El încerca să arate limitele perceperii umane a realităţii şi limitele perceperii empirice a realităţii dincolo de care nu mai există nimic.

Hume a fost adesea înţeles greşit. Se crede în general că el a distrus conceptul cauzalităţii cu totul. însă nu e adevărat. Una e să spui că nu putem identifica cu certitudine o cauză specifică pentru un efect specific şi este cu totul altceva să spui că efectele au loc fără nici o cauză. A spune acest lucru înseamnă să devii iraţional. Un efect, prin definiţie, este ceva care are o

cauză precedentă. Legea cauzalităţii nu afirmă că *totul* trebuie să aibă o cauză. Dacă aceasta este adevărat atunci Dumnezeu ar fi trebuit să aibă o cauză pentru existenţa Lui.

Legea declară că orice *efect* trebuie să aibă o cauză. Analitic este adevărat deoarece un efect este rezultatul unei cauze. Legea e simplă: dacă ceva este un efect, atunci acel efect trebuie să aibă o cauză. S-ar putea să nu fim în stare să identificăm acea cauză; aceasta nu ne dă dreptul să afirmăm că nu există nici o cauză.

Diferenţa dintre cauzalitatea principală şi secundară a fost subliniată din motive ştiinţifice şi teologice. Este mai degrabă o descriere şi nu o explicaţie completă a relaţiei dintre acţiunile lui Dumnezeu şi acţiunile fiinţelor create.

Cauzalitatea secundară se referă la forţa împărtăşită de fiinţele fizice. Cauzalitatea principală se referă la puterea cauzală exercitată de Dumnezeu în desfăşurarea evenimentelor cosmice. Teologii de la Wesminster au insistat asupra cauzelor secundare ca fiind reale, că forţa pe care o exercităm este o forţă reală. Oricum, orice forţă sau putere exercitată în această lume depinde de puterea lui Dumnezeu pentru a fi eficientă, învăţătura din spatele acestei idei nu reprezintă doar speculaţiile filozofice ale raţionaliştilor sec. al XVII-lea şi a empiricilor sec. al XVIII-lea, ci însăşi învăţătura Scripturii. Probabil că cea mai importantă este discuţia pe care Pavel a avut-o cu filozofii din Atena:

"Pavel a stat în picioare în mijlocul Areopagului şi a zis: "Bărbaţi atenieni! în toate privinţele vă găsesc foarte religioşi. Căci, pe când străbăteam cetatea voastră şi mă uitam de aproape la locurile la care vă închinaţi voi, am descoperit chiar şi un altar, pe care este scris: "UNUI DUMNEZEU NECUNOSCUT" Ei bine, ceea ce voi cinstiţi, fără să cunoaşteţi, aceea vă vestesc eu. Dumnezeu, care a făcut lumea şi tot ce este în ea, este Dumnezeul cerului şi al pământului şi nu locuieşte în temple făcute de mâini. El nu este slujit de mâini omeneşti,.ca şi când ar avea trebuinţă de ceva, El care dă tuturor viaţa, suflarea şi toate lucrurile. El a făcut ca toţi oamenii, ieşiţi dintr-unul singur, să locuiască pe toată faţa pământului; le-a aşezat anumite vremi şi a pus anumite hotare locuinţei lor, ca ei să caute pe Dumnezeu şi să se silească să-L găsească bâjbâind, măcar că nu este departe de fiecare din noi.

Căci în El avem viaţa, mişcarea şi fiinţa, după cum au zis şi unii din poeţii noştri: "Suntem din neamul Lui..." (Fapte 17:22-28).

în antichitate au fost trei probleme dificile care i-au chinuit pe gânditorii acelui timp, probleme legate de existenţă sau "fiinţă", viaţă şi mişcare. Dacă ar fi să rezumăm trei din cele mai complexe probleme ale gândirii moderne ele ar fi tot cele legate de: fiinţă, viaţă şi mişcare. Noi am făcut multe progrese din sec. I însă aceste concepte au rămas aceleaşi extraordinare enigme.

Pavel spunea că: "în El (Dumnezeu) avem viaţa, mişcarea şi fiinţa." Numai Dumnezeu are puterea de a exista prin Sine însuşi. Toate fiinţele îşi au fiinţa în existenţa lui Dumnezeu. Tot astfel nu există putere de mişcare sau viaţă despărţite de puterea lui Dumnezeu. Aceasta înseamnă că orice putere cauzată pe care o exercităm în această lume depinde de puterea lui Dumnezeu pentru a putea acţiona. Cauzele secundare sunt cele care produc efectul. Cauza principală sau prima -Dumnezeu - este cauza fundamentală şi independentă. Puterea noastră cauzată derivă din puterea Sa şi întotdeauna dependentă de ea.

Cauzabilitatea lui Dumnezeu poate fi considerată cauzalitate *de la distanţă* diferenţiindu-se de cauzabilitatea proximă, imediat următoare şi care produce efectul. Orice cauză secundară sau proximă depinde de cauza principală, puterea cauzată a lui Dumnezeu.

Noi întâlnim această relaţie în doctrina coincidenţei. în cazul dramatic al vieţii lui Iosif, Dumnezeu a fost cauza principală, de la distanţă, a suferinţei lui în timp ce acţiunile fraţilor săi au fost cauza secundară sau proximă.

Această diferenţiere este importantă şi utilă. însă trebuie să ne amintim că, chiar şi cu această diferenţiere noi nu am pătruns în esenţa problemei. încă mai rămâne un element de mister care ascunde secretul lucrării providenţei lui Dumnezeu.

Providenţă în istorie

Studierea istoriei este uneori numită "studierea poveştii Lui".
Aceste cuvinte reflectă faptul că toată istoria este manifestarea clară a providenţei divine.
Aceasta a fost părerea predominantă în sec. al XlX-lea, când filozofii erau preocupaţi cu crearea unei filozofii cât mai cuprinzătoare a istoriei. Pe atunci, cuvântul principal era *evoluţie,* care prezenta istoria ca o dezvoltare progresivă de la simplu la complex tinzând spre o culme a progresului.
Secolul XIX a fost o perioadă de un optimism fără precedent. Credinţa în educaţie şi ştiinţă i-a determinat pe filozofi să creadă că omenirea atinsese vârsta maturităţii pornind de la copilăria istorică, trecând apoi la adolescenţă şi ajungând la maturitate deplină când boala, sărăcia, războiul şi relele sociale vor fi rezolvate. Exista o încredere nezguduită în bunătatea înnăscută a sufletului omenesc. Se aştepta ca realizările umane să aibă rolul conducător într-o lume utopică.
Izbucnirea primului război mondial la începutul sec. XIX a spart balonul optimismului. Şi chiar acest "război" n-a fost să fie sfârşitul tuturor războaielor. Holocaustul din al doilea război mondial a dat naştere unei generaţii de filozofi existenţialişti şi pesimişti. Nu mai era loc pentru utopie.
Sorokim de la Harvard, cataloga prima jumătate a sec. XX ca fiind cel mai violent secol din întreaga istorie şi aceasta a fost înainte de războaiele din Vietnam, Bosnia şi Palestina şi o serie de alte conflicte care şi-au pus amprenta asupra secolului XX. Conform cercetărilor lui Sorokim două din cele mai liniştite secole au fost sec. I şi sec. XIX. Filozofii au început să se întrebe dacă nu cumva promisa evoluţie a civilizaţiei umane

era de fapt o degenerare.

Perspectiva biblica asupra istoriei

Există un plan transcendent al istoriei lumii? Biblia afirmă clar că există. Părerea biblică asupra istoriei lumii este total opusă celei din Grecia antică. Filozoful lui "Dumnezeu este mort", Friedrich Nietzsche, şi-a scris lucrarea sa de doctorat pe tema conflictului dintre două păreri ale Greciei antice cu privire la istoria lumii. Pe de o parte era părerea dominantă a perioadei clasice simbolizată prin Apollo. Era viziunea lui *telos,* a ordinii, armoniei şi simetriei. Arta Greciei clasice a descoperit formule de corespondenţă şi coerenţă. Haosul (chaos) a fost respins în favoarea cosmosului.
Pe de altă parte era părerea simbolizată prin Dionys. Cultul lui Dionys era cunoscut prin orgiile sălbatice şi nebuniile dionisiace.
Nietzsche a adoptat modelul dionisiac. El a proclamat victoria "mitului repetiţiei eterne". Aceasta este părerea **ciclică** asupra istoriei conform căreia totul se învârte în cerc fără început şi fără sfârşit.
Această părere pesimistă asupra istoriei a urmat de fapt celei greceşti şi este descrisă în Eclesiastul încadrându-se în părerea negativă asupra vieţii care nu este trăită "sub cer", ci mai degrabă "sub soare".

"Cuvintele Eclesiastului, fiul lui David, împăratul Ierusalimului. O, deşertăciune a deşertăciunilor, zice Eclesiastul, o, deşertăciune a deşertăciunilor! Totul este deşertăciune. Ce folos are omul din toată truda pe care şi-o dă sub soare? Un neam trece, altul vine şi pământul rămâne veşnic în picioare. Soarele răsare, apune şi aleargă spre locul de unde răsare din nou. Vântul suflă spre miazăzi şi se întoarce spre miază-noapte; apoi iarăşi se întoarce şi începe din nou aceleaşi cotituri. Toate râurile se varsă în mare şi marea tot nu se umple: ele aleargă necurmat spre locul de unde pornesc, ca iarăşi să pornească de acolo. Toate lucrurile sunt într-o necurmată frământare aşa cum nu se poate spune, ochiul nu se
mai satură privind şi urechea nu oboseşte auzind. Ce a fost va mai fi şi ce s-a făcut se va mai face, nu este nimic nou sub soare"

Tonul de disperare din acest pasaj nu respectă părerea biblică despre lume. Prezintă

perspectiva scepticilor a căror privire nu poate ajunge decât până la soare. Strigătul "deşertăciunea deşertăciunilor" este crezul nihilistului care nu găseşte un înţeles, un rost în existenţa umană.
Este strigătul secularistului a cărui viaţă este legată de dimensiunea zidului prezentului fără nici un acces la eternitate.
Deşertăciunea despre care se vorbeşte nu este deşertăciunea mândriei; este deşertăciunea deşertăciunilor. Totul este deşertăciune.
Accentul care se pune pe deşertăciune este legat de părerea ciclică asupra istoriei omenirii. Prezintă situaţia în care soarele răsare şi apune după acelaşi tipar care se repetă la nesfârşit. Tot astfel şi vântul bate spre sud şi apoi invers într-un circuit continuu. Aceste imagini subliniază ideea că nu este nimic nou sub soare. Părerea ciclică asupra istoriei este plină de activitate, care în cele din urmă nu înseamnă nimic. Acest tip de pesimism este dominant în zilele noastre. Secolul nostru este un secol al scepticismului religios, care nu este doar o formă culturală sau un mod de viaţă, ci un mod de a privi lumea. Harvey Cox a explicat în cartea sa *The Secular City* (Oraşul secular) că cuvântul *secular* derivă din unul din cele două cuvinte latineşti care erau folosite pentru a descrie lumea în care trăim. Unul din aceste cuvinte, *mundus,* se referă la dimensiunea în spaţiu a lumii, la aici din "aici şi acum". Celălalt cuvânt este *seculum* şi se referă la dimensiunea în timp a acestei lumi. Este *acum*-ul din "aici şi acum".
Miezul conceptului de secularism are de-a face cu istoria. Presupune că toată istoria omenirii este limitată la aici şi acum. Există timp dar nu veşnicie. Nu există cale spre etern., nimic care să treacă dincolo de timpul de la o zi la alta, de la un moment la celălalt. Noi suntem oameni care trăim o singură

dată aşa că experimentăm tot ce se poate experimenta în viaţă acum pentru că acum este tot ceea ce este şi va fi vreodată. Secularismul nu are loc pentru providenţa lui Dumnezeu în ideile sale pentru că nu are loc pentru nimic veşnic.
în contrast cu perspectiva seculară, care consideră istoria un proces *ciclic,* fără început şi fără sfârşit, există punctul de vedere ebraic asupra istoriei, care consideră istoria un proces *liniar,* având un început şi un sfârşit. ,
Aceasta este prima lecţie a sfintei Scripturi în ceea ce priveşte istoria. Cuvintele cu care începe Genesa sunt: "La început". Astfel primele două cuvinte ale Bibliei sunt în contradicţie cu modul secular de a privi lumea şi viaţa. Al treilea cuvânt *Dumnezeu* contrazice chiar mai mult perspectiva seculară asupra istoriei.
Punctul de vedere biblic asupra istoriei începe cu *un început în* timp. De fapt începe cu începutul timpului. Noi nu putem concepe timpul în sine decât în termeni fizici. Noi măsurăm timpul prin mişcarea relativă între două sau mai multe obiecte, acele de la ceas mişcându-se pe cadranul cu numere pe el sau o clepsidră. Durata este un fel de mişcare şi fără anumite repere sau obiecte fizice nu putem înţelege conceptul de mişcare. Timpul rămâne o enigmă pentru noi din acest punct de vedere.
Adesea folosim expresia "timpul merge înainte" pentru a ne referi la mişcarea cronologică a timpului. Opinia biblică vede un sfârşit, un scop sau *telos* acestei treceri a timpului. Istoria are un scop care este stabilit din veşnicie de Dumnezeu însuşi. Ideea că istoria e lipsită de sens şi scop este indispensabilă doctrinei providenţei lui Dumnezeu.
în opiniile moderne ale scepticilor şi criticilor biblici se spune adesea că istoria cu care este preocupată Biblia nu este istoria obişnuită, ci o istorie specială, numită de germani *Heilsgeschicte.* Aceasta este "istoria mântuirii" sau cum i se mai spune uneori istoria *răscumpărătoare, a răscumpărării.* Având în vedere aceste categorii, mulţi au ajuns la concluzia

că legătura Bibliei cu istoria obişnuită este fie inexistentă, fie inutilă sau de prisos şi că nu contează dacă textul biblic este exact din punct de vedere istoric. Ceea ce contează spun ei, este revelaţia istoriei mântuirii.

Probabil că cel mai important critic al Noului Testament din sec. XX a fost Rudolf Bultmann. Rudolf, fondatorul şcolii Bultmaniene de Teologie a Noului Testament a introdus un nou şi radical sistem de interpretare a Bibliei, făcând să împace Biblia cu părerile moderne despre lume şi viaţă.
Convins că autorii Bibliei au scris dintr-un mod învechit şi eronat de a privi lumea şi istoria, Bultmann a căutat să stabilească o nouă teologie, pe care el a numit-o "teologia în afara timpului".
Mântuirea, pentru Bultmann, nu este nici liniară şi nici istorică, este *punctiliniară,* care se întâmplă într-un anumit moment. Aceasta înseamnă că mântuirea nu este ceva lucrat, înfăptuit în timp şi spaţiu în planul orizontal al istoriei lumii, ci mai degrabă mântuirea e verticală. Are loc într-un "moment" care e asemănător într-un fel cu "punctul" lui Descartes, adică ceva care ocupă timp însă nu are o durată definită. Se întâmplă "aşa deodată" într-un moment decisiv al credinţei.
Bultmann a dezbrăcat mântuirea de contextul său biblic şi istoric. Modul său de a privi istoria şi răscumpărarea este total străin de cel biblic şi reflectă mai mult o revizuire existenţialistă a creştinismului decât o credinţă biblică. Din punct de vedere istoric, creştinismul stă în picioare sau cade în funcţie de legătura sa cu istoria obişnuită a lumii.
Specialistul olandez în Noul Testament, Hermann Ridderbos remarca odată că, deşi e adevărat că istoria biblică este istorie *răscumpărătoare,* ea este de asemenea *istorie* răscumpărătoare.
Probabil că cel mai tenace critic al lui Bultmann a fost eruditul cercetător european Oscar Cullmann. El a scris trei cărţi în care 1-a combătut mai ales pe Bultmann. Prima dintre ele a fost intitulată *"Christus und der Zeif* sau *Cristos* şi

Timpul. în acest volum Cullmann a cercetat numeroasele cuvinte folosite în Noul Testament cu respect faţă de referirile la timp. El a examinat folosirea de către Isus a cuvântului *ceas* spunând adesea că "nu Mi-a venit încă ceasul". El a subliniat semnificaţia a două cuvinte greceşti : *chronos* şi *kairos,* care pot fi sau au fost traduse prin cuvântul *timp* sau ceas.
Cuvântul *chronos* se referă la trecerea moment cu moment a timpului. Cuprinde ceea ce noi numim " cronologie ". Cuvântul *kairos* este un pic mai exotic. Cel mai apropiat înţeles pe care i-1 pot da este *istoric.*
Se poate face distincţie între "istoric" în sensul de epocal sau ceva de importanţă istorică şi "istoric" în sensul de diacronic sau ceva ce se petrece de-a lungul timpului, ceva cu caracter istoric. Tot ceea ce se petrece în timp, are caracter istoric şi diacronic, dar nu toate evenimentele care se succed în timp sunt de importanţă istorică sau epocală. Reţinem cuvântul *"istoric"* pentru evenimentele care sunt de importanţă crucială în istorie, care par să schimbe cursul istoriei. De exemplu, semnarea Declaraţiei de Independenţă a fost nu numai un eveniment istoric din istoria americanilor, ci a fost un eveniment istoric de o importanţă covârşitoare, a fost un evenimet epocal. Astfel de evenimente epocale sau cruciale în istorie au fost şi bombardarea portului japonez Pearl Harbor şi asasinarea lui John F. Kennedy.
în Noul Testament, un eveniment *kairotic* este un eveniment de o deosebită importanţă. Este un moment în care trecutul atinge un punct culminant dând o semnificaţie la tot ceea ce urmează după acel moment. Naşterea lui Cristos a fost un astfel de eveniment, după cum a fost botezul Său, răstignirea, învierea, înălţarea şi evenimentele ce au avut loc în Ziua Cincizecimii. în Vechiul Testament, Potopul şi Exodul pot fi considerate evenimente *kairotice.*
Aceste evenimente sunt "încărcate" de semnificaţie istorică răscumpărătoare şi descoperă ceva din scopul lui Dumnezeu în istorie. Lucrarea lui Dumnezeu de răscumpărare are loc în cadrul istoriei şi prin

istorie. Un *kairos* nu e ceva de domeniul istoriei. Nu are loc într-un domeniu *noumenal* sau mitic. Are loc într-un timp real şi în locuri în care sunt implicaţi oameni adevăraţi. Aceasta

este diferenţa de bază dintre istorie şi mit. Biblia nu este o carte de mitologie. Religia iudaică este lipsită de orice element mitologic şi diferă în mod evident de celelalte religii antice în abordarea istoriei adevărate.
Grecilor nu le-a păsat dacă Atena a luat fiinţă din capul lui Zeus sau nu. Creştinilor le pasă însă dacă Isus a fost într-adevăr întruparea lui Dumnezeu în istorie, dacă El a înviat cu adevărat în spaţiu şi timp. Petru a spus-o în acest fel:
"în adevăr, v-am făcut cunoscut puterea şi venirea Domnului nostru Isus Cristos, nu întemeindu-ne pe nişte basme meşteşugit alcătuite, ci ca unii care am văzut noi înşine cu ochii noştri mărirea Lui. Căci El a primit de la Dumnezeu Tatăl cinste şi slavă, atunci când, din slava minunată s-a auzit deasupra Lui un glas care zicea: "Acesta este Fiul Meu prea iubit, în care îmi găsesc plăcerea." Şi noi înşine am auzit acest glas venind din cer, când eram cu El pe muntele cel sfânt. Şi avem cuvântul prorociei făcut şi mai tare la care bine faceţi că luaţi aminte, ca la o lumină care străluceşte într-un loc întunecos până se va crăpa de ziuă şi va răsări luceafărul de dimineaţă în inimile noastre" (2 Petru 1:16-19).
Scriitorii Noului Testament au căutat să dea socoteală de ceea ce au văzut cu ochii lor şi au auzit cu urechile lor. Ei au fost într-o opoziţie evidentă cu scriitorii gnostici care au respins cunoaşterea prin simţuri. Noul Testament nu este o carte gnostică. Este o scriere care pretinde că relatează ceea ce s-a întâmplat cu adevărat în timp şi spaţiu.
Ideea de *kairos* nu se referă numai la momentele importante din istorie, ci şi la sfârşitul sau împlinirea istoriei. Se ocupă nu numai de evenimentele care au avut loc, ci şi de cele care nu s-au petrecut încă. Vedem acest lucru în următorul episod relatat în Evanghelia după Matei:
"Când a ajuns Isus de partea cealaltă, în ţinutul Gadarenilor, L-au întâmpinat doi îndrăciţi care ieşeau din morminte. Erau aşa de

cumpliţi că nimeni nu putea trece pe drumul acela. Şi iată că au început să strige: "Ce legătură este între noi şi Tine, Isuse, Fiul lui Dumnezeu ? Ai venit să ne chinuieşti înainte de vreme ? Departe de ei era o turmă mare de porci, care păşteau. Dracii rugau pe Isus şi ziceau: "Dacă ne scoţi afară din ei, dă-ne voie să ne ducem în turma aceea de porci". "Duceţi-vă", le-a zis El. Ei au ieşit şi au intrat în porci. Şi deodată toată turma s-a repezit de pe râpă în mare şi a pierit în ape. Porcarii au fugit şi s-au dus în cetate de au povestit tot ce se petrecuse şi cele întâmplate cu îndrăciţii" (Mat. 8: 28-33).
Demonii au recunoscut în Isus pe Fiul lui Dumnezeu şi s-au plâns că El îi va chinui "înainte de vreme". Cuvântul în textul grecesc este *kairos.* E clar că demonii au ştiut că Dumnezeu a stabilit un timp anume, un moment *kairotic* în viitor, când ei vor fi obiectul mâniei divine şi vor fi chinuiţi, probabil atunci când vor fi aruncaţi în iazul de foc. Ei mai ştiau că, deşi Fiului lui Dumnezeu i-a fost dată toată puterea în cer şi pe pământ, nu îi fusese dată şi schimbarea cursului evenimentelor hotărâte deja de Dumnezeu din veşnicie.
în orice caz, Isus nu i-a trimis pe demoni în iad. Bănuiesc că El n-a făcut-o pentru că demonii au fost corecţi. însă nu era momentul, sau *kairos-ul* pentru aceasta. El a scos demonii din oameni. Era momentul pentru eliberarea şi izbăvirea oamenilor din chinurile prin care au trecut fiind în puterea demonilor. Era momentul pentru izbăvirea oamenilor, însă nu şi pentru pedeapsa finală a demonilor.
Toată istoria şi întreaga cronologie a timpului sunt în mâinile şi sub supravegherea Providenţei. Momentele specifice ale evenimentelor *kairotice* sunt bogate, nu numai prin valoarea răscumpărătoare, ci şi prin valoarea lor revelatoare. Specificul aduce mărturisirea despre general. Evenimentele răscumpărării care au avut loc în cadrul istoriei obişnuite ne dau o asigurare mai puternică a faptului că toată istoria e în mâinile Lui. Aceasta înseamnă că momentele de criză din vieţile noastre nu sunt expresii ale deşertăciunii.

Biblia e preocupată de timpul care se îndreaptă în trecerea lui spre un anumit punct. Timpul contează. Vremea începutului a trecut iar acum trăim "vremea sfârşitului". Timpul în care trăim este un timp al crizelor pentru lumea întreagă, un timp în care fiecare moment contează pentru eternitate. Este timpul când toţi oamenii de pretutindeni sunt chemaţi de Dumnezeu să se pocăiască şi să-L primească pe Cristos, după cum spunea Pavel:
"Dumnezeu nu ţine seama de vremurile de neştiinţă şi porunceşte acum.tuturor oamenilor de pretutindeni să se pocăiască; pentru că a rânduit o zi în care va judeca lumea după dreptate

prin Omul pe care L-a rânduit pentru aceasta şi despre care a dat tuturor oamenilor o dovadă netăgăduită prin faptul că L-a înviat din morţi..." (Fapte 17:30-31).

Intersectarea istoriei răscumpărătoare cu cea seculară

Istoria răscumpărătoare se desfăşoară în cadrul istoriei obişnuite şi are loc în timp şi spaţiu cu toate că are o latură transcendentă şi verticală. în istoria răscumpărătoare eternul intersectează temporalul, veşnicia intersectează timpul, infinitul se întâlneşte cu finitul. Deoarece aceste două se ating, se întâlnesc, este incorect să le privim în termenii unei discontinuităţi radicale.

Viaţa lui Cristos începe în cadrul istoriei lumii:

"în vremea aceea a ieşit o poruncă de la Cezar August să se înscrie toată lumea. înscrierea aceasta s-a făcut întâia dată pe când era dregător în Siria Quirinius. Toţi se duceau să se înscrie, fiecare în cetatea lui. Iosif s-a suit şi el din Galilea, din cetatea Nazaret, ca să se ducă în ludea, în cetatea lui David, numită Betleem - pentru că era din casa şi seminţia lui David - să se înscrie împreună cu Măria, logodnica lui, care era însărcinată, Pe când erau ei acolo, s-a împlinit vremea când trebuia să nască Măria. Şi a născut pe Fiul ei cel întâi născut, L-a înfăşat în scutece şi L-a culcat într-o iesle, pentru că în casa de poposire nu era loc pentru ei" (Luca 2:1-7).

Isus s-a născut când cuceririle romane şi cultura lor ajunseseră la apogeu. împăratul Augustus Cezar era pe tronul Romei iar tânărul şi talentatul Octavian a dus guvernul roman pe culmi nebănuite. Imperiul roman introdusese un sistem de comunicare făcut să faciliteze mişcarea armatelor sale; acest

sistem de drumuri care făceau legătura cu toate colţurile imperiului a fost invidiat de întreaga lume. Pe lângă toate acestea, romanii au dezvoltat şi un sistem poştal foarte eficient.

E imposibil să te gândeşti la creşterea rapidă a bisericii creştine primare fără a lua în considerare aceste avantaje culturale. Evanghelia a fost dusă în lume pe drumurile Romei şi transmisă cu ajutorul sistemului poştal roman. Cea mai mare parte a Noului Testament sunt scrisori sau epistole care au fost scrise şi au circulat prin acest sistem.

Din când în când, guvernul roman făcea un recensământ având ca scop taxele. Băştinaşilor li se cerea să se înscrie în locul în care s-au născut, cerinţă care reclama uneori mult efort din cauza călătoriilor lungi. în timpul unui astfel de recensământ S-a născut Isus, împlinind ceea ce profeţise proorocul Mica cu câteva secole mai înainte, cu privire la locul geografic al naşterii lui Mesia:

"Şi tu, Betleeme Efrata, măcar că eşti prea mic între cetăţile de căpetenie a lui Iuda, totuşi din tine îmi va ieşi Cel ce va stăpâni peste Israel, şi a cărui obârşie se suie până în vremuri străvechi, până în zilele veşniciei" (Mica 5:2).

Micuţul orăşel Betleem a fost ales de Dumnezeu să fie locul de naştere a lui Mesia. însă Iosif şi logodnica lui, Măria, locuiau în Nazaret. Noul Testament nu consideră naşterea lui Isus în Betleem ca fiind un accident întâmplător al istoriei. N-a fost la întâmplare că porunca lui Augustus Cezar i-a forţat pe Iosif şi Măria să călătorească până în acest orăşel. în spatele puterii politice a lui Cezar era providenţa lui Dumnezeu. Complet necunoscută chiar lui Cezar, porunca sa n-a fost decât o unealtă în mâna lui Dumnezeu pentru a asigura împlinirea profeţiei Vechiului Testament şi deci a Cuvântului Său.

Scriptura declară că Isus S-a născut "laîmplinirea vremii". Cuvântul din greacă pentru "împlinire" este *pleroma. Pleroma* se referă la o plenitudine care atinge punctul maxim. Plinătatea semnificată de *pleroma* este ca şi atunci când pui un pahar cu

apă sub un robinet, deschizi robinetul şi laşi apa să curgă. Paharul se umple şi începe să dea peste.

"împlinirea vremii" înseamnă că istoria a fost gata pentru naşterea lui Cristos. Tot ce-a fost *cronos* şi *kairos* până atunci s-a concentrat în acel moment. Isus s-a născut exact în momentul şi în locul hotărâte de Dumnezeu de la întemeierea lumii. Luca scrie despre acest moment astfel: "Pe când erau ei acolo, s-a împlinit vremea când trebuia să nască Măria". însă nu se împliniseră doar cele nouă luni de sarcină a Măriei, ci anii, secolele şi mileniile care fuseseră

pregătite pentru acel moment.
Referirea lui Luca la Cezar Augustus şi la Quirinius, guvernator al Siriei plasează întruparea lui Dumnezeu în contextul istoriei seculare. Providenţa a determinat întâlnirea cauzelor primare şi celor secundare, a istoriei seculare cu cea răscumpărătoare.
Dar nu numai naşterea Domnului Isus a fost plasată în contextul istoriei seculare; şi moartea Sa a avut loc la împlinirea vremii. Crezul Apostolilor nu face referire la Augustus însă îl menţionează pe Pontius Pilat, procurator al Ierusalimului. Cuvintele "a suferit sub Pontius Pilat" sunt rostite de mulţi oameni în fiecare săptămână. Istoricii şi teologii au suspectat faptul că Pilat este menţionat deoarece el a avut un rol mic în istoria răscumpărătoare. El a fost acela care a rostit sentinţa de a fi dat la moarte Isus. El a fost conducătorul dintre Neamuri care L-a condamnat pe Mesia, împlinind profeţia conform căreia Mesia "va fi dat în mâinile Neamurilor". Pilat a fost mai mult decât un simplu magistrat. El a fost hotărât de Dumnezeu în Providenţa Sa să-L judece pe Cristos. Noul Testament insistă asupra faptului că nimeni nu-i putea *lua* viaţa lui Cristos; Isus venise să-Şi de-a viaţa de bună voie pentru oile Sale. în lumina acestui adevăr, Isus a avut un schimb de cuvinte interesant cu Pilat, privitor la autoritatea lui:
"Pilat i-a zis: "Mie nu-mi vorbeşti ? Nu ştii că ara putere să Te răstignesc şi am putere să-Ţi dau drumul!" "N-ai avea nici o putere

asupra Mea", i-a răspuns Isus, "dacă nu ţi-ar fi fost dată de sus. De aceea, cine Mă dă în mâinile tale are un mai mare păcat".(Ioan 19:10-11).
Isus a pus sub semnul întrebării puterea pe care Pilat pretindea că o are asupra Lui. Isus a zis: *"n-ai avea nici o putere ...dacă...*"
Cuvântul *dacă* subliniază o condiţie necesară care trebuie să fie îndeplinită înainte ca ceva să se întâmple. Puterea sau autoritatea lui Pilat erau dependente de o condiţie: ca acea putere sau autoritate să-i fi fost date de Dumnezeu.
în timpul interogatoriului lui Isus, conversaţia dintre El şi Pilat a avut un înţeles cu mult mai profund decât şi-a putut imagina Pilat:
"Pilat a intrat iarăşi în odaia de judecată, a chemat pe Isus şi I-a zis: "Eşti Tu împăratul iudeilor?" Isus i-a răspuns: "De la tine însuţi zici lucrul acesta sau ţi l-au spus alţii despre Mine !" Pilat a răspuns: "Eu nu sunt iudeu ! Neamul tău şi preoţii cei mai de seamă Te-au dat în mâna mea: ce ai făcut? " "împărăţia Mea nu este din lumea aceasta" a răspuns Isus. "Dacă ar fi împărăţia Mea din lumea aceasta, slujitorii Mei s-ar fi luptat ca să nu fiu dat în mâinile iudeilor; dar acum, împărăţia Mea nu este de aici". "Atunci un împărat tot eşti!" I-a zis Pilat. "Da" a răspuns Isus. "Eu sunt împărat. Eu pentru aceasta M-am născut şi am venit în lume, ca să mărturisesc despre adevăr. Oricine este din adevăr ascultă glasul Meu". Pilat I-a zis: "Ce este adevărul?" După ce a spus aceste vorbe a ieşit afară la iudei şi le-a zis: "Eu nu găsesc nici o vină în El" (Ioan 18:33-38).
Isus era împărat însă nu în sensul în care se gândea Pilat. După acest schimb de cuvinte, a urmat declaraţia lui Pilat către mulţime: "Eu nu găsesc nici o vină în El" care a constituit judecata lui oficială. însă. a fost mai mult decât atât. într-un sens mai adânc şi mai larg, Pilat rostea judecata lui Dumnezeu. Nu era nici o vină în acel om, nici din punct de vedere al legilor romane şi nici din cel al legii divine. Acest om care stătea în faţa lui Pilat era fără păcat, Mielul fără cusur care era pregătit

pentru junghiere.
Pilat a mat făcut o declaraţie privitoare la Cristos, care la prima vedere pare a fi nevinovată:
"Atunci Pilat a luat pe Isus şi a pus să-L bată. Ostaşii au împletit o cunună de spini, I-au pus-o pe cap şi L-au îmbrăcat cu o haină de purpură. Apoi s-au apropiat de El şi ziceau : "Plecăciune, împăratul Iudeilor! "Şi-i dădeau palme. Pilat a ieşit afară şi a zis iudeilor: "Iată că vi-L aduc afară, ca să ştiţi că nu găsesc nici o vină în El". Isus a ieşit deci afară, purtând cununa de spini şi haina de purpură. "Iată omul!" le-a zis Pilat" (Ioan 19:1-5).
Cuvintele lui Pilat au însemnat pur şi simplu: "Priviţi omul". însă teologii antichităţii au văzut în aceste cuvinte un alt exemplu de afirmaţie neintenţionată cu dublu înţeles provocată de Providenţă. Când Isus a fost pus ca o priveliştе înaintea lumii, El n-a fost prezentat ca şi Dumnezeu ci ca "omul".
într-adevăr, acesta nu era doar *un om* stând acolo. Era *Omul.* Acesta era întruchiparea unei noi umanităţi, al doilea Adam, Omul care a împlinit întru-totul scopul unei fiinţe create, de a reflecta caracterul lui Dumnezeu, fiind purtător al chipului Său divin. După cum afirma autorul cărţii Evrei:
"După ce a vorbit în vechime părinţilor noştri prin prooroci, în multe rânduri şi în multe chipuri,

Dumnezeu la sfârşitul acestor zile, ne-a vorbit prin Fiul, pe care L-a pus moştenitor al tuturor lucrurilor şi prin care a făcut şi veacurile. El, care este oglindirea slavei Lui şi întipărirea Fiinţei lui şi care ţine toate lucrurile cu Cuvântul puterii Lui, a făcut curăţirea păcatelor şi a şezut la dreapta Măririi în locurile prea înalte" (Evr. 1:1-3).

Observaţi că Isus este prezentat ca fiind "oglindirea" slavei lui Dumnezeu şi "întipărirea Fiinţei Lui". Acesta era El, nu numai ca şi Dumnezeu, ci ca şi om. Chemarea lui Pilat de a privi omul este un sfat care trece dincolo de intenţia lui batjocoritoare.

Prin naşterea, viaţa şi moartea Lui, Isus poartă în El scopul lui Dumnezeu de a răscumpăra oamenii, totul pe fundalul

istoriei umane. Toată istoria nu face decât să încadreze această Persoană care a venit la împlinirea vremii şi a cărui venire dă sens tuturor vremilor.

Vremea destinata Esterei

Un alt exemplu de intersectare a istoriei răscumpărării cu istoria seculară se poate vedea în povestea Esterei. Cartea Estera este plină de prezenţa lui Dumnezeu deoarece reflectă un capitol din istoria nevăzută a Providenţei:

"Era pe vremea lui Ahaşveroş, al acelui Ahaşveroş care domnea de la ludea până în Etiopia peste o sută douăzeci şi şapte de ţinuturi. împăratul Ahaşveroş şedea atunci pe scaunul lui împărătesc la Susa în capitală. în al treilea an al domniei lui a dat un ospăţ tuturor domnitorilor şi slujitorilor săi. Căpeteniile oştirii Perşilor şi Mezilor, mai marii şi capii ţinuturilor s-au strâns înaintea Lui. El le-a arătat bogăţia strălucită a împărăţiei lui şi slava minunată a mărimii Iui, în multe zile, timp de o sută optzeci de zile. După ce au trecut aceste zile, împăratul a dat întregului popor care se afla în capitala Susa, de la cel mai mare până la cel mai mic, un ospăţ care a ţinut şapte zile, în curtea grădinii casei împărăteşti" (Estera 1:1-5).

Cu ocazia acestui ospăţ, împăratul şi-a chemat împărăteasa Vasti pentru a o arăta domnitorilor şi celor prezenţi. Era clar că era un act de mândrie din partea lui. însă Vasti a refuzat să vină, sfidând porunca împăratului şi provocându-i astfel mânia. Eul împăratului fusese ofensat iar autoritatea sa provocată, împăratul a cerut sfatul înţelepţilor săi pentru a hotărî cum trebuia să se poarte cu împărăteasa sa. Răspunsul lor reflectă nesiguranţa oamenilor adunaţi acolo:

"Memucan a răspuns înaintea împăratului şi domnitorilor: "Nu numai faţă de împărat s-a purtat rău împărăteasa Vasti, ci şi faţă de toţi domnitorii şi de toate popoarele cari sunt în ţinuturile împăratului Ahaşveroş. Căci fapta împărătesei va ajunge la cunoştinţa tuturor femeilor şi le va face să-şi nesocotească bărbaţii. Ele vor zice: "împăratul Ahaşveroş a poruncit să i se aducă înainte

împărăteasa Vasti şi ea nu s-a dus". Şi din ziua aceasta crăiesele Persiei şi Mediei, cari vor afla de fapta împărătesei, vor vorbi tot aşa tuturor căpeteniilor împăratului: de aici va veni mult dispreţ şi mânie. Dacă împăratul găseşte cu cale, să se dea poruncă din partea lui şi să se scrie în legile Perşilor şi Mezilor, cu arătarea că nu trebuie să se calce o poruncă împărătească, după care Vasti să nu se mai arate înaintea împăratului Ahaşveroş. Iar împăratul să dea vrednicia de împărăteasă alteia mai bună decât ea" (Estera 1:16-19).

Ceea ce a urmat a fost o încercare de a găsi o împărăteasă potrivită în locul lui Vasti. S-a dat un adevărat spectacol de etalare a frumuseţii în toată împărăţia, căutând să se găsească o fecioară destul de frumoasă pentru a fi pe placul împăratului.

în împărăţie locuia şi Mardoheu, un evreu din cei duşi în robia babiloniană. Fiica unchiului său rămăsese orfană în urma morţii părinţilor ei, iar Mardoheu a luat-o şi i-a purtat de precum propriei sale fiice. Numele fetei era Estera. în urma alegerii ea a devenit noua împărăteasă. Mardoheu a învăţat-o să nu-şi dezvăluie identitatea etnică pentru a nu se descoperi că o evreică ajunsese la rangul de împărăteasă a perşilor.

S-a întâmplat ca împăratul să ridice în funcţie un om numit Haman. Toţi slujitorii împăratului i se închinau. însă Mardoheu, din cauza convingerilor lui iudaice a refuzat să i se închine. în dorinţa lui de răzbunare, Haman a căutat să-1 pedepsească nu numai pe Mardoheu, ci pe toţi evreii din împărăţie. Haman i-a propus lui Ahaşveroş să dea poruncă să fie omorâţi toţi evreii din imperiu iar Haman însuşi a oferit ca recompensă zece mii de talanţi de argint acelora care vor duce la îndeplinire porunca împăratului. Acesta era o încercare de genocid, o ameninţare cu un masacru al evreilor.

O poruncă împărătească nu putea fi anulată, era irevocabilă. Când au auzit evreii despre ea au fost cuprinşi de o mare frică şi jale. Ei considerau că se aflau într-o situaţie fără speranţă. Mardoheu şi-a sfâşiat hainele, s-a îmbrăcat cu un sac şi s-a presărat cu cenuşă. Apoi, disperat

a trimis un mesaj Esterei, apelând la ea să mijlocească pentru poporul ei.

Primul său răspuns nu a sunat prea grozav:
"Toţi slujitorii împăratului şi poporul din ţinuturile împăratului ştiu că este o lege care pedepseşte cu moartea pe oricine, fie bărbat fie femeie, care intră la împărat, în curtea dinlăuntru, fără să fie chemat. Numai acela scapă cu viaţă, căruia îi întinde împăratul toiagul lui împărătesc de aur. Şi eu n-am fost chemată la împărat de treizeci de zile" (Estera 4:11).
Când Mardoheu a primit răspunsul acesta a fost supărat. Replica lui a fost aspră, amintindu-i de gravitatea situaţiei şi de rolul ei în istorie:
"Mardoheu a trimis următorul răspuns Esterei: "Să nu-ţi închipui că numai tu vei scăpa dintre toţi iudeii, pentru că eşti în casa împăratului. Căci dacă vei tăcea acum, ajutorul şi izbăvirea vor veni din altă parte pentru iudei şi tu şi casa tatălui tău veţi peri. Cine ştie dacă nu pentru o vreme ca aceasta ai ajuns la împărăţie?" (Estera 4:13-14).
Cuvintele lui Mardoheu cuprind o referire la providenţa lui Dumnezeu. El a avertizat-o că ea nu va scăpa de la masacru, punând apoi o întrebare esenţială: "Cine ştie dacă nu pentru o vreme ca aceasta ai ajuns la împărăţie ?" Cuvintele "pentru o vreme ca aceasta" îţi dau sentimentul providenţei. Acesta era un timp de criză, un moment *kairotic* în istoria lui Israel. Era un timp care necesita intervenţia divină, iar Dumnezeu trebuia să folosească un om pentru a aduce eliberare poporului Său. Era momentul destinat Esterei, vremea pentru care ea se născuse.
Al doilea răspuns al Esterei a fost cu totul diferit de primul. Ea a luat în serios chemarea ei şi a spus:
"Du-te, strânge pe toţuudeii care se află în Susa şi postiţi pentru mine, fără să mâncaţi nici să beţi, trei zile, nici noaptea, nici ziua. Şi eu voi posti odată cu slujnicele-mele; apoi voi intra la împărat, în ciuda legii; şi dacă va fi să pier, voi pieri" (Estera 4:16).
Spunând aceste cuvinte, Estera s-a aruncat în mâinile Providenţei. Ea a înţeles legea mezilor şi perşilor. Ea cunoştea

soarta împărăteselor care ca şi Vasti au îndrăznit să-1 înfrunte pe împărat. însă ea era hotărâtă să acţioneze în numele poporului ei, sperând imposibilul:
"A treia zi, Estera s-a îmbrăcat cu hainele împărăteşti şi a venit în curtea dinlăuntru a casei împăratului, înaintea casei împăratului, împăratul şedea pe scaunul lui împărătesc, în casa împărătească, în faţa uşii casei. Când a văzut împăratul pe împărăteasa Estera în picioare, în curte, ea a căpătat trecere înaintea lui. Şi împăratul a întins Esterei toiagul împărătesc, pe care-1 ţinea în mână. Estera s-a apropiat şi a atins vârful toiagului. împăratul i-a zis: "Ce ai tu, împărăteasă Estera şi ce ceri ? Chiar dacă ai cere jumătate din împărăţie îţi voi da" (Estera 5:1-3).
împărăteasa a intrat în curtea dinlăuntrul palatului, în ciuda faptului că nu fusese chemată. Ea a făcut aceasta cu riscul de a provoca mânia împăratului. Estera a aşteptat răspunsul lui. Când împăratul i-a întins toiagul, audienţa i-a fost aprobată, împărăteasa i-a cerut apoi împăratului să vină la ospăţul pregătit de ea pentru el şi Haman. între timp, Haman pregătise o spânzurătoare pentru Mardoheu. în timpul ospăţului Ahaşveroş a întrebat-o pe Estera ce vrea să ceară, fiind dispus să-i dea şi jumătate din împărăţie:
"împărăteasa Estera a răspuns: "Dacă am căpătat trecere înaintea ta, împărate şi dacă găseşte cu cale împăratul, dă-mi viaţa : iată cererea mea; şi scapă pe poporul meu: iată dorinţa mea! Căci ei şi poporul meu suntem vânduţi să fim nimiciţi, junghiaţi şi prăpădiţi. Măcar dacă am fi vânduţi să fim robi şi roabe, aş tăcea, dar vrăjmaşul n-ar putea să înlocuiască pierderea făcută împăratului". împăratul Ahaşveroş a luat cuvântul şi a zis împărătesei Estera: "Cine şi unde este acela care are de gând să facă aşa ?" Estera a răspuns: "Apăsătorul, vrăjmaşul este Haman, răul acesta." Haman a rămas îngrozit în faţa împăratului şi a împărătesei" (Estera 7:3-6).
Când Estera a explicat împăratului planurile ticăloase ale lui Haman, legea mezilor şi perşilor a fost abrogată. Porunca împotriva evreilor a fost anulată, iar Haman a fost spânzurat

de spânzurătoarea pe care el i-o pregătise lui Mardoheu. Estera făcuse ceea ce era chemată să facă. Istoria răscumpărătoare a pătruns în istoria perşilor, iar salvarea iudeilor a avut loc la intersectarea dintre divin si uman.

Providenţa si biserica

Am fost invitat ca şi pastor într-o biserică de 150 de membrii. Când am păşit la amvon am menţionat faptul că eram .atât de emoţionat că trebuia să predic în prezenţa a milioane de oameni. Toţi s-au uitat la mine nedumeriţi. Am explicat acest lucru spunând că, atunci când ne adunăm ca şi popor al lui Dumnezeu, închinarea noastră are loc în prezenţa oştirii cerului, a tuturor îngerilor şi arhanghelilor. Nu numai atât, dar noi eram împreună cu întreaga adunare a sfinţilor. Şi pe lângă aceasta, în timp ce noi eram adunaţi în acel loc specific pentru închinare, în acelaşi timp milioane de alţi creştini erau adunaţi la închinare în toată lumea.
Când copiii lui Dumnezeu se adună pentru închinare există o intersectare între timp şi veşnicie, între cer şi pământ. Acest adevăr este menţionat pe paginile sfintei Scripturi. Iată descrierea pe care o face autorul cărţii Evrei:
"Ci v-aţi apropiat de muntele Sionului, de cetatea Dumnezeului celui viu, Ierusalimul ceresc, de zecile de mii, de adunarea în sărbătoare a îngerilor, de Biserica celor întâi născuţi, care sunt scrişi în ceruri, de Dumnezeu, Judecătorul tuturor, de duhurile celor neprihăniţi, făcuţi desăvârşiţi de Isus, Mijlocitorul legământului celui nou şi de sângele stropirii, care vorbeşte mai bine decât sângele lui Abel" (Evr. 12:22-24).
Cartea Evrei a fost scrisă în anul 70, când Templul a fost distrus şi practicile cultice ale lui Israel au încetat. Ritualurile sistemului sacrificial ale Vechiului Testament a atins culmea în lucrarea preoţească a lucrării lui Cristos. A fost stabilită o nouă ordine, a fost ratificat un nou legământ. Tot sistemul vechi testamental nu a fost decât o umbră a lucrurilor viitoare. Odatg. cu răstignirea Domnului Cristos, perdeaua dinlăuntrul Templului

s-a rupt. Cele vechi s-au dus, fiind înlocuite de cele noi.
Limbajul şi figura de stil nou testamentale cu privire la faptul că vechiul sistem era o "umbră" a lucrurilor viitoare este o reminiscenţă a limbajului lui Platon. Aceasta nu înseamnă că Noul Testament este o copie a limbajului lui Platon. Departe de mine să spun aceasta ! Totuşi se poate face o paralelă cu anumite aspecte ale gândirii lui Platon. în cartea lui, "Teoria Ideilor" domeniul realităţii fundamentale a fost imaginat în termenii domeniului ideal al realităţii eterne. Domeniul fizic al pământului a fost conceput ca şi domeniu al *receptorilor*. Platon a definit un receptor ca fiind o copie imperfectă a idealului etern. Pentru Platon toate lucrurile fizice erau umbre ale realului. Ceea ce Platon nu s-a gândit a fost prezenţa idealului în lumea fizică. El nu putea concepe întruparea lui Dumnezeu în istorie.
Referirile biblice nu sunt platonice, însă Biblia vorbeşte despre umbre. Aceste umbre au un rol vital în istoria răscumpărării. Ele servesc ca şi precursori sau indicatoare pentru realitatea care trebuia să vină în istorie. Realitatea aceasta era în Cristos. Platon n-a putut niciodată să scape de tensiunea dualismului care separa cerul de pământ.
în Cristos noi avem scara care atinge, uneşte veşnicul cu temporalul. în lucrarea sa preoţească El umple golul dintre cer şi pământ; lucrarea Lui este desăvârşită pe pământ însă deschide o cale poporului Său spre domeniul ceresc. Pa vel vorbeşte despre acest lucru în epistola sa către Efeseni:
"Binecuvântat să fie Dumnezeu, Tatăl Domnului nostru Isus Cristos, care ne-a binecuvântat cu tot felul de binecuvântări duhovniceşti, în locurile cereşti, în Cristos. în El, Dumnezeu ne-a ales înainte de întemeierea lumii, ca să fim sfinţi şi fără prihană înaintea Lui, după ce în dragostea Lui, ne-a rânduit mai dinainte să fim înfiaţi prin Isus Cristos, după buna plăcere a voiei Sale, spre lauda slavei harului Său, pe care ni 1-a dat în Prea Iubitul Lui. în El avem răscumpărarea, prin sângele Lui, iertarea păcatelor, după bogăţiile harului Său, pe care 1-a răspândit din belşug peste noi, prin orice fel de înţelepciune şi de pricepere;
căci a binevoit să ne descopere taina voiei Sale, după planul pe care-L alcătuise în Sine însuşi, ca să-1 ducă la îndeplinire la împlinirea vremilor, spre a-Şi uni iarăşi într-unui în Cristos, toate lucrurile: cele din ceruri şi cele de pe pământ" (Efes.1:3-10).
Aceste cuvinte sunt într-un fel tainice pentru noi. Ele subliniază lucrarea terminată de Cristos prin care, după ce a făcut răscumpărarea poporului Său, El a intrat în templul ceresc dând intrare liberă în cer pentru poporul Lui. Există un aspect mistic în unirea noastră cu Cristos. Biserica este Trupul Său mistic; când ne adunăm pentru închinare El este în mijlocul nostru şi

noi suntem prezenţi la rândul nostru în locurile cereşti împreună cu El. închinarea pentru poporul lui Dumnezeu înseamnă aici a gusta din cer. în adunarea noastră pământească noi sărbătorim intersectarea istoriei obişnuite cu cea răscumpărătoare. Această intersectare este invizibilă pentru noi însă e reală.

Biserica invizibila

în istoria teologiei se face diferenţa între *biserica vizibilă* şi *biserica invizibilă.* Această diferenţă care a avut o mare importanţă pentru Augustin este importantă din mai multe motive. în primul rând atrage atenţia asupra faptului că biserica vizibilă de pe pământ are şi oameni care nu sunt dintre cei aleşi. B iserica pământească are în interiorul ei neghină, pe lângă grâu. Este ceea ce Augustin numea "trup amestecat" de credincioşi şi necredincioşi. Nu orice persoană care profesează credinţa, are credinţa pe care o profesează. Isus ne avertizează cu privire la cei care îl cinstesc de pe buze însă cu inima sunt departe de El. Domnul Isus ne previne că în ziua judecăţii oamenii vor striga: "Doamne, Doamne" însă El le va răspunde cu înspăimântătoarele cuvinte:" Plecaţi de la Mine... niciodată nu v-am cunoscut".

Biserica invizibilă este numită în felul acesta pentru că nu poate fi văzută de ochii noştrii. Numai Dumnezeu cunoaşte

inimile oamenilor. Noi ne uităm la exterior în timp ce Dumnezeu cercetează inima.

Biserica nu este invizibilă şi pentru Dumnezeu. Pentru Augustin această diferenţă nu a însemnat separarea grupurilor sau oamenilor. El susţinea că biserica invizibilă există înlăuntrul bisericii vizibile. La fel şi Calvin susţinea că era sarcina oamenilor lui Dumnezeu, a adevăraţilor credincioşi să facă din biserica invizibilă o biserică vizibilă prin închinarea şi slujba lor.

Există însă şi un alt sens al bisericii invizibile. Este adunarea celor care sunt deja în cer. Aceasta este biserica care locuieşte în oraşul Dumnezeului celui viu, Ierusalimul ceresc. Această biserică include nenumăraţi îngeri, biserica întâilor născuţi care sunt înregistraţi în ceruri. Este biserica care cuprinde duhurile oamenilor neprihăniţi care au fost desăvârşiţi.

în lumina nenumăratelor referinţe la dimensiunea acestei biserici cereşti, este ciudat că noi nu ne gândim la acest lucru. Se pare că gândim ca şi femeia de la fântâna lui Iacov:

"Doamne", I-a zis femeia, "văd că eşti prooroc. Părinţii noştri s-au închinat pe muntele acesta; şi voi ziceţi că în Ierusalim este locul unde trebuie să se închine oamenii". "Femeie", i-a zis Isus, "crede-Mă că vine ceasul când nu vă veţi închina Tatălui nici pe muntele acesta, nici în Ierusalim. Voi vă închinaţi la ce nu cunoaşteţi; noi ne închinăm la ce cunoaştem, căci mântuirea vine de la Iudei. Dar vine ceasul, şi acum a şi venit, când închinătorii adevăraţi se vor închina Tatălui în duh şi în adevăr; fiindcă astfel de închinători doreşte şi Tatăl. Dumnezeu este Duh; şi cine se închină Lui, trebuie să I se închine în duh şi în adevăr" (Ioan 4:19-24).

Femeia din Sihar era convinsă că închinarea la Dumnezeu ţinea de un loc specific. Disputa între iudei şi samariteni consta în rezolvarea întrebării: *unde* era potrivit să I se închine lui Dumnezeu, în Ierusalim sau pe muntele Gherizim. Aceasta nu înseamnă că evreii nu credeau în omniprezenţa lui Dumnezeu. Era o problemă de "unde ?" trebuia să se adune biserica pentru

închinare şi de "unde" era Dumnezeu. întrebarea era unde se putea Dumnezeu *întâlni* cu poporul Său.

Răspunsul lui Isus la întrebarea femeii a fost mai profund decât pare la prima vedere. Că Dumnezeu era Duh nu era nimic nou. Isus Şi-a concentrat mai mult răspunsul asupra lui "cum" să ne închinăm. Deoarece Dumnezeu e Duh este corect să ne închinăm Lui "în Duh". Adevărata închinare este "închinarea spirituală".Aceasta trebuie să fie făcută şi "în adevăr", închinarea poporului lui Dumnezeu era pe punctul de a suferi o dramatică schimbare. Isus a spus că se apropia ceasul şi într-adevăr sosise, care să aducă un nou mod de închinare. Repet, aceasta nu însemna că în Vechiul Testament închinarea nu era spirituală sau potrivită cu adevărul.

Odată cu întruparea lui Cristos, Marele Preot era pe pământ. Ce era vechi trecea. Perdeaua dinlăuntrul Templului trebuia foarte curând să se rupă, iar Templul însuşi să fie distrus. Mesia era gata de a intra în Sfânta Sfintelor şi de a deschide uşile pentru adunarea sfinţilor.
Dumnezeu Se îngrijeşte de Biserica Lui printr-o providenţă specială. De la strigătul sângelui lui Abel, de-a lungul Exodului şi a exilului, El Şi-a păstrat rămăşiţa prin grija Sa providenţială. Biserica noului legământ trebuia aşezată pe o nouă temelie, temelia apostolilor, care se ridica nu împotrivă, ci alături de temelia profeţilor Vechiului Testament. El nu a distrus ce era vechi, ci a construit deasupra. Era un nou loc al grijii providenţiale:
"Dar voi", le-a zis El, "cine ziceţi că sunt?" Simon Petru, drept răspuns, I-a zis: "Tu eşti Cristosul, Fiul Dumnezeului celui viu!" Isus a luat din nou cuvântul şi i-a zis: "Ferice de tine, Simone, fiul lui Iona; fiindcă nu carnea şi sângele ţi-a descoperit lucrul acesta, ci Tatăl Meu care este în ceruri. Şi eu îţi spun: tu eşti Petru, şi pe această piatră voi zidi Biserica Mea şi porţile Locuinţei morţilor nu o vor birui. îţi voi da cheile împărăţiei cerurilor şi orice vei lega pe pământ va fi legat în ceruri şi orice vei dezlega pe pământ, va fi dezlegat în ceruri" (Mat.16:15-19).

Isus 1-a numit pe Simon, *Petros* sau "piatra" spunând că pe această piatră îşi va zidi biserica. Tendinţa în istoria bisericii este ca Biserica Romano-Catolică să înţeleagă mai mult decât trebuie iar Protestanţii să înţeleagă prea puţin. Isus nu a pus bazele unei papalităţi aici, ci doar a subliniat temelia apostolică pe care dorea să-Şi clădească biserica.
Isus a mai spus că porţile locuinţei morţii nu o vor birui. Ce înseamnă acest lucru? Această afirmaţie nu este uşor de interpretat deoarece poate avea mai multe înţelesuri. în primul rând, porţile înseamnă intrarea într-o fortăreaţă. în antichitate, oraşele mari erau înconjurate de ziduri înalte şi porţi puternice. în acest sens deci, porţile erau structuri de *apărare.* A spune deci, că porţile locuinţei morţii nu vor birui biserica ar putea însemna că biserica e chemată să fie o forţă *ofensivă* invadând lumea cu puterea evangheliei, care nu poate fi biruită de întăriturile iadului.
O altă posibilitate, care e mai puţin probabilă este că porţile locuinţei morţii s-ar putea referi la sursa de unde pornesc forţele satanice, care atacă cu agresivitate biserica. în acest caz, forţele iadului sunt în ofensivă iar biserica se apără împotriva lor. în cazul acestei interpretări avem promisiunea lui Cristos care ne asigură că biserica nu va fi înfrântă de cel rău.
Nu sunt sigur la care din aceste posibilităţi s-a gândit Isus când i-a spus aceasta lui Petru. Un lucru e clar însă: ambele interpretări reflectă un punct de vedere corect cu privire la promisiunile lui Dumnezeu faţă de biserica Sa. Bineînţeles că Noul Testament e categoric în privinţa faptului că puterea ofensivă a evangheliei e mai mare decât întăriturile diavolului. Este la fel de adevărat că Dumnezeu îşi protejează biserica în aşa fel încât să nu poată fi înfrântă pe pământ. Persoanele pot muri, denominaţiile pot fi desfiinţate, însă biserica nevăzută este de necucerit şi întotdeauna va avea o mărturie pe pământ.
Din cauza providenţei lui Dumnezeu, nici un creştin nu poate să-şi permită vreodată să fie, sau să se justifice în a fi pesimist faţă de viitorul bisericii. Biserica poate trece prin

perioade mai întunecoase, când lumina sa pare să se stingă iar flacăra ei să se răcească, însă Domnul bisericii are în aşa fel grijă de trupul Său încât nu va pieri.
Biserica de pe pământ are pete şi zbârcituri, însă aceste defecte sunt eliminate atunci când Cristos îşi împodobeşte mireasa pentru ospăţul nunţii împreună cu El. Biserica nu este singurul loc în care providenţa lui Dumnezeu e la lucru, însă este locul în care sunt concentrate în modul cel mai desăvârşit toate mijloacele harului. După cum Dumnezeu a călăuzit corabia lui Noe în mijlocul potopului, tot astfel mâna Sa nevăzută rămâne la cârma bisericii.

Numai lui Dumnezeu i se cuvine

slava

în piesa lui Shakespeare, Henry al V-lea, se sărbătoreşte bătălia din ziua Sfântului Crispin. Când englezii, fiind deosebit de numeroşi au învins, regele a poruncit ca nici un soldat să nu se laude cu victoria pentru că meritele aparţineau numai lui Dumnezeu. Henry a poruncit trupelor sale să dea toată lauda providenţei lui Dumnezeu.
O astfel de acţiune îşi are fundamentul în Scriptură. Dumnezeu nu împarte slava cu nimeni. Slava nu este a noastră, ci a lui Dumnezeu.
Ne amintim că, atunci când Dumne.zeu 1-a judecat pe David, după episodul cu Batşeba, El i-a reamintit lui David prin profetul Natan că el a prosperat datorită lui Dumnezeu. Vedem acest lucru în uimitoarea biruinţă a lui David împotriva lui Goliat:
"Atunci a ieşit un om din tabăra filistenilor şi a înaintat între cele două oştiri. El se numea Goliat, era din Gat şi avea o înălţime de şase coţi şi o palmă. Pe cap avea un coif de aramă şi purta nişte zale de solzi în greutate de cinci mii de sicii de aramă. Avea nişte tureci de aramă peste fluierele picioarelor şi o pavăză de aramă între umeri. Coada suliţei lui era ca un sul de ţesut şi fierul suliţei cântărea şase sute de sicii de fier. Cel ce-i purta scutul mergea înaintea lui. Filisteanul s-a oprit şi, vorbind oştilor lui Israel aşezate în şiruri de bătaie, le-a strigat: "Pentru ce ieşiţi să vă aşezaţi în şiruri de bătaie? Nu sunt eu filistean şi nu sunteţi voi slujitorii lui Saul? Alegeţi un om să se pogoare împotriva mea! Dacă va putea să se bată cu mine şi să mă omoare, noi vom fi robii voştri; dar dacă-1 voi birui şi-1 voi omorî eu, voi ne veţi fi robi şi ne veţi sluji" (1 Sam.l7:4-9).

Această provocare i-a îngrozit pe soldaţii lui Saul. Nimeni nu a ieşit în faţă să lupte împotriva lui Goliat, deşi el şi-a repetat provocarea în fiecare dimineaţă şi seară, timp de 40 de zile. Când David a vizitat tabăra oştirii lui Saul pentru a duce provizii de hrană fraţilor săi, el a rămas consternat în faţa laşităţii israeliţilor. El a spus:
"Ce se va face aceluia care va omorî pe filisteanul acesta şi va lua ocara deasupra lui Israel? Cine este filisteanul acesta, ca să ocărască oştirea Dumnezeului celui viu?" (1 Sam.17:26).
Soldaţii i-au spus lui David că Saul promisese mare bogăţie, pe fiica sa de nevastă celui ce-1 va ucide pe Goliat şi scutirea casei tatălui său de la taxe. David a privit totul ca fiind pentru o cauză sfântă şi şi-a oferit serviciile regelui:
"David a zis lui Saul: "Nimeni să nu-şi piardă nădejdea din pricina filisteanului acestuia! Robul tău va merge să se bată cu el". Saul a zis lui David: "Nu poţi să te duci şi să te baţi cu filisteanul acesta, căci tu eşti un copil şi el este un om războinic din tinereţea lui". David a zis lui Saul: "Robul tău păştea oile tatălui său. Şi când un leu sau un urs venea să-i ia' o oaie din turmă, alergam după el, îl loveam şi-i smulgeam oaia din gură. Dacă se ridica împotriva mea îl apucam de falcă, îl loveam şi-1 omoram. Aşa a doborât robul tău leul şi ursul; şi cu filisteanul acesta, cu acest netăiat împrejur va fi ca şi cu unul din ei, căci a ocărât oştirea Dumnezeului celui viu". David a mai zis: "Domnul, care m-a izbăvit din gheara leului şi din laba ursului, mă va izbăvi şi din mâna acestui filistean". Şi Saul a zis lui David: "Du-te şi Domnul să fie cu tine!" (1 Sam.l7:32-37).
David a stat înaintea regelui Saul istorisindu-i povestea personală desfăşurată sub providenţa lui Dumnezeu, dând cinste Domnului pentru izbăvirea lui din gheara leului şi a ursului. El s-a arătat încrezător că aceeaşi Providenţă îl va izbăvi şi de Goliat. Când Saul a fost de acord cu cererea lui David, el i-a dat binecuvântarea tinerelului spunându-i: "Domnul să fie cu tine!"
David şi-a adunat câteva pietre netede din pârâu şi s-a

îndreptat spre Goliat, înarmat numai cu o praştie. Când Goliat 1-a văzut pe David, doar un tinerel, fără armură, s-a simţit insultat:

"Filisteanul s-a uitat şi când a văzut pe David, a râs de el, căci nu vedea în el decât un copil cu păr bălai şi cu faţa frumoasă. Filisteanul a zis lui David: "Ce! sunt câine, de vii la mine cu toiege?" Şi, după ce 1-a blestemat pe dumnezeii lui, a adăugat: "Vino la mine şi-ţi voi da carnea ta păsărilor cerului şi fiarelor câmpului" (1 Sam. 17:42-44).
Goliat a apelat la providenţa dumnezeilor filistenilor, o providenţă neputincioasă de altfel. Insă David nu s-a lăsat intimidat de ameninţările uriaşului. El a răspuns plin de încredere:
"Tu vii împotriva mea cu sabie, cu suliţă şi cu pavăză; iar eu vin împotriva ta în Numele Domnului oştirilor, în Numele Dumnezeului oştirii lui Israel, pe care ai ocărât-o. Astăzi, Domnul te va da în

mâinile mele, te voi doborî şi-ţi voi tăia capul; astăzi voi da stârvurile taberei filistenilor păsărilor cerului şi fiarelor pământului. Şi tot pământul va ştii că Israel are un Dumnezeu. Şi toată mulţimea aceasta va şti că Domnul nu mântuieşte nici prin sabie, nici prin suliţă. Căci biruinţa este a Domnului. Şi El vă dă în mâinile noastre". îndată ce filisteanul a pornit să meargă înaintea lui David, David a alergat pe câmpul de bătaie înaintea filisteanului. Şi-a vârât mâna în traistă, a luat o piatră şi a aruncat-o cu praştia; a lovit pe filistean în frunte şi piatra a intrat în fruntea filisteanului, care a căzut cu faţa la pământ. Astfel, cu o praştie şi o piatră, David a fost mai tare decât filisteanul; 1-a trântit la pământ şi 1-a omorât, fără să aibă sabie în mână" (1 Sam.17:45-50).

Cuvintele lui David sunt izbitoare: "Tu vii împotriva mea cu sabie şi cu suliţă şi cu pavăză; iar eu vin împotriva ta în Numele Domnului oştirilor, în numele Dumnezeului oştirii lui Israel, pe care ai ocărât-o". Aceasta a fost o declaraţie clară a încrederii totale a lui David în Providenţă. Nu se observă nici cea mai vagă tendinţă de încredere în sine.

Evident că.Dumnezeu a fost Cel care 1-a întărit pe David

să săvârşească această faptă măreaţă: omorârea uriaşului. David a avut o praştie în mână, dar Dumnezeu 1-a avut pe David în mâna Sa. Slava pentru biruinţa repurtată a fost a lui Dumnezeu.

Mâna de războinici a lui Ghedeon

Un alt exemplu de erou biblic care s-a încrezut în providenţa lui Dumnezeu şi apoi I-a dat slavă, apare în perioada judecătorilor, când Israelul era hărţuit de jefuitorii madianiţi. Ei jefuiau pământurile, nimiceau toate roadele câmpurilor iudeilor şi le furau turmele. Copiii lui Israel erau nevoiţi să fugă din casele lor şi să se ascundă în peşteri:

"După ce semăna Israel, Madian se suia cu Amalec şi fiii Răsăritului şi porneau împotriva lui. Tăbărau în faţa lui, nimiceau roadele ţării până spre Gaza şi nu lăsau în Israel nici merinde, nici oi, nici boi, nici măgari. Căci se suiau împreună cu turmele şi corturile lor, soseau ca o mulţime de lăcuste, erau fără număr ei şi cămilele lor şi veneau în ţară ca s-o pustiască. Israel a ajuns foarte nenorocit din pricina lui Madian şi copiii lui Israel au strigat către Domnul" (Jud.6:3-6).

în mijlocul acestor situaţii Dumnezeu îl ridică pe Ghedeon să fie judecător în Israel. în timp ce bătea grâul în teascul tatălui său (pentru a-1 ascunde mai apoi de madianiţi), a apărut un înger în faţa lui numindu-1 "viteazule". Răspunsul lui Ghedeon a fost plin de mirare şi de confuzie:

"Ghedeon I-a zis: "Rogu-te domnul meu, dacă Domnul este cu noi, pentru ce ni s-au întâmplat toate aceste lucruri? Şi unde sunt toate minunile acelea pe care ni le istorisesc părinţii noştri, când spun: "Nu ne-a scos oare Domnul din Egipt?" Acum Domnul ne părăseşte şi ne dă în mâinile lui Madian!" Domnul s-a uitat la el şi a zis: "Du-te cu puterea aceasta pe care o ai şi izbăveşte pe Israel din mâna lui Madian; oare nu te trimit Eu?" Ghedeon I-a zis: "Rogu-te, domnul meu, cu ce să izbăvesc pe Israel? Iată că familia mea este cea mai săracă din Manan şi eu sunt cel mai mic din casa tatălui meu". Domnul i-a zis: "Eu voi fi cu tine şi vei bate pe Madian ca pe un singur om" (Judii: 13-16).

Ghedeon i-a pus îngerului nişte întrebări foarte serioase. L-a întrebat în legătură cu contradicţia între promisiunea îngerului cu privire la prezenţa lui Dumnezeu şi suferinţa continuă a poporului din cauza madianiţilor. El auzise de intervenţia miraculoasă a lui Dumnezeu în Exod, însă acum, se plângea el, Dumnezeu Şi-a părăsit poporul.

îngerul i-a răspuns printr-o poruncă, o chemare pentru Ghedeon de a merge şi a salva pe Israel cu puterea ce o avea. Ghedeon însă nu avea despre el o părere prea bună; a şovăit la porunca şi promisiunea lui Dumnezeu, motivând deficienţa sa şi a familiei sale. Pentru a-1 asigura pe Ghedeon că Dumnezeul Exodului încă avea puterea de a face minuni, îngerul a înfăptuit o minune chiar sub ochii lui:

"îngerul lui Dumnezeu i-a zis: "Ia carnea şi azimile, pune-le pe stânca aceasta şi varsă zeama". Şi el a făcut aşa. îngerul Domnului a întins vârful toiagului pe care-1 avea în mână şi a atins carnea şi azimile. Atunci, s-a ridicat din stâncă un foc care a mistuit carnea şi azimile. Şi îngerul Domnului S-a făcut nevăzut dinaintea lui. Ghedeon, văzând că fusese îngerul Domnului a zis: "Vai de mine, Stăpâne, Doamne ! Am văzut pe îngerul Domnului faţă-n faţă." Şi Domnul i-a zis: "Fiipe pace, nu te teme, căci nu vei muri" (Jud 6:20-23).

Observaţi că misteriosul înger este numit "îngerul Domnului", însă Ghedeon a reacţionat ca şi cum ar fi fost în prezenţa lui Dumnezeu însuşi, stârnind bănuiala că îngerul ar fi fost preîntruparea lui Cristos. Ghedeon a continuat să-L testeze pe Dumnezeu, punându-L din nou la încercare (vezi Jud. 6:36-40)

pentru a se asigura că promisiunea lui Dumnezeu se va împlini. Când în cele din urmă a fost convins de acest lucru, a adunat peste 30.000 de oameni pentru a merge împotriva madianiţilor. însă Dumnezeu a intervenit reducând din numărul lor. El i-a explicat motivele Sale lui Ghedeon:
"Domnul a zis lui Ghedeon: "Poperul pe care-1 ai cu tine este prea mult, pentru ca să dau pe Madian în mâinile lui; el ar putea

să se laude împotriva Mea şi să zică: "Mâna mea m-a izbăvit". Vesteşte dar lucrul acesta în auzul poporului: "Cine este fricos şi se teme, să se întoarcă şi să se depărteze de muntele Galaadului". Douăzeci şi două de mii de oameni din popor s-au întors şi au mai rămas zece mii. Domnul a zis lui Ghedeon: "Poporul este încă prea mult. Pogoară-i la apă şi acolo ţi-i voi alege; acela despre care îţi voi spune : "Acesta să meargă cu tine", va merge cu tine şi acela despre care îţi voi spune: "Acesta să nu meargă cu tine", nu va merge cu tine. Ghedeon a pogorât poporul la apă şi Domnul a zis lui Ghedeon: "Pe toţi cei ce vor lipăi apă cu limba, cum lipăieşte câinele, să-i desparţi de toţi cei ce vor bea apă din genunchi". Cei ce au lipăit apa ducând-o la gură cu mâna au fost în număr de trei sute de oameni şi tot poporul celălalt a îngenuncheat ca să bea" (Jud. 7:2-6).
Dumnezeu a redus armata de la 32.000 oameni la 300 de oameni, pentru ca Israel să nu-şi ia slava pentru victoria obţinută. Axioma biblică conform căreia mântuirea este a Domnului trebuia să fie valabilă şi de această dată.
Apoi Dumnezeu i-a poruncit lui Ghedeon să ia pe slujitorul său şi să se pogoare în tabăra madianiţilor pentru a-i spiona. în timpul nopţii Ghedeon s-a apropiat de tabăra duşmană şi a auzit pe unul din soldaţii madianiţi povestind un vis care de fapt era un avertisment că Madian va fi învins de Ghedeon. Când Ghedeon a auzit aceasta, s-a închinat chiar atunci lui Dumnezeu şi apoi revenind la oamenii săi le-a spus că bătălia fusese deja câştigată de ei:
"Şi când voi suna din trâmbiţă, eu şi toţi cei ce vor fi cu mine, să sunaţi şi voi din trâmbiţă de jur împrejurul taberii şi să ziceţi: "Sabia Domnului şi a lui Ghedeon !" Ghedeon şi cei o sută de oameni care erau cu el au ajuns la capătul taberii la începutul străjii de la mijlocul nopţii, îndată după ce puseseră pe păzitori. Au sunat din trâmbiţă şi au spart ulcioarele pe care le aveau în mână. Cele trei cete au sunat din trâmbiţă şi au spart ulcioarele; au apucat făcliile cu mâna stângă şi trâmbiţele cu mâna dreaptă, ca să sune şi au strigat: "Sabia Domnului şi a lui Ghedeon!" Au rămas fiecare la locul lui în jurul taberii şi toată tabăra a început să alerge, să ţipe şi.să fugă. Cei trei sute de oameni au sunat iarăşi din trâmbiţe şi în toată tabăra, Domnul i-a făcut să întoarcă sabia unii împotriva altora. Tabăra a fugit până la Bet-şita spre Ţerera până la hotarul de la Abel-Mehola lângă Tabat" (Jud. 7:18-22).
Victoria a fost obţinută printr-o şmecherie bine gândită. Ghedeon şi cei trei sute de oameni ai lui au făcut o gălăgie atât de mare încât au dat impresia că era o gloată mare în ofensivă. Madianiţii au intrat în panică şi au luat-o la fugă. în învălmăşeala creată s-au omorât chiar unii pe alţii astfel că au murit 120.000 de madianiţi.

Dumnezeu şi Exodul

Toată slava pentru această victorie I s-a cuvenit Dumnezeului providenţei. Dumnezeu a pus la cale planul bătăliei în aşa fel încât, ţinând cont de şansele mari pe care le avea duşmanul de a învinge, singurul mod de a birui era printr-o intervenţie divină. Aceasta nu a fost singura dată când Dumnezeu a făcut astfel încât oamenii să recunoască mâna Sa providenţială. în Exod, Dumnezeu a declarat că El va fi Acela care va elibera naţiunea lui Israel;
"De aceea, spune copiilor lui Israel: "Eu sunt Domnul: Eu vă voi izbăvi din muncile cu care vă apasă Egiptenii, vă voi izbăvi din robia lor şi vă voi scăpa cu braţ întins şi cu mari judecăţi. Vă voi lua ca popor al Meu; Eu voi fi Dumnezeul vostru şi veţi cunoaşte că Eu, Domnul Dumnezeul vostru vă izbăvesc de muncile cu care vă apasă Egiptenii. Eu vă voi aduce în ţara pe care am jurat că o voi da lui Avraam, lui Isaac şi lui Iacov; Eu vă voi da-o în stăpânire; Eu, Domnul" (Exod.6:6-8).
Evenimentele Exodului, inclusiv urgiile şi împietrirea inimii lui Faraon au fost destinate să le arate clar egiptenilor şi israeliţilor că Dumnezeu va fi Acela care va face să aibă loc Exodul.
"Eu voi împietri inima lui Faraon şi îmi voi înmulţi semnele şi minunile în ţara Egiptului. Totuşi Faraon n-are să v-asculte. Apoi îmi voi întinde mâna asupra Egiptului şi voi scoate din ţara

Egiptului ostile Mele, pe poporul Meu, pe copiii lui Israel, prin mari judecăţi. Egiptenii vor cunoaşte că Eu sunt Domnul, când îmi voi întinde mâna asupra Egiptului şi când voi scoate din mijlocul lor pe copiii lui Israel" (Exod 7:3-5).
Prin toate aceste evenimente şi biruinţe în ciuda şanselor nule, poporul lui Dumnezeu au fost învăţaţi că

slava aparţine lui Dumnezeu şi Numelui Său şi numai Numelui Său.

Accident feroviar

Eu şi soţia mea am luat trenul Sunset Limited din New-Orleans. A întârziat câteva ore şi deci am plecat după miezul nopţii. Ne-am retras imediat în compartimentul nostru de dormit. La ora 3 dimineaţa m-am trezit zburând prin întunericul cabinei noastre. Am auzit un scârţâit foarte puternic ca şi cum trenul s-ar fi oprit într-o staţie. El s-a oprit brusc, iar eu m-am lovit de peretele compartimentului vecin.
Primele cuvinte ce le-am auzit au fost ale soţiei mele, care mă întreba dacă am păţit ceva. I-am spus că eram bine şi i-am pus aceeaşi întrebare. Ea mi-a spus că nu era rănită. Apoi însoţitoarea de tren a venit şi ne-a întrebat dacă suntem bine. Pe moment nu ne-am alarmat. Probabil fusese o izbitură. M-am gândit că trenul se lovise de un automobil, ceea ce era un lucru obişnuit pe căile ferate. însă când am ieşit pe coridor am văzut ceva ce mi-a schimbat părerea. O coloană uriaşă de foc de aprox. 2 m se ridica în faţa şi în dreapta trenului nostru. Am presupus că trenul lovise o cisternă cu benzină. Soţia mea nu văzuse încă flăcările, aşa că (încercând să par calm) i-am spus: "Vesta, trebuie să coborâm din tren". Ne-am îmbrăcat rapid şi am coborât. Vesta nu era rănită. Ea dormea pe patul de sus când s-a întâmplat accidentul şi a fost oprită de a cădea de către curelele din piele destinate ocrotirii pasagerilor care dorm pe patul de sus, de a nu cădea din pat în timpul nopţii.
Din spatele trenului de unde priveam noi, scena ce se desfăşura în faţa ochilor noştri era aproape ireală. O ceaţă densă amestecată cu fum se ridica dintr-o mlaştină din faţa noastră. Se mai vedea încă stâlpul de foc din partea dreaptă a trenului. Am văzut o rază de lumină de la un reflector de pe o barcă de salvare, care străpungea ceaţa şi fumul şi am putut zări partea

de tren care transporta maşinile ieşind afară din apă. Nu ştiam că erau deja multe maşini scufundate sub cele pe care le zăream. Zeci de oameni mărşăluiau pe lângă şine mulţi din ei acoperiţi cu pături. Nu ştiu câţi oameni au supravieţuit însă au fost mai mulţi de 50. Nici unul dintre noi n-a realizat că mulţi oameni fuseseră ucişi. Cei care au murit, au murit în primele minute după accident fiind prinşi între maşinile scufundate.
După ce pericolul focului trecuse, m-am reîntors la tren şi am observat că maşina noastră era pe un pod cu roţile lângă şine. Maşina noastră fusese ultima în tren. M-am dus înapoi în tren pentru a recupera bagajele noastre.
După ce am coborât din tren m-am reîntors lângă soţia mea şi am stat împreună cu ceilalţi supravieţuitori alături de şine timp de trei ore, aşteptând să vină ajutorul. Accidentul avusese loc într-o zonă atât de izolată încât nu se putea pătrunde acolo cu nici un fel de maşină auto. Sigura cale pentru cei ce aveau să ne salveze era cu ajutorul trenului şi în acel loc unde eram noi exista o singură linie ferată valabilă în ambele direcţii.
Când trenul salvator a sosit, el avea trei vagoane pline cu pompieri, medici şi poliţişti. Supravieţuitorii au fost urcaţi în aceste vagoane în funcţie de gravitatea stării fiecăruia. Vesta şi cu mine am fost urcaţi în ultimul din cele trei. Când trenul a ajuns în suburbia Mobile ne-am coborât din tren. Ne aşteptau acolo mai mult de 100 de ambulanţe, unele din ele venind de la mari distanţe, cum ar fi Florida.
Am luat apoi un autobuz până la Providence Hospital (Spitalul Providenţei). Când am ajuns, la intrare ne aşteptau în jur de 100 cadre medicale pentru a putea ajuta pe cei care eram în autobuz. Eu şi soţia mea am fost verificaţi de către doctori şi apoi ni s-a dat drumul. Se părea că nu eram vătămaţi în nici un fel. Nu mi-am dat seama până a doua zi că aveam o rană la spate.
Am părăsit spitalul împreună cu unul din administratori, care m-a condus până la aeroport. La aeroport am văzut oameni adunaţi în jurul unui televizor urmărind scene de la locul accidentului. Când am ascultat mai apoi ştirile, ne-am dat seama de gravitatea accidentului.

Era o experienţă ciudată, să stai şi să priveşti ceea ce s-a întâmplat când tocmai ai trecut pe acolo.
Ce s-a întâmplat de fapt în zona bălţii râului Alabama investigaţiile făcute mai târziu au scos totul la lumină. Totul a început din cauza cetii care a determinat un vas comercial care împingea şlepuri să piardă direcţia. Dezorientat, vasul s-a îndreptat spre gura canalului navigabil care era închis pentru circulaţia vaselor. Pentru a înrăutăţi şi mai mult lucrurile, unul din şlepurile grele de oţel s-a desprins brusc şi a început să hoinărească pe apă izbindu-se în cele din urmă de podul de cale ferată. însă acest pod nu era un pod din cele obişnuite, ci era construit în aşa fel încât să se poată deschide pentru a lăsa vasele să treacă. Când canalul navigabil era închis circulaţiei bărcilor, manivela de deschidere a podului era pe poziţia închis.
Când şlepul rătăcitor a lovit podul, 1-a lovit exact în punctul care declanşa deschiderea podului, rupând sudura şi deschizând podul destul pentru ca să se schimbe acele şi să depărteze liniile.
Există un sistem de alarmă montat pe aceste şine. Când se schimbă acele nişte semnale electrice avertizează trenul că în faţa lui şinele sunt despărţite. însă această schimbare de ace avusese loc doar cu câteva secunde înainte ca trenul să ajungă la pod astfel că mecanicul n-a mai avut timp să oprească sau să încetinească. Locomotiva a zburat pur şi simplu de pe pod şi a intrat în noroiul bălţii îngropându-se atât ea cât şi echipajul ei la 2 m adâncime sub pod. Când locomotiva a părăsit podul, rezervoarele de combustibil erau sparte astfel că tone de motorină s-au vărsat în apă, care s-a transformat într-o coloană de flăcări. Cu cât mai multe maşini cădeau în apă una deasupra celeilalte, cu atât mişcarea maşinilor din spate a fost încetinită. Toate acestea s-au întâmplat în câteva zeci de secunde.
S-au întâmplat şi câteva lucruri "bune" în timpul desfăşurării acestor evenimente, care au contribuit la supravieţuirea multora. Forma mormanului de maşini care cădeau a determinat unele maşini să fie împinse pe partea stângă

1

a podului la adăpost de flăcări. Mult mai mulţi pasageri ar fi fost omorâţi dacă toate maşinile ar fi căzut în flăcări.
Când am ajuns acasă în Orlando, numai ce intrasem pe uşă şi pusesem jos bagajele, când soneria sună. Am deschis uşa şi o echipă de reporteri de la televiziune şi-au îndreptat microfoanele spre noi. Reporterii ne-au pus întrebări de felul:
"De ce credeţi că s-a întâmplat acest accident?" "De ce credeţi că aţi scăpat cu viaţă?" Le-am spus că nu ştiam de ce s-a întâmplat acea tragedie. Le-am mai spus că nu ştiam nici de ce vieţile noastre au fost salvate. însă cu siguranţă că experimentasem îndurarea lui Dumnezeu pentru noi şi eram profund recunoscători pentru grija Sa providenţială. Nu însemna însă că situaţia celor ce supravietuiseră era mai bună decât a celor ce muriseră. Unii din cei ce muriseră au fost duşi în slavă şi erau cu mult mai bine decât noi!

N-a fost Soarta

Ştiam că în planul orizontal al istoriei acest accident de tren a fost o tragedie îngrozitoare. Mai ştiam că pe plan vertical nu există accidente. Am înţeles că Mâna invizibilă a Providenţei a fost implicată în acest accident şi a fost unul din acele evenimente în care toate lucrurile lucrează spre binele celor ce iubesc pe Dumnezeu.
Când luăm în considerare toate elementele care au dus la accidentul feroviar, suntem tentaţi să credem că accidentul s-a întâmplat din cauza unei combinaţii de situaţii întâmplătoare. La nivel uman noi considerăm evenimentul din 1993, un accident. *A fost* un accident în sensul că

comandantul vasului nu a intenţionat să se izbească în pod, iar mecanicul de locomotivă nu a condus trenul intenţionat în afara podului.
Adesea limbajul reporterilor, când e vorba să comenteze astfel de evenimente, cuprinde expresii ca şi "tren cu ghinion". Sper că acesta este doar un mod de a vorbi iar reporterii nu cred cu adevărat că destinul fiinţelor umane e în mâna "sorţii".
Sorţii făceau parte din sistemul mitologic al antichităţii, ele fiind trei zeiţe presupuse a controla naşterea, viaţa şi norocul oamenilor. Ele erau descrise ca fiind despotice, capricioase şi răutăcioase aruncând dezastre asupra oamenilor. Astăzi soarta este privită ca fiind forţa oarbă a naturii care determină lucruri groaznice sau lucruri bune să ni se întâmple.
Doctrina providenţei lui Dumnezeu nu acceptă ideea sorţii, oarbă sau cum ar fi ea. Dumnezeu nu e orb; şi nici capricios nu e. La El nu există accidente şi nici evenimente întâmplătoare.
După cum am încercat să demonstrez în ciulea mea "Not a Chance" (Nici o şansă), nu există întâmplare. Cuvântul întâmplare este un termen fără sens pentru a defini posibilităţile matematice. Noi putem calcula şansele diferitelor evenimente care se întâmplă dat fiind anumite condiţii. Dar întâmplarea în sine nu contribuie la eveniment, nu determină nimic pentru că nu are putere să facă nimic. Nu are putere să facă nimic pentru că întâmplarea în sine nu este un lucru care să exercite o forţă. Nu e un lucru; nu are viaţă. întâmplarea este un cuvânt, nu o putere. Pentru ca ceva să exercite o forţă, să aibă putere trebuie să aibă viaţă.
Rămâne încă o axiomă atât a filozofiei, cât şi a ştiinţei, că din nimic nu apare nimic. Nimic nu poate face ceva. Şi din moment ce întâmplarea e nimic înseamnă că nu poate face nimic.
Totuşi vorbim de "evenimente întâmplătoare" nu pentru că evenimentele n-au o cauză ci pentru că, sau nu dorim să găsim o justificare rezultatelor sau nu ştim care sunt de fapt cauzele evenimentelor respective. în acest caz, cuvântul întâmplător funcţionează ca şi un înlocuitor al cuvântului *ignoranţă.*
Gândiţi-vă la urgia ce i-a lovit pe filisteni când au luat chivotul lui Dumnezeu, iar înţelepţii lor s-au întrebat dacă nu cumva era o legătură între prezenţa chivotului şi urgia ce se abătuse peste ei. Ei au pus la cale un plan pentru a găsi răspunsul:
"Acum, faceţi un car nou de tot şi luaţi două vaci tinere, care dau

ţâţă şi care n-au tras la jug; înjugaţi vacile ea car şi mânaţi înapoi acasă viţeii lor care se ţin după ele. Să luaţi chivotul Domnului şi să-1 puneţi în car; să puneţi alături de el, într-o ladă lucrurile de aur care le daţi Domnului ca dar pentru vină; apoi să-1 trimiteţi şi va pleca. Să-1 urmăriţi cu privirea şi dacă se va sui pe drumul hotarului său spre Bet-Şemeş, Domnul ne-a făcut acest mare rău; dacă nu, vom şti că nu mâna Lui ne-a lovit, ci lucrul acesta a venit peste noi din întâmplare" (1 Sam. 6:7-9).
Deşi filistenii erau oameni religioşi având un templu al zeului Dagon, aceasta experienţă prin care au trecut a scos la iveală un anumit grad de ignoranţă şi superstiţie. Dacă într-adevăr au crezut că urgia ce s-a abătut asupra lor a venit "din întâmplare" atunci ei nu erau teişti deloc.
Dacă întâmplarea există atunci Dumnezeu nu există. Dacă o singură moleculă o ia razna din întâmplare, atunci Dumnezeu nu e suveran şi deci Dumnezeu nu e Dumnezeu. Dumnezeu şi întâmplarea nu pot coexista.
Probabil că înţelepţii filistenilor vorbeau doar în sens figurativ. Poate că ceea ce au vrut într-adevăr să spună a fost că ori Dumnezeu a trimis urgia peste ei, ori altceva a făcut-o. Probabil că a fost doar o simplă coincidenţă că urgia a venit peste ei exact în momentul când chivotul era în mijlocul lor. S-ar fi putut să fie o expresie a ignoranţei faţă de cauze neştiute de ei. Să zicem. însă dacă ei într-adevăr credeau că întâmplarea putea aduce urgia acea peste ei atunci vorbeau prostii.
Din păcate acest fel de a vorbi a ajuns până în zilele noastre şi oameni învăţaţi, teologi, filozofi şi oameni de ştiinţă vorbesc uneori despre întâmplare ca şi cum ar avea un fel de putere. Aceasta este reversul superstiţiei şi îndepărtare de la adevărata ştiinţă a filozofiei.
Dacă mergem mai departe şi întrebăm: "Ce şanse sunt ca lucrurile să aibă loc din întâmplare ?" Cel mai potrivit răspuns pe care-1 putem da este "Nici una".
Accidentele sunt evenimente nedorite. însă există o intenţionalitate care trece dincolo de intenţiile noastre. Intenţiile lui Dumnezeu, după cum am văzut, împotrivirea dintre

intenţiile fraţilor lui Iosif şi intenţia lui Dumnezeu nu sunt supuse şanselor sortii. întâmplarea este un termen cu totul nepotrivit pentru a fi atribuit acţiunilor lui Dumnezeu. Albert Einstein avea dreptate când a afirmat că "Dumnezeu nu aruncă
zaruri

Providenţa şi problema răului

Problema răului a fost numită "Călcâiul lui Ahile" al creştinităţii. Probabil că este cea mai controversată problemă filozofică cu care avem de-a face atunci când luăm în considerare importanţa deplină a providenţei lui Dumnezeu, întrebarea este pe atât de simplă pe cât e răspunsul de greu. Cum poate un Dumnezeu care e desăvârşit de bun să permită răul în creaţia Sa? Este o problemă de *teodicee* (credinţă în existenţa providenţei ca antonim al răului) sau de justificare a lui Dumnezeu pentru un univers imperfect.
John Stuart Mill, printre alţii, susţinea că dată fiind prezenţa răului în lume, Dumnezeu sau nu este omnipotent, sau nu este bun. Dacă răul există şi Dumnezeu nu-1 doreşte dar nici nu-i pune capăt, atunci El nu este omnipotent. Dacă El este omnipotent însă permite răului să existe, atunci El nu este nici iubitor şi nici bun. în ambele sensuri prezenţa răului este fatală Creştinătăţii potrivit spuselor lui Mill.
în teologie răul este privit ca şi "mister al nedreptăţii". Creştinismul admite existenţa răului. Majoritatea religiilor admit existenţa răului cu excepţia câtorva care afirmă că răul e o iluzie. Ştiinţa Creştină de exemplu susţine acest lucru.
Filozoful Leibniz a pus la dispoziţie o faimoasă "teodicee" în care a ajuns la concluzia că Dumnezeu a creat cea mai bună dintre toate lumile posibile. El n-a ajuns la această concluzie judecând la repezeală. A luat în consideraţie mai mulţi factori. Mai întâi a considerat faptul că Dumnezeu ar fi putut alege dintre mai multe modele când s-a gândit să creeze lumea. Oricare ar fi fost modelul pe care L-a ales, a fost ales potrivit

cu desăvârşita Sa înţelepciune, omniscienţă şi neprihănire. Oricare alt "posibil" model ar fi fost respins. Ne putem gândi la o lume mai bună decât cea care există, însă ne lipseşte perspectiva veşnică necesară pentru a face judecata finală pe care poate să o facă Dumnezeu. Numai Dumnezeu gândeşte sub auspiciile veşniciei.
în al doilea rând, Leibniz susţine că numai Dumnezeu e perfect şi e imposibil ca Dumnezeu să creeze un alt Dumnezeu. Al doilea Dumnezeu n-ar mai fi Dumnezeu pentru că prin definiţie, tot ceea ce Dumnezeu creează trebuie să fie o creatură. Ar fi o fiinţă dependentă, derivată şi neesenţială, nu Dumnezeu. Prin omnipotenţa lui Dumnezeu nu se înţelege faptul că Dumnezeu poate face orice, ci că El are putere absolută şi autoritate peste ceea ce creează El. Mai este ceva ce se ascundea în gândurile lui Leibniz şi care constituie punctul critic al teoriei lui. El face o diferenţă între trei tipuri de rău: rău *moral ,* rău *fizic* şi rău *metafizic.* Răul moral se referă la păcatul fiinţelor volitive. Răul fizic se referă la boală sau calamităţi naturale cum ar fi: cutremurele sau inundaţiile. Atât răul moral, cât şi cel fizic pornesc de la şi sunt rezultatul a ceea ce Leibniz numeşte *rău metafizic* care are de-a face cu fiinţa imperfectă şi are legătură cu mărginirea. Orice e creat sau mărginit este o fiinţă de o categorie inferioară celei veşnice şi infinite din Dumnezeu. Din moment ce fiinţa mărginită este o formă inferioară fiinţei infinite este deci murdară din punct de vedere metafizic sau "rea". îi lipseşte perfecţiunea care se găseşte numai în fiinţa lui Dumnezeu. Teologii medievali spuneau despre Dumnezeu că este "cea mai perfectă fiinţă".
Defectul acestei teorii este că face din păcat o consecinţă obligatorie a creaţiei sau a mărginirii. Acest lucru vine în contradicţie cu interzicerea biblică a păcatului şi promisiunea că Dumnezeu va judeca păcatul. Dacă răul moral este o consecinţă obligatorie a răului metafizic atunci apare problema vinovăţiei.
în istoria biblică a creaţiei nu apare nicăieri că omul sau cosmosul au creat răul. Mai degrabă

scrie că evaluarea divină a lucrării creaţiei a fost că "erau foarte bune". Căderea a fost o cădere de la neprihănirea originară şi nu o consecinţă obligatorie a creaţiei.
S-au făcut şi alte încercări de teodicee. Una din cele mai cunoscute este *dualismul* care susţine coexistenţa veşnică a forţelor binelui şi răului. Această opinie a avut un rol important în cadrul numeroaselor filozofii şi religii orientale. Dualismul afirmă că două forţe opuse şi egale sunt într-o luptă cosmică eternă. Acest mod de gândire este abordat şi de creştin atunci când Satan e privit ca şi o fiinţă rea egală cu Dumnezeu ca putere şi veşnicie. Dualismul este periculos pentru creştin din moment ce face din răscumpărare o imposibilitate. Dacă cele două forţe sunt egale şi opuse din veşnicie, nu există nici o speranţă ca vre una din ele să biruiască.
Asta înseamnă şi moartea învăţăturii creştine, pentru că nu mai există Dumnezeul cel inefabil şi care are ultimul cuvânt, înseamnă şi sfârşitul monoteismului deoarece susţine existenţa a cel puţin doi Dumnezei diferiţi.
în ultimul timp, unii teologi au plasat cei doi poli ai binelui şi răului în însăşi natura lui Dumnezeu; El oscilează între cei doi poli, zic ei. Astfel că Dumnezeu devine ca şi zeul roman Janus care avea două capete ce priveau în direcţii opuse. Dumnezeu nu mai este considerat absolut sfânt, ci apare o umbră în caracterul Său, de unde vine răul.
Din păcate, cei mai mulţi teodicieni care caută să explice originea răului nasc mai multe întrebări despre acest subiect şi ne lasă cu mai multe probleme teologice decât problema răului. Este cazul când tratamentul bolii e mai rău decât boala însăşi.

Natura râului

Problema răului trebuie abordată punând mai întâi întrebări despre natura răului. Catehismul de la Westmister răspunde la

întrebarea "Ce este păcatul"? cu: "Păcatul este orice lipsă de conformare cu legea lui Dumnezeu sau încălcare a legii Lui". Răspunsul conţine un cuvânt negativ important: lipsă. Lipsa este o deficienţă. Acest cuvânt a fost ales cu grijă de către cei ce au alcătuit catehismul pentru a se potrivi definiţiilor clasice despre rău. Atât Augustin cât şi Thomas Aquinas au definit răul în termenii absenţei sau privării de ceva şi anume a binelui. Răul este o lipsă a bunătăţii, negarea binelui.
Teologii au înţeles că răul este descris în termeni negativi. Vorbim de *necinste, nedreptate, nelegiuire* sau *anticrist.* Păcatul e înfăţişat ca *neascultare.* Noi nu putem înţelege necinstea decât în comparaţie cu cinstea. Tot astfel nedreptatea este definită prin contrast cu dreptatea, iar neascultarea pusă în contrast cu ascultarea. S-a spus că răul este parazitar; nu poate exista decât ca şi lipsă sau negare a binelui. Augustin susţinea că răul e dependent de bine în însăşi definiţia sa.
Deoarece răul este definit de termeni negativi e tentant să spui că, din moment ce răul este o negare, iar absenţa sau lipsa nu poate fi absolută, atunci probabil că răul nici nu există. Noi nu putem înţelege un nimic pur. Dacă ceva era absolut rău, ar fi fost o negaţie absolută, ceea ce ar fi nimic. Sau dacă era o lipsă pură ar fi fost de asemenea nimic. Ne putem gândi la bunătate absolută însă nu la rău absolut.
Ca o protecţie împotriva concluziei că răul nu există, magistrii Reformei din sec. al XVI-lea au adăugat un cuvânt figurativ la definiţia clasică a răului, numindu-1 *privatio octuosa.*
Ei au fost de acord că răul este un fel de lipsă însă cu toate acestea este real. Există şi e *activ.* Răul este ceva *făcut* de factorii morali. Acest "face" poate fi activ sau pasiv. Poate fi vorba de păcate prin comitere sau prin omitere. Un păcat prin omitere este a omite să faci ceea ce ar trebui să faci. Dar chiar şi acest " a nu face " este un fel de a face, deoarece înseamnă a face altceva decât ceea ce ar trebui să faci.
Augustin a susţinut că păcatul sau răul este ceva pe care numai o fiinţă bună îl poate face. Aceasta înseamnă că fiinţa

trebuie să fi fost mai întâi bună înainte de a fi capabilă să facă rău. El afirma că Adam a fost creat bun însă nu o bunătate imuabilă. El avea capacitatea de a păcătui şi de a nu păcătui. Că el a folosit această capacitate de a păcătui ştim aceasta. Ceea ce a vrut Augustin să spună deci este că, din moment ce răul este o lipsă a binelui, răul există deoarece binele există.
Singura consolare în urma acestei concluzii este că acei care se plâng că răul e o problemă pot face acest lucru dacă au confirmat deja existenţa binelui. Dacă nu putem să răspundem în privinţa originii răului, criticul are o problemă dublă. Dacă el insistă că răul există atunci trebuie să recunoască existenţa binelui. Dacă nu există Dumnezeu atunci el rămâne să explice nu numai răul, ci şi binele.
Aceasta este dilema care conduce pe mulţi sceptici la concluzia că răul, la urma urmelor, nici nu există. însă atunci nu există nici bine. Această opinie ţine de nihilism şi de ideea că noi trăim într-un univers amoral: nu există nici rău, nici bine, numai convenţii şi preferinţe. Acest punct de vedere este înrudit cu cel relativist. Relativismul susţine că nu există absoluturi cu excepţia absolutului că nu există absoluturi. Potrivit acestei filozofii totul este permis.
Am fost vizitat odată de către o creştină necăjită care mi s-a plâns că fiul ei era un ateu convins. Ea m-a rugat să stau de vorbă cu el şi am fost de acord ştiind dinainte însă că fiul ei va respinge această întâlnire. El a venit totuşi, având o atitudine ostilă şi evident lipsit de orice dorinţă de a fi acolo. L-am întrebat ce crede el despre vederile mamei sale. El s-a plâns că mama sa încerca întotdeauna să-i bage pe gât religia ei. L-am întrebat de ce nu-i plăcea acest lucru. El mi-a spus că fiecare are dreptul să decidă pentru el şi să facă ce vrea. Atunci, i-am zis eu, de ce te plângi de comportarea mamei tale? Ea nu are dreptul să facă ce doreşte? I-am explicat că mama lui, fiind o creştină convinsă, era chemată să fie sensibilă faţă de el şi nu să-1 constrângă. Din punct de vedere creştin el ar fi avut anumite motive să se plângă, însă potrivit "eticii" sale el nu avea nici

un motiv. El a înţeles aceasta.
Majoritatea relativiştilor sunt doar relativ relativişti. Aceasta înseamnă că ei doresc să-şi exprime propriile lor opinii şi tolerează opiniile altora... până când acestea vin în conflict cu propriile lor opinii. Iată de ce Kant susţinea că existenţa lui Dumnezeu era o necesitate practică pentru supravieţuirea civilizaţiei. Fără nişte standarde pentru comportamentul uman s-ar ajunge la anarhie morală, o situaţie în care societatea nu poate supravieţui pentru mult timp.
Toate civilizaţiile au anumite standarde. Probabil că acestea sunt doar nişte simple convenţii sau preferinţe ale celor ce deţin puterea. Dacă e aşa şi aceste preferinţe nu sunt nişte standarde generale pentru a fi respectate, atunci e clar că cineva e tiranizat. Nietzsche susţinea că aceste standarde şi reguli sunt doar nişte convenţii pe care le urmează oamenii antrenaţi într-o "moralitate de turmă" deoarece ei nu sunt destul de inteligenţi sau curajoşi să le încalce.
Totuşi, trebuie să recunoaştem că necesitatea practică nu e o dovadă suficientă pentru existenţa lui Dumnezeu. Probabil că nihilistul are dreptate. Nu există Dumnezeu. Nimic nu e rău sau bine, iar noi trăim într-o junglă cosmică. Nu cred asta. Sunt convins că pot fi aduse argumente solide şi convingătoare în sprijinul existenţei lui Dumnezeu, a binelui şi a răului. însă cel puţin îl admir pe nihilistul adevărat pentru faptul că nu copiază alternativele prosteşti cum fac umaniştii, care vor să-şi aibă partea şi s-o şi mănânce. Umanistul pune accent pe demnitatea umană şi pe importanţa diferitelor virtuţi, iar în acelaşi timp afirmă că noi suntem accidente cosmice. Noroiul nu are virtute şi nici un umanist nu poate aduce un motiv convingător pentru a demonstra de ce o fiinţă umană ar avea vreun drept, deoarece în primul rând nu are un fundament care să justifice vreun drept. El are numai sentiment, ceea ce nu dovedeşte nimic decât starea emoţională a celui care îşi declară în mod deschis poziţia.

Răspunsuri grele

Adeseori aud pe unii creştini dând răspunsuri simple la problema răului; ei afirmă degajat că răul îşi are originea în voinţa liberă a omului. Eu numesc aceasta un răspuns superficial deoarece nu pătrunde până la rădăcina problemei, în Scriptură scrie clar că omul a ales răul şi

nu binele în grădina Eden. însă nu explică cum o fiinţă care a fost creată bună a ales răul. Să vedem deci descrierea biblică a căderii:
"Şarpele era mai şiret decât toate fiarele câmpului pe care le făcuse Domnul Dumnezeu. El a zis femeii: "Oare a zis Dumnezeu cu adevărat: "Să nu mâncaţi din toţi pomii din grădină?" Femeia a răspuns şarpelui: "Putem să mâncăm din rodul tuturor pomilor din grădină!" Dar despre rodul pomului din mijlocul grădinii, Dumnezeu a zis: "Să nu mâncaţi din el şi nici să nu vă atingeţi de el, ca să nu muriţi". Atunci şarpele a zis femeii: "Hotărât că nu veţi muri: dar Dumnezeu ştie că, în ziua când veţi mânca din el, vi se vor deschide ochii şi veţi fi ca Dumnezeu, cunoscând binele şi răul". Femeia a văzut că pomul era bun de mâncat şi plăcut de privit şi că pomul era de dorit ca să deschidă mintea cuiva. A luat deci din rodul lui şi a mâncat; a dat şi bărbatului ei, care era lângă ea şi bărbatul a mâncat şi el. Atunci li s-au deschis ochii la amândoi; au cunoscut că erau goi, au cusut laolaltă frunze de smochin şi şi-au făcut şorţuri din ele" (Gen.3:l-7).
Textul spune că Adam şi Eva au ales să facă ceva ce Dumnezeu le poruncise să nu facă. Acţiunea lor dovedeşte cu prisosinţă că ei erau capabili de a o face. întrebarea e: *De ce* au făcut-o? Şi *cum* au putut face acest lucru? Sunt date diferite explicaţii. Prima e că şarpele i-a silit să o facă ("diavolul i-a determinat să o facă" scuză). Această explicaţie are două probleme serioase. Prima e că nu scrie în Scriptură că ei au fost victimele constrângerii. A doua e că, dacă ei erau forţaţi să se facă vinovaţi, atunci ar fi fost vina şarpelui şi nu a lor. Ei nu ar fi fost făcuţi responsabili pentru ceva care au fost forţaţi *de către Satan* să facă.
A doua explicaţie este că ei au fost înşelaţi de către Satan*

Scriptura spune într-adevăr că Satan e subtil, viclean şi înşelător şi poate fi extrem de amăgitor. într-adevăr el este Marele înşelător. Problema cu această explicaţie este atribuirea vinovăţiei unor victime nevinovate ale înşelăciunii. Dacă Adam şi Eva erau în totalitate înşelaţi ei ar fi păcătuit din ignoranţă, într-adevăr înşelătoria a avut loc. Satan le-a spus că dacă vor mânca din fructul oprit vor fi ca Dumnezeu şi nu vor muri. Ambele afirmaţii erau minciuni. Ei au mâncat şi nu au fost ca Dumnezeu. Au mâncat şi au murit.
Reiese clar din text că n-au putut folosi ignoranţa drept scuză. Li s-a spus clar ceea ce a poruncit Dumnezeu şi ceea ce a interzis El. Ei au acţionat în deplină cunoştinţă de cauză şi n-au putut spune că au fost înşelaţi *în totalitate.*
Revenim deci la voinţa liberă. Suntem de acord că Adam şi Eva au ales liber sa pacatuiasca insa întrebarea ramane: De ce? Evident că au păcătuit pentru că au vrut să păcătuiască. Au avut dorinţa să păcătuiască. însă dorinţa de a păcătui e deja păcat. Au comis un păcat pornind de la o dorinţă păcătoasă. Fără acea dorinţă ei nu ar fi păcătuit. Dacă ei ar fi acţionat împotriva dorinţei lor atunci s-ar fi împotrivit propriei lor voinţe, iar alegerea n-ar mai fi fost o alegere liberă. Dacă acţiunea a fost într-adevăr liberă şi ei au acţionat conform dorinţei lor, atunci înseamnă că trebuie să fi avut o dorinţă rea sau o înclinaţie spre rău de la care să fi pornit. De unde să fi venit? A fost acolo de la început? Dumnezeu a pus în ei o dorinţă rea? Dacă El a făcut-o, cum a putut să-i considere vinovaţi? Dacă nu a pus-o El în ei atunci de unde a venit?
Acestea nu sunt întrebări simple care să primească răspunsuri superficiale sau uşoare. Nu ştiu soluţia la problema răului. Şi nici nu cunosc pe cineva care să aibă soluţia. Niciodată nu am fost satisfăcut de nici una din teoriile teodicienilor. Aceasta nu înseamnă că problema e nerezolvabilă, iar întrebarea este fără răspuns. Poate că în viitor problema va fi rezolvată. Capacitatea mea de a identifica problema nu e o soluţie la problema respectivă. Diagnosticele sau analizele nu înseamnă

vindecare.
Nu înseamnă însă că nu am ajuns la nişte concluzii în această problemă. Am constatat că răul e real, că răul e dependent de bine pentru a-1 putea defini şi că răul trebuie definit ca lipsă şi negaţie. Cea mai importantă concluzie este că ceea ce e rău trebuie să fi fost mai întâi bine, sau răul n-ar exista.
Trebuie să fim foarte atenţi aici. A spune că e bine că răul există nu e acelaşi lucru cu a spune că răul e bun. A spune că răul în sine e bun este greşit, după cum afirmă şi Scriptura. Răul e rău. însă a zice că e bine că răul există înseamnă a declara că Dumnezeu e bun şi că providenţa Lui se întinde peste toate lucrurile, inclusiv peste rău. Dumnezeu e suveran şi

peste rău şi El poate oricând ca dintr-un rău să facă să iasă ceva bun şi să folosească răul în împlinirea scopurilor Sale sfinte.
Când spun că e bine că există răul vreau să spun că răul n-ar putea exista nici o secundă dacă n-ar fi îngăduit de providenţa lui Dumnezeu.
Că Dumnezeu îngăduie, permite sau hotărăşte să existe răul înseamnă că El consideră bun acest lucru. El hotărăşte numai ceea ce doreşte să aibă loc. Dorinţa Lui e absolut dreaptă. Dacă El doreşte ca răul să existe şi n-ar exista dacă El n-ar dori aceasta, atunci trebuie să deducem că în sfatul Său tainic El are motive întemeiate să lase răul să existe. Motivaţia Lui în toate lucrurile este o motivaţie bună. El doreşte ceea ce doreşte potrivit bunei Lui plăceri. Nu e o plăcere rea să fii găsit în El sau în voia Lui. Răul e real şi e rău. însă răul e proxim, nu ultim. El nu este răspunsul final al lui Dumnezeu care face ca toate lucrurile să lucreze potrivit voii Sale imprevizibile dar drepte.
Răul este o problemă pentru creştinism însă nu una fatală, în toate lucrurile trebuie să interpretăm necunoscutul în lumina a ceea ce cunoaştem şi nu ceea ce cunoaştem în lumina a ceea ce nu cunoaştem. Ceea ce cunoaştem e că Dumnezeu există şi

e bun. Ceea ce mai cunoaştem e că noi păcătuim şi numai Dumnezeu poate rezolva problema aceasta şi că a şi rezolvat-o în Cristos. Mai ştim că păcatul nu este o consecinţă obligatorie sau necesară a mărginirii deoarece în cer noi încă vom fi mărginiţi şi nu vom păcătui. Acolo noi ne vom bucura de cel mai grozav cer cu putinţă.

Toate lucrurile lucrează înspre bine

Am văzut că e rău să numeşti răul bine şi binele rău. Această afirmaţie are rolul de a evita confuzia între cele două. Totuşi, făcând distincţia între cele două, între ceea ce e proxim şi apropiat şi ceea ce e ultim şi îndepărtat, putem spune că e bine că există rău. Care sunt implicaţiile acestei afirmaţii?
Noi ţinem adesea seminarii pe tema providenţei lui Dumnezeu. în timpul acestor seminarii întreb ascultătorii cum s-ar simţi dacă Domnul Cristos ar intra în clasă şi ar spune că din acel moment nimic rău nu ni se va mai întâmpla. Toţi se grăbesc să spună că s-ar simţi extrem de uşuraţi.
Un astfel de anunţ din partea lui Cristos ne-ar elibera de îngrijorare şi teamă. Frica şi îngrijorarea sunt două aspecte ale vieţii care ne afectează pe toţi. Ne face neliniştiţi şi lasă urme ale stresului atât în trupurile cât şi în sufletele noastre. Dar viaţa fără teamă şi îngrijorare ar fi o delectare.
Este interesant că porunca cel mai adesea folosită de Isus pentru a interzice ceva a fost: "Nu vă temeţi". Chiar şi atunci când avem motive să nu fim îngrijoraţi şi neliniştiţi, acestea totuşi apar. Esenţa fricii şi a îngrijorării este că ni se va întâmpla ceva rău, că vom suferi din cauza unei boli, a unei răni, a unui accident sau a lipsei de bani sau că vom suferi ca urmare a unei fapte rele a cuiva sau a consecinţelor propriilor noastre fapte.

Toate lucrurile lucrează spre bine

A trăi într-un mediu în care nu există rău de nici un fel, fie

el fizic sau moral, ar însemna să trăieşti în "cer". însă deocamdată noi trăim pe pământ şi nu în cer. Noi suntem încă în valea lacrimilor şi umblăm prin valea umbrei morţii unde ne temem de rău în ciuda încurajării psalmistului. David a putut spune că nu se temea de nici un rău pentru că a putut spune şi că Dumnezeu era cu el. Siguranţa prezenţei lui Dumnezeu era cea care-i risipea frica. în spatele poruncii lui Isus "Nu vă temeţi" era motivul îndepărtării fricii:"Căci Eu sunt cu voi". Isus nu a venit în trup în mijlocul clădirii bisericii noastre să ne anunţe că din acea zi nu ni se va întâmpla nici un rău. însă în alt sens El a făcut-o. în şi prin cuvintele apostolilor noi avem promisiunea lui Cristos că nu ni se va întâmpla nici un rău.
Cum aşa? Pentru a da un răspuns să ne îndreptăm atenţia spre unul din cele mai cunoscute şi mai încurajatoare texte din Noul Testament:

"Pe de altă parte ştim că toate lucrurile lucrează împreună spre binele celor ce iubesc pe Dumnezeu şi anume, spre binele celor ce sunt chemaţi după planul Său" (Rom.8:28). Observăm că Pavel nu spune aici că toate lucrurile care ni se întâmplă sunt bune. De fapt, ni se întâmplă lucruri rele. Lucruri dureroase care ne zdrobesc. Lucruri care ne lasă în suflet răni şi urme, care ne aduc amărăciune. Totuşi aceste lucruri rele care ni se întâmplă lucrează împreună spre binele nostru. Cu alte cuvinte, la urma urmei e bine că ni se întâmplă aceste lucruri.

Patru categorii de realităţi

Din nou vreau să subliniez importanţa faptului de a nu confunda binele şi răul. Am spus mai înainte că este rău să numeşti răul bine sau binele rău. Acest lucru înseamnă necinste morală. însă dacă ne oprim atenţia asupra diferenţei dintre proxim şi îndepărtat noi vedem totul dintr-un alt unghi. Dr. John Gerstner a remarcat patru categorii de realităţi: 1) bine bun; 2) bine rău; 3) rău rău; 4) rău bun.

Binele bun este bun în sensul final, de bază. Este bunătatea aşa cum o percepe Biblia, care spune că nici unul nu face bine, toţi au păcătuit (vezi Romani 3). însă din alt punct de vedere oamenilor li se spune că fac lucruri bune. Isus nu a fost de acord cu tânărul bogat când acesta L-a numit bun, deoarece tânărul spusese aceasta fără să ştie cu cine vorbea. într-adevăr Isus era bun, iar binele pe care-1 făcea era un bine bun .
Pentru ca o faptă să fie considerată bună în ochii lui Dumnezeu trebuie să aibă două calităţi. Prima este că trebuie să se conformeze în aspectul exterior legii lui Dumnezeu. Iar a doua este că trebuie să fie motivată de o dragoste adevărată pentru Dumnezeu. Prima poruncă spune să iubeşti pe Dumnezeu cu toată inima. O astfel de dragoste pură nu se găseşte în inimile unor fiinţe căzute. Din acest motiv Augustin numea faptele noastre bune "imperfecţiuni strălucite". Dacă noi ne conformăm în exterior legii lui Dumnezeu şi totuşi o facem din motive lipsite de dragostea perfectă a lui Dumnezeu, această lipsă îşi pune amprenta asupra perfecţiunii lucrării făcute de noi. Binele bun deci nu numai că împlineşte legea lui Dumnezeu, dar porneşte dintr-o dragoste pentru Dumnezeu perfectă.
Binele rău este acel bine care în exterior se conformează legii lui Dumnezeu însă are o motivaţie rea. Calvin de exemplu, spunea că păgânii pot face fapte de "virtute cetăţenească" după cum le numea el - fapte de caritate sau de dreptate care au doar un aspect exterior. Un păgân conduce uneori maşina încadrându-se în limitele de viteză. El face acest lucru nu pentru că are o dorinţă profundă de a-L onora pe Dumnezeu şi a-I arăta dragostea lui pentru El respectând legile. El are propriile lui motive. Poate că încearcă să evite o amendă sau poate că îi place pur şi simplu să conducă mai încet. El acţionează călăuzit de "lumina interesului propriu" după cum îl numea Jonathan Edwards. Interesul său sau motivele sale sunt egocentriste, nu îl au pe Dumnezeu în centru. întâlnim acest exemplu şi în cazul faptelor "bune" ale credincioşilor.

Răul rău poate fi definit ca şi răutate, care nu conţine nimic binefăcător în el. Este rău în totalitate. Este rău în adevăratul şi deplinul sens al cuvântului. Păcatul pe care păcătosul nepocăit îl comite este încărcat cu ziua mâniei lui Dumnezeu când el sau ea va experimenta plinătatea judecăţii drepte a lui Dumnezeu. Răul rău nu constituie un câştig pentru cel sau cea care îl comite.
Ceea ce ne interesează pe noi mai mult e categoria răului bun, pentru ca să înţelegem promisiunea lui Pavel când spune că "toate lucrurile lucrează împreună spre binele celor ce iubesc pe Dumnezeu şi sunt chemaţi după planul Său". Răul pe care noi îl experimentăm este răscumpărat în providenţa lui Dumnezeu. Aceasta înseamnă că Dumnezeu face să iasă binele din răul pe care-1 experimentăm. Repet, a spune că toate lucrurile lucrează spre bine nu e acelaşi lucru cu a spune că toate lucrurile care ni se întâmplă, în ele însele, sunt lucruri bune. Totuşi, dacă aceste lucruri lucrează împreună spre bine, până la urmă este bine ce ni se întâmplă. Aceste lucruri rele sunt într-adevăr lucruri rele. Dar ele sunt doar **pentru moment** lucruri rele, în ultimă instanţă însă ele lucrează spre binele nostru, deci sunt un rău bun. Se

dovedesc a fi binecuvântări mascate.
Adesea aceste "binecuvântări" sunt atât de bine deghizate încât cu greu am putea vedea ceva bun în ele. Noi nu înţelegem cu nimic mai mult sfatul tainic al lui Dumnezeu, decât 1-a înţeles Iosif care a îndurat atâtea lucruri rele. Ceea ce avem este o promisiune divină că aceste lucruri rele din cadrul providenţei lui Dumnezeu sunt folosite de către Dumnezeu pentru binele nostru. Binecuvântările pot fi foarte ascunse de masca lor, însă fără nici un dubiu ele sunt binecuvântări.

Binecuvântare şi necaz

Necazul există însă este temporar. Pentru un creştin fiecare necaz se dovedeşte a fi în cele din urmă o binecuvântare.

Teoretic e uşor să înţelegi premisele care stau la baza afirmaţiei că toate lucrurile lucrează spre binele celor ce iubesc pe Dumnezeu şi sunt chemaţi după planul Său, însă să experimentezi pe pielea ta aceste cuvinte e altceva. Este una din cele mai grele sarcini pentru un creştin. înseamnă nu numai să crezi în Dumnezeu, ci să-L şi crezi pe Dumnezeu.
într-adevăr, noi putem fi încrezători că nimic rău nu ni se va întâmpla dacă-1 aparţinem lui Cristos. Aceasta nu înseamnă că nu ni se va întâmpla nimic dureros. Inimile noastre pot fi zdrobite de mii de ori în această lume, iar trupurile noastre distruse de dureri. însă aceste lucruri fac parte din focul cuptorului purificator, creuzetul împărăţiei lui Dumnezeu.
Când Augustin a îmbătrânit, el a avut ocazia de a vedea năvălirea barbarilor împotriva Imperiului Roman. El s-a temut ca ostile prădătoare să nu distrugă lucrarea pentru care s-a ostenit atât. A venit înaintea lui Dumnezeu în rugăciune şi a rostit o rugăciune compusă din trei părţi. în primul rând a cerut ca poporul lui să fie ocrotit de dezastrul cu care se putea sfârşi năvălirea barbară. în al doilea rând a cerut ca, dacă nu era voia lui Dumnezeu să se întâmple ceea ce ceruse, să i se dea harul de a accepta acest lucru. Şi în final s-a rugat ca în ambele cazuri Dumnezeu să-1 ia acasă cât mai curând. E clar că Augustin a fost un om care a crezut Romani 8:28.
în contrast cu axioma conform căreia pentru un creştin fiecare necaz se dovedeşte a fi în cele din urmă o binecuvântare este necazul persoanei nepocăite care nu regretă nimic. Pentru acea persoană fiecare binecuvântare este un necaz mascat. Dumnezeu în harul Său toarnă binecuvântări din belşug peste necredincioşi. Ei îşi datorează existenţa îndelungei Lui răbdări, însă în ciuda acestei bunătăţi, cei care sunt nepocăiţi se răzvrătesc în continuare împotriva Lui şi trăiesc în aceeaşi stare de nerecunoştinţa. Această ingratitudine stă la baza sentinţei lui Dumnezeu împotriva lor, după cum vedem în Romani:
"Mânia lui Dumnezeu se descoperă din cer împotriva oricărei necinstiri a lui Dumnezeu şi împotriva oricărei nelegiuiri a

oamenilor, cari înăbuşe adevărul în nelegiuirea lor. Fiindcă ce se poate cunoaşte despre Dumnezeu, le este descoperit în ei, căci le-a fost arătat de Dumnezeu. în adevăr, însuşirile nevăzute ale Lui, puterea Lui veşnică şi dumnezeirea Lui, se văd lămurit de la facerea lumii, când te uiţi cu băgare de seamă la ele în lucrurile făcute de El. Aşa că, nu se pot dezvinovăţi; fiindcă, măcar că au cunoscut pe Dumnezeu, nu L-au proslăvit ca Dumnezeu, nici nu I-au mulţumit; ci s-au dedat la gânduri deşarte şi inima lor fără pricepere s-a întunecat" (Rom. 1:18-21).
Acest text prezintă acuzaţia universală: omul firesc refuză să-L slăvească pe Dumnezeu sau să-I mulţumească; această atitudine nerecunoscătoare e păcat şi provoacă mânia lui Dumnezeu. Această mânie este sporită cu fiecare act de nerecunoştinţa faţă de bunăvoinţa lui Dumnezeu. în această privinţă cu cât persoana nepocăită primeşte mai mult har şi bunătate din mâna Providenţei, cu atât îi condamnă mai mult aceste binecuvântări. Există o limită a îndelungei Lui răbdări, după cum le spunea şi Pavel atenienilor:
"Dumnezeu nu ţine seama de vremurile de neştiinţă şi porunceşte acum tuturor oamenilor de pretutindeni să se pocăiască, pentru că a rânduit o zi, în care va judeca lumea după dreptate, prin Omul, pe care L-a rânduit pentru aceasta şi despre care a dat tuturor oamenilor o dovadă netăgăduită prin faptul ca L-a înviat din morţi" (Fapte 17:30-31).
Ziua judecăţii marchează ziua în istoria răscumpărării când umanităţii i se va cere socoteală de atitudinea ei faţă de îndurările lui Dumnezeu. în această zi binecuvântările primite de cel nepocăit vor

deveni necazuri iar necazurile, celui credincios vor fi văzute ca şi binecuvântări.

Să înduri râul de dragul lui Dumnezeu

în cartea sa, *"Charity and Its Fruits"* (Dragostea creştină şi roadele ei), Jonathan Edwards are în vedere atitudinea pe care ar trebui s-o aibă creştinii vizavi de calomniile şi

persecuţiile îndreptate împotriva lor. El îşi concentrează atenţia asupra valorii unei astfel de suferinţe personale când este comparată cu valoarea recompensei care vine în urma suferirii unor astfel de lucruri. El reaminteşte cititorului de învăţătura lui Isus cu privire la valoarea sufletului fiecărui individ în parte în comparaţie cu tot ce i-ar putea oferi această lume. Ce ar da un om în schimbul sufletului său ? Isus a pus această întrebare: "Şi ce ar folosi unui om să câştige toată lumea, dacă şi-ar pierde sufletul?" (Mat. 16:26)

Această întrebare venită din gura lui Cristos e retorică; răspunsul este evident: nu i-ar folosi nimic. în ciuda tuturor bogăţiilor din lume, linia sfârşitului e trasă cu roşu şi proprietarul e falit. Binecuvântările sale materiale au devenit necazuri spirituale deoarece el şi-a negociat sufletul în schimbul acestor bunuri. O astfel de tranzacţie faustiană nu e deloc o afacere, deoarece marfa primită în schimb n-are nici o valoare în comparaţie cu valoarea articolului negociat.

în schimb, Edwards reaminteşte cititorului că din momentul în care sufletele noastre sunt în siguranţă în Cristos şi noi am primit cea mai grozavă bogăţie pe care cineva o poate avea, ce necaz ar putea să ni se întâmple ca să distrugă starea binecuvântată a poziţiei noastre ? Ceea ce am putea pierde în această lume atacaţi fiind de diavol, de fire şi de lumea aceasta sunt starea noastră fizică şi materială. Ne putem pierde slujba, sănătatea, lucrurile materiale, chiar şi reputaţia în mâinile duşmanilor noştri. Toate acestea sunt îngrozitoare pentru noi şi noi trudim din greu pentru a ne proteja împotriva unor astfel de pierderi. însă ei nu pot distruge sufletele noastre şi fericirea pe care Tatăl a pregătit-o pentru noi de la întemeierea lumii. Acest adevăr l-a susţinut pe Alexander Solzhenitsyn în timpul prizonieratului, a torturii şi a lipsurilor din lagărul rusesc. El ştia că cei ce-1 chinuiau puteau să-i ia viaţa şi să-1 facă să sufere însă nu-i puteau atinge sufletul.

Mulţi creştini au fost chemaţi să sufere mult "rău" în această lume. Deşi nu a fost niciodată chinuit de mâinile*

duşmanilor săi, Martin Luther a îndurat mai multă calomnie şi bârfă decât oricare alt sfânt din istorie; el a fost unul din cei mai urâţi oameni ai vremii sale. Oricine cunoaşte detaliile biografice ale vieţii lui Luther e familiar şi cu chinul sufletului său. El nu s-a bucurat de pierderea păcii şi a reputaţiei lui; s-a întristat profund când unii din prietenii lui cei mai apropiaţi s-au întors împotriva lui. Totuşi el a găsit consolare într-o fortăreaţă puternică. El a căutat adăpost în Dumnezeu. în imnul cu această temă, pe care el 1-a scris, inspirat din Psalmul 46, Luther scria: "Lăsaţi bogăţiile şi rudeniile. Şi-această viaţă trecătoare o lăsaţi".

Luther era dispus să piardă tot ce avea de dragul evangheliei. Era dispus să renunţe la "rudenii" în termeni care se referea atât la familie cât şi la prieteni. El era pregătit să renunţe la propria sa viaţă însă nu ar fi renunţat la binecuvântarea evangheliei; el era pregătit să atragă mânia întregii lumi împotriva lui. însă nu a vrut să-L piardă pe Cristos.

Aceasta atitudine faţă de suferirea răului acestei lumi de dragul lui Dumnezeu nu i-a caracterizat numai pe Luther, Calvin şi Edwards. Ea i-a caracterizat pe toţi sfinţii Vechiului Testament după cum este menţionat şi de autorul cărţii Evrei:

"Şi ce voi mai zice ? Căci nu mi-ar ajunge vremea, dacă a$ vrea să vorbesc de Ghedeon, de Barac, de Samson, de Ieftaie, de David, de Samuel şi de prooroci! Prin credinţă au cucerit ei împărăţii, au făcut dreptate, au căpătat făgăduinţe, au astupat gurile leilor, au stins puterea focului, au scăpat de ascuţişul săbiei, s-au vindecat de boli, au fost viteji în războaie, au pus pe fugă oştirile vrăjmaşe. Femeile şi-au primit înapoi pe morţii lor înviaţi: unii, ca să dobândească o înviere mai bună n-au vrut să primească izbăvirea care li se dădea şi au fost chinuiţi. Alţii au suferit batjocuri, bătăi, lanţuri şi închisoare; au fost ucişi cu pietre, tăiaţi în două cu ferăstrău], chinuiţi; au murit ucişi de sabie, au pribegit îmbrăcaţi cu cojoace şi în piei de capre, lipsiţi de toate, prigoniţi, munciţi, -ei, de care lumea nu era vrednică - au rătăcit prin pustiuri, prin munţi, prin peşteri şi prin crăpăturile pământului" (Evr. 11:32-38).

Evaluarea Scripturii cu privire la aceşti oameni care, ca şi copii ai Providenţei, au suferit "răul bun" de dragul Lui este că lumea nu era vrednică de ei.

Providenţa şi minunile

Creştinismul este o credinţă bazată şi înrădăcinată în minuni. Daţi de o parte minunile şi va dispărea şi creştinismul. Istoria bisericii este plină de astfel de tentative: de la încercările gânditorilor iluminişti de a reduce Creştinismul la o formă de naturalism până la vandalismul biblic al sec. al XlX-lea; De la liberalismul care încerca să explice minunile biblice cu ajutorul unor parabole morale fanteziste şi născocite la programul sistematic de "de-mitologizare" al lui Bultmann, atacurile au fost necruţătoare.
Extirparea din relatările biblice a minunilor este un exerciţiu de *revizionism,* un fel de reducţionism canonizat. Oamenii culţi ai zilelor noastre, fiind ruşinaţi şi intrigaţi de minunile Bibliei au căutat să creeze o religie fără ele. Orice fel de religie ar rezulta în acest caz în nici un caz nu e creştinismul. Creştinismul stă în picioare sau cade odată cu miracolele biblice. Fără minuni nu există Exod. Fără miracole nu există înviere, iar fără înviere credinţa noastră e zadarnică.
Chiar din primul secol, Pavel a trebuit să ducă o luptă cu scepticii miracolelor şi supranaturalului. lCor.15 este un exemplu în acest sens. Aici Pavel răspunde celor care vor un creştinism fără o înviere miraculoasă:
"Vă fac cunoscut, fraţilor, Evanghelia pe care v-am propovăduit-o, pe care aţi primit-o, în care aţi rămas, şi prin care sunteţi mântuiţi, dacă o ţineţi aşa după cum v-am propovăduit-o; altfel degeaba aţi crezut. V-am învăţat înainte de toate, aşa cum am primit şi eu: că Hristos a murit pentru păcatele noastre, după Scripturi; că a fost îngropat şi a înviat a treia zi, după Scripturi; şi că S-a arătat lui Chifa, apoi celor-doisprezece. După aceea S-a arătat la peste cinci sute de fraţi, dintre care cei mai mulţi sunt

încă în viaţă, iar unii au adormit. în urmă s-a arătat iui Iacov, apoi tuturor apostolilor. După ei toţi, ca unei stârpituri, mi s-a arătat şi mie. Căci eu sunt cel mai neînsemnat dintre apostoli; nu sunt vrednic să port numele de apostol fiindcă am prigonit biserica lui Dumnezeu. Prin harul lui Dumnezeu sunt ce sunt. Şi harul Lui faţă de mine n-a fost zadarnic; ba încă am lucrat mai mult decât toţi; totuşi nu eu, ci harul lui Dumnezeu, care este în mine. Astfel dar, ori eu, ori ei, noi aşa propovăduim şi voi aşa aţi crezut. Iar dacă se propovăduieşte că Cristos a înviat din morţi, cum zic unii dintre voi, că nu este o înviere a morţilor? Dacă nu este o înviere a morţilor, nici Cristos n-a înviat. Si dacă n-a înviat Cristos, atunci propovăduirea noastră este zadarnică şi zadarnică este şi credinţa noastră. Ba încă noi suntem descoperiţi şi ca martori mincinoşi ai lui Dumnezeu; fiindcă am mărturisit despre Dumnezeu că El a înviat pe Cristos, când nu L-a înviat, dacă este adevărat că morţii nu înviază. Căci dacă nu înviază morţii, nici Cristos n-a înviat. Şi dacă n-a înviat Cristos, credinţa noastră este zadarnică, voi sunteţi încă în păcatele voastre" (1 Cor.l5:I-17).
în această lungă disertaţie, Pavel susţine cu tărie Evanghelia şi apoi încurajează cititorii să se ţină tare de ea. El vorbeşte de o "tradiţie" care a fost transmisă prin apostoli. Este tradiţia apostolică, care este însăşi temelia bisericii. Tradiţia pe care o are în vedere Pavel este învierea lui Cristos, care arată împlinirea Scripturilor şi care a fost confirmată de mărturia apostolilor, în calitate de martori oculari. După ce prezintă un rezumat al acestei mărturii, Pavel se adaugă pe sine pe lista martorilor învierii lui Cristos. Apostolul arată apoi consecinţele unui creştinism fără miracole şi mai ales fără miracolul învierii. Penultima concluzie a argumentului său o găsim în versetul 17: "Dacă n-a înviat Cristos, credinţa voastră este zadarnică".
Pavel subliniază zădărnicia făuririi unei credinţe creştine fără minuni, deoarece învierea lui Cristos cu siguranţă intră în categoria "minunilor". Dar, ce este mai exact, acesta categorie a minunilor? Ce înţelegem prin minuni? Există multă confuzie în privinţa acestui concept. Unii susţin că minunile au avut loc

în vremurile biblice, însă nu mai au loc astăzi. Alţii spun că n-au fost minuni nici în vremurile biblice şi nu sunt nici astăzi. Iar alţii susţin că au avut loc minuni în vremurile biblice şi încă mai au loc.
O parte a problemei cu care ne confruntăm în privinţa acestor opinii este dezacordul în privinţa naturii

minunilor. Naturaliştii resping minunile, deoarece ei prin definiţie resping supranaturalul şi privesc minunile ca pe nişte intruşi din lumea supranaturalului pe care ei îl neagă în mod absolut. Naturaliştii au un punct de vedere care nu permite nici măcar posibilitatea existenţei minunilor. Această atitudine se loveşte cap în cap cu creştinismul biblic şi implică o dispută între două puncte de vedere total diferite.
| ţ Chiar şi în cadrul creştinismului se pune problema lume
dacă minunile care au avut loc în vremurile biblice mai au loc şi astăzi sau nu. Problema se complică din cauza diferitelor sensuri ale cuvântului *minune.* Cei implicaţi în această polemică sunt de acord cu câteva puncte: 1) Dumnezeu în guvernarea Sa providenţială a universului poate face minuni. Nu există îndoială în privinţa posibilităţii ca Dumnezeu să lucreze într-un mod ce diferă de modul obişnuit de a lucra în providenţa Sa. 2) Dumnezeu a făcut într-adevăr minuni în trecut, după ii cum ne relatează Biblia. 3) Minunile sunt lucrările supranaturale ale lui Dumnezeu şi Dumnezeu încă lucrează în mod supranatural şi astăzi. Toţi acei care au păreri diferite la
întrebarea dacă Dumnezeu încă mai face minuni sunt de acord ***tt-*** ~ ~
insa asupra acestor puncte.
Aici intervine definiţia minunii, care este decisivă. Unii oameni, în mod simplist, numesc minuni toate lucrările care au ca şi cauză ultimă puterea lui Dumnezeu. De exemplu, auzim adesea spunându-se că naşterea unui bebeluş este o minune. Desigur că naşterea unui prunc este un lucru copleşitor, care inspiră respect, teamă şi uimire. îţi atrage atenţia asupra uluitoarei realităţi a vieţii în sine. însă nu e ceva cu totul neobişnuit în ceea ce priveşte naşterea unui bebeluş.

Milioane de astfel de evenimente au loc în fiecare zi în toată lumea. în termeni biblici naşterea unui copil nu intră în categoria teologică a minunilor.
Suntem de acord că minunile sunt *evenimente supranaturale.* însă se pune întrebarea dacă toate evenimentele supranaturale sunt minuni? Unii spun că orice eveniment supranatural determinat de Dumnezeu este o minune. Luther, de exemplu, numea minunea: lucrarea divină de renaştere, de reînviere spirituală, lucrarea supranaturală a Duhului Sfânt făcută imediat în sufletul fiinţei umane. Nu vreau să spun prin imediat "instantaneu" (deşi e adevărat şi aceasta), însă e mai degrabă o lucrare pe care Dumnezeu şi Duhul Sfânt o fac fără ajutorul vreunui om. El nu depinde de cauze secundare pentru a produce acest efect, ci realizează această transformare spirituală a sufletului prin puterea Sa proprie şi în mod direct.
Cauza pentru care nu se ajunge la un acord în privinţa definiţiei minunii este că Biblia nu foloseşte doar un cuvânt care să însemne în mod strict *minune* în limba noastră. Bineînţeles că unele traduceri ale Bibliei conţin cuvântul *minune,* însă aceasta depinde de alegerea traducătorului în privinţa terminologiei. Noţiunea de miracol derivă din trei termeni biblici diferiţi, care pot fi traduşi prin "semne", "puteri" şi "minuni". Conceptul teologic de miracol este apoi extrapolat din modul în care sunt utilizaţi în Biblie aceşti termeni.
Mai exact, termenii *semne, puteri* şi *minuni* nu sunt sinonimi şi nu e indicat să-i interschimbăm, deşi deseori aceşti termeni au înţelesuri foarte apropiate.
Lucrările extraordinare ale lui Dumnezeu relatate în Scriptură dovedesc clar puterea Lui. Ele provoacă mirarea celor ce nu le văd. Unul din cele mai folosite cuvinte care însoţeşte descrierile minunilor lui Cristos este cuvântul *uimit* sau *surprins.* Cuvântul *semn* este folosit adesea pentru lucrările lui Isus în special în Evanghelia lui Ioan. Un semn este ceva care arată sau îţi îndreaptă atenţia dincolo de el însuşi, spre altceva. Pentru ca un eveniment să fie considerat un semn trebuie să

aibă "semnificaţie"; trebuie să indice ceva dincolo de el însuşi.
Când ne gândim la *scopul* minunilor biblice observăm că sunt mai multe. Dumnezeu a făcut minuni pentţu a-i elibera pe israeliţi din robia egipteană. Isus Şi-a folosit minunile pentru a alina suferinţa, pentru a da vedere orbilor şi surzilor auzul etc. însă aceste scopuri de moment nu au epuizat scopurile lucrărilor Lui. Ele au slujit şi ca semne. Ele dovedeau şi altceva decât rolul pe care-1 aveau în acel moment. Unul din cele mai importante roluri ale minunilor biblice, dacă nu cel mai important dintre toate, a fost de a fi o dovadă a revelării lui Cristos.

Ele au asigurat ceea ce John Locke numea "creditul iniţiatorului".
Unul din aceste exemple e relatat în Noul Testament în cadrul întâlnirii dintre Nicodim şi Isus:
"între farisei era un om cu numele Nicodim, un fruntaş al Iudeilor. Acesta a venit la Isus, noaptea şi I-a zis: "învăţătorule, ştim că eşti un învăţător venit de la Dumnezeu căci nimeni nu poate face semnele pe care le faci Tu, dacă nu este Dumnezeu cu el" (Ioan 3:1-2).
Deşi textul care relatează ceea ce a spus Nicodim e inspirat de Duhul lui Dumnezeu, nu putem deduce de aici că opinia lui Nicodim privitoare la Isus a fost inspirată sau că concluzia lui e adevărată. Deşi Nicodim şi-a exprimat opinia sa failibilă cu privire la această problemă, concluzia sa este în concordanţă cu Biblia. El a ajuns la concluzia că Isus era un învăţător trimis de Dumnezeu deoarece Isus făcea minuni. Aceasta era singura concluzie la care putea ajunge dacă ideea de la care a pornit era corectă, adică "nimeni nu poate face semnele pe care le faci Tu, dacă nu este Dumnezeu cu el". Aici se ridică întrebarea dacă oamenii sau dracii, care nu sunt trimişi de Dumnezeu, pot face minuni şi ei. Ne vom ocupa de aceasta în următorul capitol. Deocamdată, observăm că Nicodim a spus că nimeni nu poate să facă aceste lucrări înainte de a întruni anumite condiţii. Condiţia necesară este indicată de cuvântul daca,condiţia necesară era prezenţa ajutorului lui Dumnezeu.

Dacă Nicodim avea dreptate, atunci înseamnă că unul din cele mai importante detalii în legătură cu minunile biblice este confirmarea de către persoane trimise de Dumnezeu sau care vorbesc în numele lui Dumnezeu. Acest rol important al conceptului biblic de minune nu este demonstrat numai de opinia lui Nicodim. în Evrei citim:
"De aceea, cu atât mai mult trebuie să ne ţinem de lucrurile, pe care le-am auzit, ca să nu fim depărtaţi de ele. Căci, dacă Cuvântul vestit prin îngeri s-a dovedit nezguduit şi dacă orice abatere şi orice neascultare şi-a primit o dreaptă răsplătire, cum vom scăpa noi, dacă stăm nepăsători faţă de o mântuire aşa de mare, care, după ce a fost vestită întâi de Domnul, ne-a fost adeverită de cei ce au auzit-o, în timp ce Dumnezeu întărea mărturia lor cu semne, puteri şi felurite minuni şi cu darurile Duhului Sfânt, împărţite după voia Sa !"(Evr. 2:1-4)
Aici Dumnezeu întăreşte mărturia apostolilor cu semne şi minuni. Această idee îşi are rădăcinile în Vechiul Testament după cum putem vedea în întâlnirea pe care o are Moise cu Dumnezeu în deşertul Madian:
"Moise a răspuns şi a zis: "Iată că n-au să mă creadă, nici n-au să asculte de glasul meu. Ci vor zice: "Nu ţi S-a arătat Domnul !" Domnul i-a zis: "Ce ai în mână?" El a răspuns: "Un toiag". Domnul a zis: "Aruncă-1 la pământ". El 1-a aruncat la pământ şi toiagul s-a prefăcut într-un şarpe. Moise fugea de el. Domnul i-a zis lui Moise: "întinde-ţi mâna şi apucă-1 de coadă". El a întins mâna şi 1-a apucat; şi şarpele s-a prefăcut iarăşi într-un toiag în mâna lui. "Iată " a zis Domnul, "ce vei face ca să creadă că ţi s-a arătat Domnul, Dumnezeul părinţilor lor: Dumnezeul lui Avraam, Dumnezeul lui Isaac şi Dumnezeul lui Iacov" (Exod 4:1-5).
Moise a fost confruntat cu o problemă de credibilitate în două direcţii.
Prima problema era să-1 convingă pe Faraon să elibereze toată forţa de muncă sclavă, care era atât de importantă pentru economia naţională. Faraon era departe de a vrea să facă un astfel de lucru la îndemnul unui păstor bătrân din pustiu. A doua problemă pe care o avea era să convingă mulţimea de oameni slabă să-1 urmeze. Când Moise L-a întrebat pe Dumnezeu cum ar fi posibil ca el să treacă peste această problemă a credibilităţii, răspunsul lui Dumnezeu a fost să-1 echipeze pe Moise cu puterea de a face minuni care, în cele din urmă, i-a şi convins pe poporul Israel şi pe Faraon că Moise era trimis de Dumnezeu.
în timp ce căutăm o definiţie cât mai exactă pentru *minune,* noi nu numai că trebuie să includem rolul său ca şi semn sau ca şi atestare a vorbitorilor lui Dumnezeu (factori sau agenţi ai revelaţiei) dar trebuie să remarcăm şi că minunile biblice erau acţiuni şi evenimente care erau vizibile în lumea exterioară. După cum îi spunea Pavel lui Irod Agrippa "aceste lucruri... nu s-au petrecut într-un colţ". Minunile biblice erau publice, văzute de mulţi, nu ca şi "atestarea" miraculoasă a unor aşa zişi profeţi care se autonumesc, astfel cum ar fi mormonul Joseph Smith. Creştinismul nu este o religie misterioasă a cărei revelaţie este doar pentru un grup special de iniţiaţi.

Pentru a evita o astfel de confuzie şi pentru a fi protejate de un refugiu în pretenţii ce nu pot fi verificate sau falsificate de către unii martori, minunile biblice au avut loc în mijlocul oamenilor.
Din punct de vedere istoric, teologia reformată a definit minunile ca fiind acele acte supranaturale săvârşite în lumea din afară direct de către puterea lui Dumnezeu, producând efecte supranaturale şi extraordinare pe care numai Dumnezeu le poate face. în Romani, Pavel vorbeşte despre capacitatea lui Dumnezeu de a crea ceva din nimic şi de a aduce din moarte la viaţă, putere pe care nici o fiinţă nu o are.
Uneori minunea este definită în termeni telegrafici ca fiind o lucrare care e împotriva legilor naturale, o acţiune care e *contra naturam.* Aceasta este o distincţie utilă atâta timp cât nu uităm că legile naturii sunt legile lui Dumnezeu şi ele nu acţionează independent de Dumnezeu. Naturalul este supus supranaturalului. Dacă legile naturii sunt voia providenţială a

lui Dumnezeu, ele n-ar prea putea fi "încălcate" deoarece Dumnezeu nu poate fi contra Lui însuşi.
Astfel vedem că cuvântul *contra* folosit în limba latină se referă de fapt la diferenţa dintre providenţa obişnuită a lui Dumnezeu şi providenţa Sa neobişnuită. Deşi El de obicei lucrează într-un fel pe care noi îl numim *obişnuit,* deoarece se petrece de obicei, totuşi El poate să lucreze şi în moduri neobişnuite.
Ca fiinţe umane ne confruntăm zilnic cu "legile" naturii. Când ridicăm greutăţi nu anulăm sau încălcăm legea gravitaţiei. Ci mai degrabă contracarăm greutatea printr-o forţă mai mare; forţele sau puterea pe care le folosim noi sunt mărginite şi limitate.Noi suntem puternici, dar nu atotputernici. Aceste legi
âînsă pot fi contracarate de o forţă omnipotentă care trece dincolo de orice putem noi face în mod obişnuit. Nouă ne lipseşte puterea de a face ca un topor să plutească sau de a transforma apa în vin. Noi putem înota în apă, însă nu să umblăm pe apă. Astfel de fapte sunt neobişnuite şi poartă semnul miraculosului.

Minuni la porunca lui Dumnezeu

Acele minuni realizate instantaneu de puterea lui Dumnezeu pot fi discutate în lumina unor episoade relatate în Biblie.
De exemplu, în minunea traversării Mării Roşii o forţă naturală a fost folosită ca şi mijloc în realizarea acestui eveniment. Biblia îl relatează astfel:
"Moise şi-a întins mâna spre mare. Şi Domnul a pus marea în mişcare printr-un vânt dinspre răsărit, care a suflat cu putere toată noaptea, el a uscat marea şi apele s-au despărţit în două. Copiii lui Israel au trecut prin mijlocul mării ca pe uscat şi apele stăteau ca un zid la dreapta şi la stânga lor. Egiptenii i-au urmărit şi toţi caii lui Faraon, carele şi călăreţii lui au intrat după ei în mijlocul mării. în straja dimineţii, Domnul din stâlpul de foc şi de nor S-a uitat spre tabăra Egiptenilor şi a aruncat învălmăşeală în tabăra egiptenilor. A scos roţile carelor şi le-a îngreunat mersul. Egiptenii
au zis atunci: "Haidem să fugim dinaintea lui Israel, căci Domnul se luptă pentru el împotriva egiptenilor". Domnul a zis lui Moise: "întinde-ţi mâna spre mare; şi apele au să se întoarcă peste egipteni, peste carele lor şi peste călăreţii lor. Moise şi-a întins mâna spre mare. Şi înspre dimineaţă, marea şi-a luat iarăşi repeziciunea cursului şi la apropierea ei, egiptenii au luat-o la fugă; dar Domnul a năpustit pe egipteni în apele mării" (Exod 14:21-27).
în acest episod, la semnul lui Moise, Dumnezeu a poruncit unui vânt puternic să sufle atât de puternic încât s-a deschis un drum prin mare străjuit în ambele părţi de ziduri de apă. Dumnezeu a folosit cauze secundare, prin intermediul vântului, pentru a realiza minunea însă cauza directă şi imediată a fost porunca Sa divină. Una este e ca un astfel de vânt să bată pur şi simplu şi e cu totul altceva să bată într-un astfel de mod, la poruncă.
Acest tip de minune - la poruncă - îl întâlnim şi în Noul Testament atunci când Isus a potolit marea şi furtuna. Nu este ceva neobişnuit ca vântul să nu mai bată şi ca marea să nu mai fie tulburată; se întâmplă cu regularitate. într-adevăr, marea să devină brusc atât de calmă nu e ceva foarte neobişnu,it însă să devină calmă la porunca unei fiinţe umane este ceva neobişnuit. Trebuie să recunoaştem însă că un astfel de eveniment se putea întâmpla datorită unei pure coincidenţe. în analiza unui miracol trebuie să avem grijă să nu tragem concluzii eronate după modelul următorului raţionament fals: Soarele răsare după cântatul cocoşului, în concluzie cântatul cocoşului determină răsăritul soarelui. Cocoşul poate cânta chiar înainte de a răsări soarele, dar faptul că soarele răsare imediat după cântatul cocoşului nu

înseamnă că cocoşul determină soarele să răsară. Dacă potolirea furtunii la poruncă a fost singurul miracol menţionat în Biblie am fi fost tentaţi să presupunem că conjunctura de evenimente a fost o pură coincidenţă. Dar în lumina minunilor care L-au însoţit pe Cristos, ar fi o prostie să ne gândim că a fost o coincidenţă. Nu aceasta a fost concluzia

ucenicilor care au mărturisit despre ea; chiar şi aceşti oameni care au mărturisit despre alte minuni înfăptuite de Isus au fost uimiţi de minunea aceasta. A fost ca şi atunci când Dumnezeu a creat lumea sau când 1-a înviat pe Lazăr.

Discuţiile dintre creştini în privinţa problemei dacă Dumnezeu mai face minuni astăzi se concentrează în jurul definiţiei *minunii.* Ne vom ocupa de această problemă şi de cea a minunilor satanice în capitolul următor.

Minuni false

Toată chestiunea care se învârte în jurul întrebării dacă Dumnezeu face minuni astăzi este complicată şi provocatoare. Dacă o persoană evanghelică declară că nu crede în minunile contemporane, ea este privită adesea cu suspiciune. Această suspiciune apare din cauză că necredinţa în minuni e asociată cu naturalismul, scepticismul şi liberalismul. (Am folosit majuscula L pentru a mă referi la o anumită şcoală de teologie).

Din moment ce Liberalismul nu crede că au loc minuni în zilele noastre, noi credem că oricine neagă faptul că minunile au loc şi astăzi este un Liberal. Totuşi, cheia diferenţei dintre evanghelici şi Liberali în această privinţă nu este dacă au loc minuni în zilele noastre, ci dacă au avut loc în trecut, după cum declară Biblia.

De exemplu, John Calvin nu e considerat a fi un Liberal. Atât Calvin cât şi Luther în timpurile Reformei au fost provocaţi în nenumărate rânduri de către Biserica Romano-Catolică să facă minuni care să certifice învăţătura lor. Roma a făcut apel la confirmarea prin acte a minunilor sfinţilor ca dovadă că Dumnezeu vorbea prin biserica Romano-Catolică şi nu prin Reformaţi. La rândul lor, reformaţii au negat faptul că slujba apostolică a continuat să rămână în biserică sau că biserica era sursa unei noi revelaţii divine.

Discuţiile asupra revelaţiei care continuă să apară, au fost critice cu privire la poziţia Reformatorilor, care susţineau că scripturile erau suficiente şi erau singura sursă de revelaţie specială scrisă. Roma susţinea că o a doua sursă de revelaţie se află în tradiţia bisericii; această sursă dublă de revelaţie a fost confirmată de enciclicul papal al lui Pius XII, *Humani Generis,* în sec. al XX-lea.

Roma, conştientă fiind de semnificaţia biblică a miracolelor, care atestă agenţi ai revelaţiei, putea recurge la minunile bisericii pentru a-şi susţine pretenţia de a fi adevărata biserică, iar Reformatorii prooroci mincinoşi.

Lipsa miracolelor în mijlocul Reformatorilor a fost menţionată de către Calvin în scrisoarea sa către regele Franţei care înfiinţează renumitul său *Institut de Religie Creştină.* Calvin spune: "Faptul că cer miracole de la noi e necinstit din partea lor; noi nu am înfiinţat o nouă evanghelie, ci am susţinut singura] adevăr care este confirmat de toate minunile pe care Cristos sau apostolii le-au făcut. însă ei au o particularitate pe care noi n-o avem - ei îţi confirmă constant credinţa prin miracole până în zilele noastre! Nu, ei mai degrabă au pretins minuni care ar putea produce încurcătură în minţi încrezătoare; sunt atât de uşuratici şi ridicoli, atât de stupizi şi falşi" (p.8).

Reformatorii au susţinut că doctrina lor era confirmată de către autoritatea Bibliei. Observăm în aceste neînţelegeri că nici Roma şi nici Reformaţii nu au argumentat premisa că minunile au rolul de semne care certifică agenţi ai revelaţiei; ei au fost de acord cu privire la acest punct. Problema disputei era dacă revelaţia şi confirmarea prin minuni a continuat şi după vremea apostolilor. Calvin şi Luther au pus sub semnul întrebării autenticitatea nu numai a învăţăturii Romei şi a pretenţiilor ei de a duce mai departe autoritatea şi revelaţia apostolică, dar şi autenticitatea pretinselor lor minuni. Reformatorii au considerat minunile Romei a fi nu numai neserioase, dar şi false. Ei au negat faptul că acestea erau adevărate minuni.

Un lucru e clar în această neînţelegere. Problema nu era dacă Dumnezeu putea face minuni, ci dacă Biblia era singura sursă de revelaţie specială. Acest punct este trecut deseori trecut cu vederea în dezbaterile obişnuite despre continuarea minunilor. în cadrul evanghelismului de astăzi, în special dar nu în mod exclusiv în aripa carismatică, se pretind drepturile

unei noi revelaţii de la Dumnezeu şi prezenţa din abundenţă de noi minuni. în aceste cercuri, minunile nu numai că sunt considerate posibile, dar sunt şi aşteptate. Evangheliştii promit minuni la serviciile lor de trezire spirituală şi pretind să le facă în[1] faţa camerelor de televiziune.

Trebuie să fim atenţi pentru a observa că mulţi evanghelici sunt convinşi că revelaţia nu ajunge până în zilele noastre, însă minunile da. Ei despart minunile de revelaţie bazaţi pe presupunerea că putem avea făcători de minuni fără revelaţie, în timp ce alţii spun că putem avea revelaţie fără minuni.

Din moment ce minunile au alte roluri decât cel de agenţi confirmatori ai revelaţiei, atunci ele pot continua fără vreo revelaţie corespondentă. Poziţia clasică reformată în această problemă afirmă că minunile mai au şi alte roluri pe lângă cel de atestare a agenţilor revelaţiei, după cum am văzut deja. Minunile deci pot fi'mai mult decât rolul lor. Dar întrebarea e: pot ele face mai puţin? Aici e problema. Dacă un non - agent al revelaţiei poate face minuni, cum ar putea vreodată minunile să funcţioneze ca şi dovadă de atestare a unui agent al revelaţiei? Dacă şi agenţii revelaţiei şi non - agenţii revelaţiei pot face minuni, ce valoare autentificatoare ar mai fi o minune? Dacă un prooroc mincinos poate face o minune, adevăratul prooroc nu poate apela la minuni ca dovadă a lucrării sale. Problema devine mai acută când vedem ca Noul Testament recurge la minunile apostolilor ca dovadă a autorităţii lor, ceea ce e un apel greşit şi un argument fals dacă e adevărat că non-agenţii revelaţiei pot face minuni.

E clar că oricum definim o minune trebuie să plasăm aşa-pretinsele minuni de astăzi într-o categorie diferită decât a celor menţionate în Scriptură. Care făcător de minuni de astăzi poate transforma apa în vin sau să învieze morţii care muriseră de patru zile? Nimeni nu poate despărţi Marea Roşie sau să facă ca fierul de la secure să plutească.

Asta înseamnă că Dumnezeu, în providenţa Sa, nu mai lucrează? A încetat Dumnezeu de a-şi exercita puterea Sa

supranaturală în mijlocul nostru? Dumnezeu nu mai ascultă rugăciuni în situaţii deosebite sau să dea vindecare atunci când doctorii spun că e imposibil? în nici un caz! Dumnezeu e viu şi lucrează. El răspunde rugăciunilor poporului Său în moduri deosebite. Harul Său supranatural este printre noi în fiecare zi. Dacă noi considerăm aceste lucruri minuni, atunci trebuie să recunoaştem că încă mai au loc minuni.

Distingem trei categorii de chestiuni controversate care rezultă din rolul minunilor în atestarea agenţilor revelaţiei şi a autenticităţii Cuvântului Său scris. Aceste categorii includ: providenţa Sa normală, providenţa Sa neobişnuită şi minunile Sale (în sensul restrâns al cuvântului, definit deja). în cadrul acestor trei categorii spunem că Dumnezeu continuă lucrarea Sa de providenţă normală şi lucrarea Sa de providenţă neobişnuită, însă nu şi lucrarea Sa de atestare a agenţilor revelaţiei speciale şi unice prin minuni, în sensul restrâns.

Minuni satanice

Cum rămâne însă cu minunile lui Satan ? Nu ne învaţă Biblia că Satan, Marele înşelător poate şi el să facă minuni ?

Să ne uităm deci la câteva texte *din Scriptură,* relevante în acest sens:

"Dacă se va ridica în mijlocul tău un prooroc sau un visător de vise care-ţi va vesti un semn sau o minune, şi se va împlini semnul sau minunea aceea de care ţi-a vorbit el, zicând: "haidem după alţi dumnezei" - dumnezei pe care tu nu-i cunoşti," şi să le slujim!" să n-asculţi cuvintele acelui prooroc sau visător de vise, căci Domnul, Dumnezeul vostru vă pune la încercare ca să ştie dacă iubiţi pe Domnul Dumnezeul vostru, din toată inima voastră şi cu tot sufletul vostru " (Deut. 13:1-3).

"Mulţi îmi vor zice în ziua aceea : " Doamne, Doamne! N-am proorocit noi în Numele Tău ? N-am scos noi draci în Numele Tău ? Şi n-am făcut noi multe minuni în Numele Tău ?" Atunci le voi spune curat: "Niciodată nu v-am cunoscut; depărtaţi-vă de

la Mine, voi toţi care lucraţi fărădelege"(Mat. 7:22-23).
"Atunci dacă vă va spune cineva : "Iată, Hristosul este aici, sau acolo", să nu-1 credeţi. Căci se vor scula Hristoşi mincinoşi şi prooroci mincinoşi; vor face semne mari şi minuni, până acolo încât să înşele dacă va fi cu putinţă, chiar şi pe cei aleşi. Iată că v-am spus mai dinainte. Deci, dacă vă vor zice: "Iată-L în pustie " să nu vă duceţi acolo! "Iată-L în odăiţe ascunse", să nu credeţi" (Mat. 24:23-26).
"Arătarea lui se va face prin puterea Satanei, cu tot felul de minuni, de semne şi puteri mincinoase, şi cu toate amăgirile nelegiuirii pentru cei ce sunt pe calea pierzării, pentru că n-au primit dragostea adevărată, ca să fie mântuiţi. Din această pricină, Dumnezeu le trimite o lucrare de rătăcire, ca^să creadă o minciună, pentru ca toţi cti ce n-au crezut adevărul, ci au găsit plăcere în nelegiuiri, să fie osândiţi" (2 Tes.2: 9-12).
Aceste texte biblice ne atrag atenţia asupra avertismentului serios cu privire la puterile şi înşelăciunea Satanei. Prima lui apariţie, ca şi şarpe în Grădina Eden s-a caracterizat prin şiretenie şi înşelătorie şi el continuă a fi un adversar teribil pentru poporul lui Dumnezeu. După cum spunea Luther: "Puterea şi viclenia lui sunt grozave" şi de vreme ce sunt asociate cu o "ură nemiloasă" sunt cu atât mai periculoase. Satan e un maestru în arta înşelătoriei. El poate să se înfăţişeze înaintea noastră sub auspiciile binelui. El se poate chiar transforma într-un înger de lumină pentru a înşela chiar şi "pe cei aleşi" (vezi Mat.24:24 şi Marcu 13:22).
Scriptura îl descrie pe Satan ca pe o fiinţă superioară nouă. El este o fiinţă îngerească deşi e un înger căzut. El poate depăşi ceea ce aşteptăm noi să vedem în natura înconjurătoare, dar el aparţine totuşi ordinii naturale în sensul că e o fiinţă creată şi face parte din creaţiune. El nu este la acelaşi nivel cu Dumnezeu şi nu posedă atribute divine. El nu este infinit, veşnic, invariabil, omniscient sau omniprezent. Poate că are mai multă cunoştinţă decât avem noi şi o putere mai mare,însă nu are putere divină.

Când Biblia vorbeşte de pretinsele "minuni" ale lui Satan, lucrările lui sunt numite "semne şi puteri mincinoase" (2 Tes.2:9). întrebarea e: ce se are în vedere prin calificativul *mincinoase'?* Acest lucru înseamnă că Satan poate face minuni în numele unei cauze mincinoase? Sau înseamnă că semnele şi minunile pe care le face sunt doar nişte şiretlicuri amăgitoare şi nu minuni veritabile? Teologii sunt împărţiţi în această problemă.
Cei care cred că Satan poate să facă minuni adevărate adică să facă lucrări împotriva naturii, a firii, susţin că aceste lucrări nu sunt "împotriva păcatului". Acest amănunt are rolul de a arăta că, deşi Satan poate acţiona împotriva ordinii naturale a lucrurilor, el nu va acţiona niciodată împotriva scopurilor sale rele, care sunt "pentru păcat" şi nu "împotriva păcatului". Logica e că o casă dezbinată împotriva ei însăşi nu poate supravieţui, iar Satan nu va lucra niciodată împotriva propriilor lui interese făcând minuni. Minunile lui sunt întotdeauna îndreptate împotriva binelui şi a adevăratului Cristos.
Adepţii acestui punct de vedere ne spun că noi putem discerne între minunile lui Satan şi minunile lui Dumnezeu supunându-le testului Scripturii.
Acest argument, după părerea mea, conţine o eroare gravă, aceea a cercului vicios. înainte ca noi să putem testa minunile lui Satan supunându-le testului Scripturii, trebuie mai întâi să avem o Scriptură cu ajutorul căreia să putem face acest lucru. Ne amintim că Scriptura este confirmată de către minunile înfăptuite de agenţi ai revelaţiei care atestau faptul că ei erau vorbitori trimişi de Dumnezeu. Dar cum putem şti că minunile care-i certificau nu erau satanice? Probabil Nicodim ar fi trebuit să-şi perfecţioneze afirmaţia pentru ca noi să citim: Ştim că eşti un învăţător venit de la Dumnezeu sau de la diavol, căci nimeni nu poate face semnele pe care le faci Tu. într-adevăr, fariseii L-au învinuit pe Isus spunând că face minuni cu ajutorul lui Satan. în acest punct teologia lor era inferioară celei lui Nicodim, care era mult mai restrictivă în privinţa minunilor.

Aceeaşi problemă o întâmpinăm când avem de-a face cu minunile înfăptuite de non-agenţi ai revelaţiei. Dacă Satan poate face adevărate minuni, atunci apelul biblic la minuni ca şi certificarea celor ce făceau minuni că lucrau pentru Dumnezeu este un criteriu greşit.
Cred că are mai mult sens dacă ne gândim că termenul "mincinoase" care descrie semnele şi puterile lui Satan, descrie nu numai scopul ci şi caracterul lor. Ele sunt semne mincinoase în sensul că sunt false şi

înşelătoare. Semnele lui se aseamănă cu şiretlicurile vrăjitorilor Egiptului care căutau să copieze minunile lui Moise:
" Domnul a zis lui Moise şi lui Aron: "Dacă vă va vorbi Faraon şi vă va zice: "Faceţi o minune!" să zici lui Aaron: "Ia-ţi toiagul şi aruncă-1 înaintea lui Faraon. Şi toiagul se va preface într-un şarpe". Moise şi Aaron s-au dus la Faraon şi au făcut cum poruncise Domnul. Aaron şi-a aruncat toiagul înaintea lui Faraon şi înaintea slujitorilor lui şi toiagul s-a prefăcut într-un şarpe. Dar Faraon a chemat pe nişte înţelepţi şi pe nişte vrăjitori şi vrăjitorii Egiptului au făcut şi ei la fel prin vrăjitoriile lor. Toţi şi-au aruncat toiegele şi s-au prefăcut în şerpi. Dar toiagul lui Aaron a înghiţit toiegele lor" (Exod 7:8-12).
Când Moise şi Aaron au săvârşit acele minuni, vrăjitorii Egiptului au crezut că le vor putea copia. Şi nu numai că şerpii lor au fost înghiţiţi de şarpele lui Moise, dar au şi fost supăraţi că nu mult după aceea au rămas fără şiretlicuri şi n-au mai putut copia lucrările adevăraţilor făcători de minuni ai lui Dumnezeu.
Favoriţii lui Satan au pierdut întrecerea cu Moise şi Aaron. Ei au fost înfrânţi şi de Ilie pe Muntele Cârmei şi n-a fost nimeni ca Isus Cristos, în pustie sau în timpul lucrării Sale pe pământ. Satan a încercat să-L ispitească pe Isus să folosească puterea Sa de a face minuni în slujba lui, o putere pe care Satan o invidia şi ar fi dorit-o. Deşi dibăcia mâinii lui Satan o poate întrece pe cea a lui Houdini (nu ar fi mai potrivit numele lui David Copperfield), nu se compară cu puterea miraculoasă a

lui Dumnezeu, singurul care poate face ceva din nimic şi care poate să aducă din moarte la viaţă.
Providenţa lui Dumnezeu e slujită de puterea lui Dumnezeu. Minunile fac parte din domnia Sa suverană peste creaţie şi istorie.
Cuvântul Său este confirmat pe deplin de acea putere pe care El nu doreşte să o împartă cu puterile întunericului. Şiretlicurile lui Satan sunt date pe faţă de Cuvânt, al cărui adevăr a fost confirmat şi verificat de atestarea miraculoasă a lui Dumnezeu.
Astăzi biserica întâmpină ameninţări grave de la cei care pretind să aibă puterea şi autoritatea apostolilor. De aceea, creştinii trebuie să fie foarte precauţi şi să se depărteze de cei care au astfel de pretenţii.

Providenţă şi rugăciune

Dacă Dumnezeu în providenţa Sa hotărăşte tot ce se întâmplă, de ce ar trebui ca creştinii să se mai roage? La suprafaţă, doctrina providenţei pare să spună că rugăciunea e un exerciţiu de prisos.
Pe lângă faptul că suntem chemaţi să ne rugăm sunt multe alte motive care să ne facă să fim implicaţi cu ardoare în
rugăciune.
Ştim că Dumnezeu are un plan veşnic de răscumpărare, plan care e alcătuit şi pus la punct până în cele mai mici detalii. Dumnezeu are un scop, un sfârşit şi o ţintă în acel plan. Toate lucrurile nu numai că lucrează împreună pentru binele nostru, dar lucrează împreună pentru împlinirea scopului veşnic al lui Dumnezeu. Providenţa Sa se întinde nu numai peste scop, ci şi peste mijloacele de a se ajunge la acest scop. Un mijloc este un mod prin care ceva este dus la îndeplinire. Deci, cu alte cuvinte, Dumnezeu hotărăşte nu numai sfârşitul, ci şi mijloacele prin care se atinge capătul. El foloseşte mijloacele ca şi cauze secundare sub supravegherea şi conducerea cauzalităţii Sale primare sau originare.
în viaţa bisericii noi vorbim de "mijloacele harului". Unul din principalele mijloace ale harului este rugăciunea. Mijloacele harului ne-au fost date ca instrumente ale sfinţirii noastre. Rugăciunea este o unealtă vitală pe care Dumnezeu a dat-o bisericii astfel ca noi să fim sfinţiţi pe deplin. Prin rugăciune, gândurile noastre sunt înălţate înaintea Lui, iar inimile noastre sunt înclinate spre voia Lui. Nu Dumnezeu beneficiază de rugăciunile noastre. El este binefăcătorul, noi suntem beneficiarii.

Calvin afirma în *Instituţii:*
"însă unii vor zice: nu ştie El oare fără a avea un monitor care sunt problemele noastre şi ceea ce este în

interesul nostru încât se pare că e de prisos să ne rugăm? Ca şi când EI ar moţăi sau chiar ar dormi şi s-ar scula la sunetul vocii noastre. Cei care au această părere nu ajung la sfârşitul pentru care Domnul ne-a învăţat să ne rugăm. N-a fost de dragul Lui, ci pentru binele nostru." (III/ XX.3)
Ce câştig ar avea Dumnezeu în urma rugăciunilor noastre? El nu are nevoie de ele pentru satisfacţia Sa personală. Lauda şi închinarea creaturilor Sale, deşi El afirmă că îşi găseşte plăcere în ele, nu sunt lucruri pe care El le doreşte pentru satisfacţia Sa. El este satisfăcut de Sine şi fericirea şi mulţumirea Lui nu pot fi crescute sau diminuate de către lucrările creaturilor Sale. El este Dumnezeul binecuvântat în veci care s-a descurcat fără noi înainte ca noi să fim creaţi şi poate să se descurce fără noi şi acum.
Pot rugăciunile noastre să adauge ceva la cunoştinţa lui Dumnezeu? Dumnezeu este omniscient. El nu culege informaţii de la noi, informaţii pe care să nu le fi avut deja. El ştie de ce avem nevoie înainte de a-I spune noi şi ştie ce avem de gând să-I spunem înainte de a scoate un singur cuvânt în rugăciune. După cum scria psalmistul:
"Doamne, Tu mă cercetezi de aproape şi mă cunoşti, ştii când stau jos şi când mă scol, şi de departe îmi pătrunzi gândul. Ştii când umblu şi când mă culc şi cunoşti toate căile mele. Căci numi ajunge cuvântul pe limbă şi Tu, Doamne îl şi cunoşti în totul" (Ps.l39:l-4).
Nici nu avem rolul de sfătuitori ai lui Dumnezeu; niciodată nu am putea corecta hotărârile Lui. După cum am văzut deja, Dumnezeu nu are nevoie de nici un plan B, o alternativă pentru punere în aplicare în cazul când planul Său iniţial dă greş. Rugăciunea nu-L face pe Dumnezeu să se răzgândească: De ce nu? Deoarece El nu are nimic nou de învăţat de la noi pentru că planul Său e întotdeauna perfect. Mă răzgândesc atunci când

primesc informaţii noi sau când descopăr greşeli în ceea ce m-am gândit să fac. Aceste situaţii însă nu sunt valabile pentru
Dumnezeu.
Deşi rugăciunea nu-L face pe Dumnezeu să Se răzgândească în cele din urmă, nu înseamnă că rugăciunea este un exerciţiu fără rost care nu realizează nimic. Dimpotrivă, Noul Testament arată clar că rugăciunea este o forţă care are puterea de a schimba.
"Mărturisiţi-vă unii altora păcatele şi rugaţi-vă unii pentru alţii ca să fiţi vindecaţi. Mare putere are rugăciunea fierbinte a celui neprihănit. Ilie era un om supus aceloraşi slăbiciuni ca şi noi şi s-a rugat cu stăruinţă să nu plouă şi n-a plouat deloc în ţară trei ani şi şase luni. Apoi s-a rugat din nou şi cerul a dat ploaie şi pământul şi-a dat rodul" (Iac.5:16-18).
în acest text, lacov declară că rugăciunea fierbinte a unui om neprihănit are mare putere. Apostolul foloseşte aici un calificativ care este foarte important. El vorbeşte despre rugăciunea care este *fierbinte* adică înflăcărată, eficientă. Acest gen de rugăciune are efect. lacov zice că "are putere". Această promisiune nu este valabilă şi pentru rugăciunea indiferentă şi plină cu fraze fără sens sau recitate. A spune că rugăciunea trebuie să fie fierbinte nu înseamnă o chemare la emoţii sălbatice şi frenetice care pot fi tot atât de inutile ca şi rugăciunile celor care spun fraze goale. înflăcărarea în rugăciune înseamnă o concentrare sinceră şi statornică asupra lui Dumnezeu. Aceasta este o rugăciune serioasă. Vine din adâncul sufletului din inima unui creştin adevărat.
lacov mai spune că rugăciunea fierbinte este rugăciunea unui neprihănit. Astfel de rugăciuni sunt o mireasmă plăcută lui Dumnezeu şi îi place să le asculte. însă rugăciunea celor răi nu este la fel. Rugăciunile lor sunt pline de ipocrizie şi sunt o cfuhoare în nările lui Dumnezeu. în repetate rânduri Dumnezeu a spus că El nu va asculta rugăciunile celor mândri şi celor nepocăiţi. Atitudinea noastră faţă de păcat este o piedică în calea rugăciunii fierbinţi şi a păcatului nostru. Dumnezeu

ascultă rugăciunile păcătoşilor deoarece în afară de rugăciunile Fiului Său, păcătoşii sunt singurii care se mai roagă.
Când Iacov spune "neprihănit" se referă la acei păcătoşi acoperiţi de neprihănirea lui Cristos. Ei sunt cei justificaţi înaintea lui Dumnezeu, dar care rămân în acelaşi timp şi păcătoşi dar şi neprihăniţi. Dacă Dumnezeu ar asculta numai rugăciunile celor care sunt neprihăniţi prin ei înşişi, El nu ne-ar mai asculta rugăciunile noastre.
Iacov se referă la profetul Ilie ca la un exemplu de om "ca şi noi". Ce înseamnă acest lucru? Ilie era o fiinţă umană. El nu avea o natură divină. El era de asemenea o fiinţă umană căzută, păcătoasă. într-un cuvânt Ilie era un păcătos îndreptăţit după cum suntem şi noi, dacă suntem în Cristos.

E simplu: Dumnezeu nu ascultă numai rugăciunile profeţilor, ci şi pe ale noastre. Altfel n-ar avea sens chemarea pe care ne-o face la rugăciune, iar în acelaşi timp ni-1 dă pe Ilie ca exemplu.
în diferite ocazii Isus le-a cerut ucenicilor să se roage şi i-a încurajat să fie curajoşi şi consecvenţi în rugăciune. Pilda judecătorului nedrept este un exemplu în acest sens:
"Isus le-a spus o pildă, ca să le arate că trebuie să se roage necurmat şi să nu se lase. El le-a zis: "într-o cetate era un judecător, care de Dumnezeu nu se temea şi de oameni nu se ruşina. în cetatea aceea era şi o văduvă, care venea des la el, şi-i zicea: "Fă-mi dreptate în cearta cu pârâşul meu". Multă vreme n-a voit să-i facă dreptate. Dar în urmă şi-a zis: "Măcar că de Dumnezeu nu mă tem şi de oameni nu mă ruşinez, totuşi, pentru că văduva aceasta mă tot necăjeşte, îi voi face dreptate, ca să nu tot vină să-mi bată capul". Domnul a adăugat: "Auziţi ce zice judecătorul nedrept? Şi Dumnezeu nu va face dreptate aleşilor Lui, care strigă zi şi noapte către El, măcar că zăboveşte faţă de ei?" (Luca 18:1-7)
Luca ne spune motivul pentru, care Isus a spus această pildă. Nu a spus-o pentru a ne convinge că Dumnezeu poate fi determinat să se răzgândească după cum a fost convins şi judecătorul nedrept să se răzgândească ca să-i îndeplinească

cererea văduvei. Pilda e folosită mai mult ca exemplu de contrast şi nu pentru comparaţie. Isus a spus pilda pentru a ne învăţa că trebuie întotdeauna să ne rugăm şi să nu ne pierdem curajul. Concluzia e că, dacă un judecător nedrept va asculta rugămintea persistentă a unei femei, *cu cât mai mult* Dreptul Judecător al cerului şi al pământului va asculta cererile noastre?
Isus a promis că Dumnezeu îi va apăra şi le va face dreptate aleşilor Lui care strigă zi şi noapte către El. Aceasta este o parte din promisiunea lui Dumnezeu pentru că face parte din planul Lui.
Când ne rugăm noi nu-L batem la cap pe Dumnezeu să ne asculte, ci facem un exerciţiu de care beneficiază sufletul nostru.
Când înţelegem cuvintele lui Iacou că rugăciunea "are mare putere" ajungem la concluzia că într-adevăr rugăciunea schimbă lucrurile. Dar ceea ce schimbă rugăciunea nu e planul veşnic al lui Dumnezeu sau desăvârşirea cunoştinţei Lui. Cel mai important e că rugăciunea ne schimbă pe *noi.* Pentru care alt motiv ne-ar fi chemat Isus să ne rugăm pentru acele lucruri de care El ştie deja că avem nevoie?
Poate suntem tentaţi să spunem că ceea ce primim din marea Providenţei depinde la urma urmei de anumite condiţii pe care trebuie să le îndeplinim. Iacov ne avertizează spunând că nu avem pentru că nu cerem. Acest lucru ar părea să sugereze că binecuvântările lui Dumnezeu sunt întâmplătoare, depinzând la urma urmei de noi. însă este chiar caracterul lui Dumnezeu cel care îndeplineşte condiţiile cerute din partea noastră. Credinţa este o condiţie a justificării noastre înaintea lui Dumnezeu. însă e o condiţie pe care noi o îndeplinim numai după ce Dumnezeu lucrează credinţă în inimile noastre. El asigură nu numai sfârşitul mântuirii noastre, ci şi mijloacele necesare. înseamnă aceasta că noi nu avem responsabilitatea de a ne ruga? Bineînţeles că nu. Responsabilitatea pentru cauzele secundare care slujesc ca mijloace pentru planul divin este a noastră. Dar finalurile divine, pregătite de Dumnezeu nu sunt la îndemâna acţiunilor noastre sau a lipsei acţiunilor

noastre. Când suntem implicaţi în rugăciune, ceva se întâmplă cu noi. Suntem schimbaţi de experienţa rugăciunii. Rugăciunea este partea vitală a relaţiei vii cu Dumnezeu. Este contopirea sau conversaţia dintre două fiinţe. Una din aceste fiinţe este imuabilă şi omniscientă; cealaltă e schimbătoare şi duce lipsă de cunoştinţă. în rugăciune Dumnezeu nu află nimic nou despre noi, însă noi totdeauna învăţăm despre El.
în rugăciune avem ocazia de a învăţa despre caracterul Tatălui. într-adevăr, rugăciunea este unul din cele mai eficiente mijloace pe care le avem pentru a distinge mâna Providenţei. Cu cât înţelegem mai mult caracterul lui Dumnezeu cu atât ne e mai uşor să vedem mâna Lui la lucru în viaţa noastră. Aceasta vine mai întâi prin revelarea de Sine a lui Dumnezeu în Scriptură şi apoi prin rugăciune.
Când ne rugăm în general şi mâna Providenţei tot " în general" o vedem. Când ne rugăm specific începem să fim copleşiţi de răspunsurile specifice la rugăciunile noastre care ne arată

mâna Sa la lucru pentru noi. Astfel credinţa şi încrederea noastră în Providenţa Sa cresc.

Aspecte obişnuite ale rugăciunii

Din aspectele obişnuite ale rugăciunii fac parte adorarea, mărturisirea, mulţumirea şi mijlocirea. Fiecare din aceste aspecte sau elemente ale rugăciunii în care suntem implicaţi este un exerciţiu care ne schimbă viaţa.

Nici un credincios nu poate să petreacă mult timp în adorare faţă de Dumnezeu fără să fie schimbat de această experienţă. Noi am fost creaţi cu capacitatea de a ne închina. Dacă cercetăm viaţa de rugăciune a sfinţilor observăm că timpul pe care l-au petrecut ei în închinare este direct proporţional cu sfinţirea lor. Să privim la psalmii lui David; aceste rugăciuni sunt pline cu adorare. Cu cât se apropia mai mult David de Dumnezeu, cu atât era mai puternică exprimarea laudei şi adorării. Ceea ce a fost adevărat despre David şi sfinţii istoriei

bisericii este valabil şi pentru noi.

în adorare atenţia noastră nu se concentrează asupra noastră sau asupra nevoilor noastre, ci asupra slavei şi maiestăţii lui Dumnezeu. Noi ne desfătăm în prezenţa Sa când suntem implicaţi într-o adorare autentică. Cred că adorarea este dimensiunea cea mai desăvârşită a rugăciunii. După cum scrisorile de dragoste ale îndrăgostiţilor se concentrează asupra plăcerii pe care fiecare o găseşte în celălalt, tot astfel sunt şi cei îndrăgostiţi de Dumnezeu cufundaţi în lauda desăvârşirii
Lui.

Clişeul "mărturisirea e bună pentru suflet" a devenit o expresie stereotipă deoarece e adevărată. în mărturisire ne uşurăm de povara vinovăţiei mărturisite. Nu-i spunem lui Dumnezeu ceva ce a scăpat El din vedere; El cunoaşte păcatul nostru şi noi ştim că El ştie. Dar faptul că-1 mărturisim înaintea lui Dumnezeu înseamnă recunoaşterea acelui păcat de dragul păcii din mintea noastră. Noi suntem schimbaţi odată cu mărturisirea păcatului nostru. Nu suntem schimbaţi numai în sensul stării noastre înaintea lui Dumnezeu şi nici doar din cauza iertării şi a curăţirii care însoţesc mărturisirea; noi suntem schimbaţi prin însuşi actul de mărturisire.

Este evidentă relaţia dintre adorare şi mărturisire în rugăciune. Cu cât contemplăm mai mult perfecţiunea lui Dumnezeu în sfinţenia Sa desăvârşită, cu atât devenim mai conştienţi de nevrednicia noastră. Cu cât învăţăm mai mult despre Dumnezeu, cu atât ştim mai mult despre noi înşine. Şi cu cât învăţăm mai mult despre noi înşine cu atât ne dăm seama mai mult de nevoia noastră de mărturisire.

După cum Dumnezeu nu are nevoie de adorarea noastră pentru a Se simţi bine şi satisfăcut sau de mărturisirea noastră pentru a fi conştient de păcatele noastre, tot astfel El nu are nevoie de mulţumirile noastre pentru a se simţi apreciat. Noi, fiinţele umane suntem astfel: apreciez când oamenii îmi mulţumesc pentru anumite lucrurj şi ştiu că şi alţii la rândul lor sunt la fel când eu le mulţumesc. Noi avem nevoie de aceste

schimburi reciproce însă Dumnezeu nu are nevoie de ele şi acestea nu îl schimbă cu nimic. Noi suntem cei schimbaţi de actul mulţumirii.

Mulţumirea şi bucuria nu sunt unul şi acelaşi lucru. Se poate face o diferenţă între ele însă ele nu pot fi separate. Bucuria dă naştere la mulţumire iar mulţumirea stârneşte bucurie. Există o simbioză între cele două. Când contemplăm îndurările pe care le primim din mâna Providenţei, care includ şi harul iertării Sale, ne umplem de recunoştinţă. O inimă mulţumitoare e o inimă veselă. Nu este un act de tristă aducere aminte să numeri binecuvântările cuiva. A-ţi aminti de binecuvântările lui Dumnezeu este o fortăreaţă împotriva disperării şi un izvor nesecat de bucurie.

în mijlocire noi aducem nevoile noastre şi nevoile altora înaintea lui Dumnezeu. Noi trebuie să mijlocim potrivit legii Sale. Dumnezeu nu e mulţumit şi nici onorat când cerem lucruri interzise de legea Sa. Uneori creştinii îi cer lui Dumnezeu să binecuvânteze şi să sfinţească păcatul lor. Ei sunt în stare chiar să spună prietenilor lor că s-au rugat pentru o problemă şi

Dumnezeul le-a dat pace în acea privinţă în ciuda faptului că s-au rugat împotriva voinţei lui Dumnezeu. O astfel de pace e o pace firească şi n-are nimic în comun cu pacea care întrece orice pricepere, pacea pe care Duhul Sfânt o dă cu plăcere celor care-L iubesc pe Dumnezeu şi iubesc legea Lui.

Când mijlocim pentru alţii facem parte din preoţia tuturor credincioşilor şi facem ceea ce Luther numea "a fi Cristos pentru aproapele".

Rugăciunea de mijlocire e asemeni lucrării lui Cristos, care veşnic mijloceşte pentru poporul Său. După cum răscumpărarea este o lucrare trinitară tot, astfel în economia răscumpărării rugăciunea este o lucrare trinitară. Tatăl ne porunceşte să ne rugăm. El ascultă rugăciunile noastre. El răspunde rugăciunilor noastre. Când ne rugăm Lui noi nu suntem singuri în strădania noastră. Dumnezeu a hotărât ca Fiul Său să fie Mijlocitorul nostru. Cristos măreşte eficacitatea rugăciunilor ducându-le în

faţa Tatălui prin mijlocirea Lui însuşi.

Tot astfel, în economia răscumpărării Duhul Sfanţ este trimis la noi atât de Tatăl cât şi de Fiul pentru a ne sprijini în rugăciune. El ne ajută să ne pregătim sufletele pentru a avea o atitudine potrivită şi pentru a ne ruga potrivit voii Sale. Cu cât căutăm mai mult ajutorul Duhului Sfânt, cu atât vedem mai uşor răspunsul la rugăciune, pentru că ne rugăm după voia Tatălui, Duhul Sfânt nu poate fi văzut de ochii noştri, însă El ne luminează mintea pentru a înţelege lucrurile tainice ale lui
Dumnezeu.

Providenţa lui Dumnezeu este fortăreaţa noastră, scutul nostru şi marea noastră răsplată. Este ceea ce dă curaj şi perseverenţă sfinţilor Săi. Această carte a realizat doar o introducere în tainele ascunse ale lucrării providenţei divine. Fie ca ea să constituie o provocare pentru fiecare cititor în a cerceta acest subiect cu mai multă profunzime.